



การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชน

ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน

อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PEOPLE'S LOCAL VOTING DECISION

PROMOTION AT PONG NAMRON SUB-DISTRICT IN PONG NAMRON DISTRICT

OF CHANTHABURI PROVINCE

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา  
ภาควิชารัฐศาสตร์

นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗



การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชน  
ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน  
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



Buddhadhamma Application for People'S Local Voting Decision  
Promotion at Pong Namron Sub-District in Pong Namron District of  
Chanthaburi Province

Mr. Montri lamphithaksakul

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of  
the Requirements for the Degree  
of Master of Political Science

Graduate School  
Mahachulalongkornrajavidyalaya University  
C.E. 2024

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ เรื่อง  
“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในตำบล  
โป่งน้ำร้อน อำเภโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ. ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ประธานกรรมการ

(รศ. ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

กรรมการ

(รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า)

กรรมการ

(รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า

ประธานกรรมการ

รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล)



**ชื่อสารนิพนธ์** : การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

**ผู้วิจัย** : นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

**ปริญญา** : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

**คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์**

: รศ. ดร.อภิญา ฉัตรข้อฟ้า, ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป), ร.ม. (สื่อสารการเมือง), ร.ม. (การจัดการภาครัฐและเอกชน), ป.ร.ด. (สื่อสารการเมือง), ป.ร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

: รศ. ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

**วันสำเร็จการศึกษา** :

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และ ๓. เพื่อศึกษาแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๓ คน ที่มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูปหรือคน และด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=๓.๓๙$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=๓.๕๘$ ) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=๓.๔๓$ ) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=๓.๑๕$ ) ตามลำดับ

๒. หลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง ( $r=0.719^{**}$ )

๓. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.71$ ) ประยุกต์ได้ดังนี้ การรู้จักตน ประชาชนรู้ว่าตนเองต้องการให้พัฒนาท้องถิ่นอย่างไรก็เลือกคนที่มีความหมายตรงกับที่ตนต้องการ การรู้ความมุ่งหมาย ตัดสินใจได้ว่าเลือกเพราะนโยบายต่อส่วนรวม การรู้จักประมาณ มีหลักการตัดสินใจตามบริบทของท้องถิ่น การรู้จักเหตุ ความจำเป็นของการเลือกตั้งท้องถิ่น ที่ต้องการพัฒนาและต้องการนักการเมืองคนดีมีคุณธรรม การรู้จักกาลเวลา รู้วันเวลาการไปใช้สิทธิและศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งก่อนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น การรู้จักชุมชน ต้องการให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างทั่วถึง สังคม และการรู้จักบุคคล รู้จักนักการเมืองท้องถิ่น และนโยบายของกลุ่มการเมืองที่สังกัด มีทีมงาน มีความชัดเจนและความตั้งใจทำงานเพื่อท้องถิ่นส่วนรวม ตามลำดับ



**Research Paper Title** : Buddhadhamma Application for People' S Local Voting  
Decision Promotion at Pong Namron Sub-District in Pong Namron  
District of Chanthaburi Province

**Researcher:** : Mr Montri lamphithaksakul

**Degree:** : Master of Political Science

**Research Paper Supervisory Committee:**

: Assoc. Prof. Dr.Apinyar Chatchorfa, B.A. (Administration), M.A.  
(Political Communication), Ph.D. (Political Communication)

: Assoc. Prof. Dr. Termsak Thong-In, B.A. (Teaching in Social  
Studies), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

**Date of Graduation:** :

### Abstract

The objectives of this research are were: 1. To study the level of people's decision-making in exercising their rights in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province. 2. To study the relationship between the principles of Sappurisdham and the decision to vote in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province. and 3. To study the application of Buddhist principles to promote people's decision-making in exercising their rights in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province According to the principles of Sappurisdham. The research method is a combined research method. Quantitative research and qualitative research Quantitative research collected data using questionnaires from a sample of 373 people. From a population of 5,343 people who have the right to vote in Pong Nam Ron District Chanthaburi. The hypothesis was tested by Peason's Product Moment Correlation Coefficient method. And qualitative research methods In-depth interviews with 9 key informants or people were used. Data were analyzed using descriptive content analysis techniques.

Findings of the research were as follows:

1. The level of people's decision to exercise their rights in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province as a whole is at a moderate level. ( $\bar{X}=3.39$ ) Arranged by average as follows: In deciding to elect representatives knowingly at a high level. ( $\bar{X}=3.58$ ), Studying the candidate's policies is at a moderate level. ( $\bar{X}=3.43$ ), And the small average is Follow news and political activities is at a moderate level. ( $\bar{X}=3.15$ ), respectively.

2. Principles of Sappurisdham It is related to promoting people's decision to exercise their rights in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province Overall, there is a positive relationship. is at a high level. ( $r=0.719^{**}$ ) therefore accepting the research hypothesis.

3. Application of Buddhist principles to promote people's decision-making in exercising their rights in local elections in Pong Nam Ron Subdistrict. Pong Nam Ron District Chanthaburi Province Overall, it is at a high level. ( $\bar{X}=3.71$ ) It can be applied as follows: Knowing yourself: People know that they want local development to happen, so they choose people with policies that match their needs. knowing the purpose The decision was made because of the policy towards the public. Estimation There are decision-making principles based on the local context. knowing the cause. The necessity of local elections who want to develop and want politicians with good morals knowing time know the date and time to exercise your rights and study various information. About elections before participating in local elections. Knowing the community Want the local area to have inclusive development, society, and personal awareness. Know local politicians and the policies of the political groups they belong to. Have a team with clarity and determination to work for the local community as a whole, respectively.



## กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจาก กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า และ รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประธานและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ. ดร.สุพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ขอขอบคุณ พระอุดมสิทธินายก, รศ. ดร., พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, รศ. ดร., พันจ่าเอกฉิมมาชัย ชาเบา, นางลักขณา โพธิ์พงษ์, นางดารารัตน์ รักความชอบ, ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตน์ชัย, ผศ. ดร.นรพัชร เสาธงทอง, นายชัยณรงค์ ว่องไว และนาย สำรวัย เห็ดตูม ที่เมตตาให้ข้อมูลทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณ คณาจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณ รศ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า เป็นอย่างสูงที่เมตตาแนะนำ คอยติดตามตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแห่งนี้ และประชาชนในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ ในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือกันมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์บังเกิดขึ้นจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีนี้บูชา พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

กรกฎาคม ๒๕๖๗

## สารบัญ

| เรื่อง                                              | หน้า      |
|-----------------------------------------------------|-----------|
| บทคัดย่อภาษาไทย                                     | ก         |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ                                  | ค         |
| กิตติกรรมประกาศ                                     | จ         |
| สารบัญ                                              | ฉ         |
| สารบัญตาราง                                         | ณ         |
| สารบัญแผนภาพ                                        | ญ         |
| คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ                           | ฐ         |
| <b>บทที่ ๑ บทนำ</b>                                 | <b>๑</b>  |
| ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา                  | ๑         |
| ๑.๒ คำถามการวิจัย                                   | ๔         |
| ๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย                         | ๕         |
| ๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย                               | ๕         |
| ๑.๕ สมมติฐานการวิจัย                                | ๗         |
| ๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย            | ๗         |
| ๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย                    | ๘         |
| <b>บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> | <b>๙</b>  |
| ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริม              | ๙         |
| ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง             | ๑๔        |
| ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง     | ๓๔        |
| ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น        | ๓๙        |
| ๒.๕ หลักสัปปุริสธรรม                                | ๔๔        |
| ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย                       | ๕๒        |
| ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง                           | ๕๕        |
| ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย                            | ๖๖        |
| <b>บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย</b>                   | <b>๖๘</b> |
| ๓.๑ รูปแบบการวิจัย                                  | ๖๘        |
| ๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ                              | ๖๙        |

## สารบัญ (ต่อ)

| เรื่อง                                                                                                                                                                            | หน้า       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| ๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง                                                                                                                                                     | ๖๙         |
| ๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย                                                                                                                                                  | ๗๑         |
| ๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล                                                                                                                                                         | ๗๔         |
| ๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล                                                                                                                                                          | ๗๔         |
| ๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ                                                                                                                                                            | ๗๕         |
| ๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ                                                                                                                                                           | ๗๕         |
| ๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย                                                                                                                                                  | ๗๖         |
| ๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล                                                                                                                                                         | ๗๗         |
| ๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล                                                                                                                                                          | ๗๗         |
| <b>บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b>                                                                                                                                               | <b>๗๘</b>  |
| ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี                                                                | ๗๙         |
| ๔.๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล     | ๙๔         |
| ๔.๓ ผลการวิเคราะห์การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม | ๑๐๐        |
| ๔.๔ องค์ความรู้                                                                                                                                                                   | ๑๐๘        |
| ๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย                                                                                                                                             | ๑๐๙        |
| ๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย                                                                                                                                      | ๑๑๑        |
| <b>บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ</b>                                                                                                                                          | <b>๑๑๓</b> |
| ๕.๑ สรุปผลการวิจัย                                                                                                                                                                | ๑๑๓        |
| ๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย                                                                                                                                                             | ๑๒๑        |
| ๕.๓ ข้อเสนอแนะ                                                                                                                                                                    | ๑๒๖        |
| ๕.๓.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบาย                                                                                                                                                           | ๑๒๖        |
| ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ                                                                                                                                                    | ๑๒๗        |
| ๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป                                                                                                                                        | ๑๒๗        |

## สารบัญ (ต่อ)

| เรื่อง                                     | หน้า |
|--------------------------------------------|------|
| บรรณานุกรม                                 | ๑๒๘  |
| ภาคผนวก                                    | ๑๓๕  |
| ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์          | ๑๓๖  |
| ภาคผนวก ข ค่า IOC                          | ๑๔๕  |
| ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม     | ๑๔๙  |
| ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์          | ๑๕๒  |
| ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์และลงพื้นที่ | ๑๕๖  |
| ประวัติผู้วิจัย                            | ๑๕๙  |





## สารบัญตาราง

| ตารางที่ |                                                                                                                                                                                                                 | หน้า |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ๒.๑      | แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม                                                                                                                                                                                      | ๑๓   |
| ๒.๒      | แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง                                                                                                                                                                                     | ๑๙   |
| ๒.๓      | สรุปความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง                                                                                                                                                                      | ๒๖   |
| ๒.๔      | สาระสำคัญของการตัดสินใจเลือกตั้ง                                                                                                                                                                                | ๓๘   |
| ๒.๕      | สาระสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น                                                                                                                                                                               | ๔๓   |
| ๒.๖      | จำนวนประชากรตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี                                                                                                                                                    | ๕๔   |
| ๒.๗      | สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง                                                                                                                                                                               | ๕๙   |
| ๒.๘      | สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม                                                                                                                                                                           | ๖๕   |
| ๓.๑      | จำนวนประชากรตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี                                                                                                                                                    | ๗๑   |
| ๔.๑      | จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล                                                                                                                                                           | ๗๙   |
| ๔.๒      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน                                             | ๘๒   |
| ๔.๓      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง                              | ๘๓   |
| ๔.๔      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร                                       | ๘๔   |
| ๔.๕      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน                       | ๘๕   |
| ๔.๖      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน         | ๘๖   |
| ๔.๗      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักธัมมัญญาการรู้จักเหตุ | ๘๗   |
| ๔.๘      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักอรรถัญญาการรู้จักผล   | ๘๘   |

## สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่ | หน้า                                                                                                                                                                                                                          |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๔.๙      | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักอรรถัตถุญตา การรู้จักตน ๘๙        |
| ๔.๑๐     | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักมัตถุญตา การรู้จักประมาณ ๙๐       |
| ๔.๑๑     | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักกาลัญญา การรู้จักกาลเวลา ๙๑       |
| ๔.๑๒     | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักปริสัญญตา การรู้จักชุมชน สังคม ๙๒ |
| ๔.๑๓     | ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล ๙๓       |
| ๔.๑๔     | ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๙๔                                                                              |
| ๔.๑๕     | สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๙๙                                                        |
| ๔.๑๖     | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ๑๐๒                                       |
| ๔.๑๗     | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร ๑๐๕                                               |

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- ๔.๑๘ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนใน  
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน  
จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

๑๐๗



## สารบัญแผนภาพ

| แผนภาพที่ |                                                                                                                                          | หน้า |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ๒.๑       | การปกครองส่วนท้องถิ่น                                                                                                                    | ๔๒   |
| ๒.๒       | กรอบแนวคิดในการวิจัย                                                                                                                     | ๖๗   |
| ๔.๑       | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง                       | ๑๐๒  |
| ๔.๒       | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ด้านศึกษานโยบาย                                           | ๑๐๕  |
| ๔.๓       | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน | ๑๐๘  |
| ๔.๔       | องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย                                                                                                          | ๑๐๙  |
| ๔.๕       | องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย                                                                                                   | ๑๑๑  |





## คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลี และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙

การอ้างอิงพระไตรปิฎก ได้ระบุอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เล่ม/ ข้อ/ หน้า วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๓๓/๒๔๗ หมายถึง วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ภาษาไทย เล่ม ๑ ข้อ ๒๓๓ หน้า ๒๔๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ โดยเรียงตามลำดับคัมภีร์ดังนี้

### ๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

#### ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

| คำย่อ          | พระสูตรตันตปิฎก | ชื่อคัมภีร์              | ภาษา      |
|----------------|-----------------|--------------------------|-----------|
| ที.ม. (ไทย)    | =               | ทีฆนิกาย มหาวรรค         | (ภาษาไทย) |
| ที.ปา. (ไทย)   | =               | ทีฆนิกาย ปาฏิวรรค        | (ภาษาไทย) |
| อง.สตตก. (ไทย) | =               | อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต | (ภาษาไทย) |

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

##### ๑.๑.๑ ความเป็นมา

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำว่า “ประชาธิปไตย” ซึ่งแปลว่า “ประชาชนเป็นใหญ่” คือ การที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยหรือมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ในการปกครองบริหารประเทศโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน ให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามกติกาได้กำหนดไว้ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย<sup>๑</sup> การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อเทียบกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทอื่น ในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญอันหนึ่งว่าในช่วงเวลาหนึ่ง ว่าคณะบุคคลใดได้ทำหน้าที่บริหารประเทศ และการบริหารจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับนโยบายของพรรค โดยคณะบุคคลนั้นได้รับความเห็นชอบจากประชาชนผู้ไปเลือกตั้งในจำนวนที่มากน้อยเพียงใด การเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มีการปฏิบัติในระบบการเมือง ระบบการเลือกตั้งภายใต้ระบอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงเน้นในเรื่องการปฏิรูปการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อการแก้ไขปัญหาการเมืองทั้งระบบบริหารจัดการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างเสถียรภาพทางการเมือง สร้างและส่งเสริมประสิทธิภาพความเข้มแข็งขององค์กรทางการเมือง และสร้างองค์กรตรวจสอบและด้านตุลาการใช้อำนาจของรัฐ การเลือกตั้งระบบใหม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของประชาชนต่อระบบการเลือกตั้ง<sup>๒</sup>

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ ๒๐ ซึ่งจัดร่างโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐ ภายหลังการรัฐประหารในประเทศโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม

<sup>๑</sup>สุชุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๗), หน้า ๑๑ - ๑๙.

<sup>๒</sup>กาญจนา พันธุ์เอี่ยม และคณะ, “ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, รายงานวิจัย, (ประจวบคีรีขันธ์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖).

พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒ ที่ผ่านการออกเสียงประชามติ ต่อจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยได้รับเสียงเห็นชอบท่วมทับถึง ๑๖.๘ ล้านเสียง ต่อเสียงคัดค้าน ๑๐.๕ ล้านเสียง<sup>๓</sup>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ใน หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน ดังนี้ ๑. มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒. มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ และการจัดบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ๓. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน มาตรา ๑๓๓(๓) มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๕๖(๑) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหรือหมวด ๕ หน้าที่รัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๒. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานพอสมควรเพื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย<sup>๔</sup>

ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง มีประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป้าหมายที่ ๔ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและการเคารพเสียงข้างน้อย เป้าหมายที่ ๕ ให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลนิกร ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม เป้าหมายที่ ๑ ให้มีการกระจายอำนาจและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ การเลือกตั้งที่สุจริต

<sup>๓</sup>ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๘.

<sup>๔</sup>ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๑๗-๑๘.



และเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายที่ ๑ ให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม เป้าหมายที่ ๒ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เป้าหมายที่ ๓ ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความสุจริตและเที่ยงธรรม เป้าหมายที่ ๔ ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การสร้างรัฐธรรมนูญไทย เป้าหมายที่ ๑ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เป้าหมายที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา และยอมรับของประชาชน<sup>๕</sup>

### ๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การจัดการเลือกตั้งที่ประชาชนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยเพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม โดยการจัดโครงการ ๑. โครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทพลเมือง ๒. โครงการสร้างจิตสำนึกพลเมืองดี วิถีประชาธิปไตย ๓. โครงการสร้างจิตสำนึกในการยับยั้ง ตระหนักรู้เรื่องภัยของการซื้อสิทธิ ขายเสียง และการทุจริตการเลือกตั้ง และส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยโครงการส่งเสริมการติดตามนโยบาย ของพรรคการเมืองโดยประชาชน จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีสิทธิประโยชน์การคุ้มครองและการเยียวยาประชาชนที่เข้ามาสนับสนุนการเลือกตั้ง เพื่อลดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน<sup>๖</sup>

จากเหตุการณ์รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ และ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นบทสรุปได้อย่างดีว่า มีความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงได้มากตลอดเวลา (Dynamic Environment) กรณีการเกิดรัฐประหาร ๒ ครั้ง กล่าวได้ว่า กระบวนการเลือกตั้งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และนำไปสู่สถานการณ์วิกฤติการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ เนื่องจากไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงตามความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการเลือกตั้งได้ จึงได้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จากสาเหตุที่ประชาชนที่ไม่ใช้สิทธิของตนเองที่พึงกระทำในทางการเมืองและขาดความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย คือ การขาดการศึกษา ขาดความเข้าใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงว่าควรจะทำหน้าที่ของตนอย่างไรในการพัฒนาประเทศชาติ การมีส่วนร่วมจะเกิดประโยชน์อย่างไร การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทาง

<sup>๕</sup>สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐), (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๓), หน้า ๑๑-๑๒.

<sup>๖</sup>เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.



การเมืองและมีความจำเป็นสำหรับทุกระบบการเมืองโดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการของประชาธิปไตยที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การปกครองประเทศเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประเทศใดที่ประชาชนในสังคมมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย แต่ในทางตรงกันข้ามประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำย่อมแสดงว่าประเทศนั้นระดับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศต่ำ และประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่มไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนรวม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่<sup>๗</sup>

ในสภาวะที่ประชาชนในประเทศอ้างว่าต้องการการเลือก โดยการแบ่งเป็นกลุ่มเป็นฝ่ายเรียกร้องให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งเป็นกระบวนการและเป็นกลไกที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นกลไกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มันโยบายตรงกับความต้องการ ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนด้วยความชอบธรรม ที่ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งพึงตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะว่าเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองโดยการเลือกหรือไม่เลือกกลับเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนอีกครั้ง ขณะเดียวกันประชาชนผู้ที่จะไปใช้สิทธิก็ต้องรู้หน้าที่ของตนเองว่าการไปใช้สิทธิได้เมื่อไหร่ มีหลักการใดในการพิจารณาเลือกผู้แทนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทำงานเพื่อท้องถิ่นและส่วนรวมหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยจึงนำหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประกอบในการวิจัยครั้งนี้ คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดีรู้หน้าที่ มี ๗ ประการ<sup>๘</sup> คือ ๑. ธัมมัญญตา คือ การรู้จักเหตุ ๒. อัตถัญญตา คือ การรู้จักผล ๓. อตตัญญตา คือ การรู้จักตน ๔. มัตตัญญตา คือ การรู้จักประมาณ ๕. กาลัญญตา คือ การรู้จักกาล ๖. ปริสสัญญตา คือ การรู้จักชุมชน และ ๗. บุคคลัญญตา คือ การรู้จักบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดื่มน้ำร้อน มีสติคิดก่อนไปใช้สิทธิเลือกบุคคลหรือผู้แทนที่ควรเลือก รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการเป็นพลเมืองที่ต้องมีหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดได้

ดังนั้น จากความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนเจ้าของประเทศเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกผู้แทน ข้าราชการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น โดยให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น ให้ประชาชนได้ตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหาร

<sup>๗</sup>บุศรา โพธิสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

<sup>๘</sup>อง.สศตท. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๖.

ท้องถิ่น เข้าไปทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น และการตัดสินใจของประชาชน ต้องอยู่ในหลักของเหตุผล มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรู้ความเข้าใจ ในฐานะที่เป็นพลเมือง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในการวิจัยเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจที่มีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

## ๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ระดับการตัดสินใจการไปใช้สิทธิของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี อยู่ระดับใด

๑.๒.๒ หลักสัปปุริสธรรมมีความสัมพันธ์การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรมควรเป็นอย่างไร

## ๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม

## ๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาได้ดังนี้

### ๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยการศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ดังนี้

#### ๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

(๒) หลักสัปปุริสธรรม ๗<sup>๙</sup> ได้แก่

- ๑) ฉัมนัญญา คือ การรู้จักเหตุ
- ๒) อตถัญญา คือ การรู้จักผล
- ๓) อัตตัญญา คือ การรู้จักตน
- ๔) มัตตัญญา คือ การรู้จักประมาณ
- ๕) กาลัญญา คือ การรู้จักกาล
- ๖) ปริสสัญญา คือ การรู้จักชุมชน
- ๗) ปุคคลัญญา คือ การรู้จักบุคคล

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ได้แก่ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย ๓ ด้านได้แก่

- (๑) ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง
- (๒) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง
- (๓) ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน<sup>๑๐</sup>

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปในตำบลโป่งน้ำร้อน จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน จำนวน ๕,๕๑๔ คน<sup>๑๑</sup>

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง จำนวน ๙ รูปหรือคน ได้แก่

- กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป
- กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารเทศบาล จำนวน ๓ คน
- กลุ่มที่ ๓ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๒ คน
- กลุ่มที่ ๔ ผู้นำท้องที่ จำนวน ๒ คน

<sup>๙</sup>อง.สศตคก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๖.

<sup>๑๐</sup>สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index2-1.php> [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕].

<sup>๑๑</sup>เทศบาลโป่งน้ำร้อน, ข้อมูลประชากรเทศบาลโป่งน้ำร้อน, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : [http://www.tessabanpong.go.th/registerdata๖.php?content\\_id=57](http://www.tessabanpong.go.th/registerdata๖.php?content_id=57) [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕].



### ๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตตำบลโป่งน้ำร้อน ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลทับไทร ประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน แยกเป็นการปกครองแบบเต็มหมู่บ้าน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน และแยกเป็นการปกครองแบบบางส่วน จำนวน ๓ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๖<sup>๑๒</sup>

### ๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยระหว่าง เดือนตั้งแต่ กันยายน ๒๕๖๕ – ตุลาคม ๒๕๖๖ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

## ๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๕.๑ สมมติฐานที่ ๑ หลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

## ๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การแสดงออกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมีการ หลักการ ประกอบการตัดสินใจ โดยการติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ศึกษานโยบายของผู้สมัครและ พรรคการเมือง และตัดสินใจเลือกตั้งตัวแน่นอนอย่างรู้เท่าทัน

๑) ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง ประชาชนมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบรายชื่อ การตรวจสอบ หน่วยที่จะไปเลือกตั้ง

๒) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง หมายถึง การหาข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือกตั้งเกี่ยวกับประวัติ คุณสมบัติของนักการเมืองท้องถิ่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ผลงานที่ผ่านมา คุณธรรมจริยธรรมของผู้สมัคร นโยบายส่วนตัวและนโยบายพรรค

๓) ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแน่นอนอย่างรู้เท่าทัน หมายถึง การตัดสินใจเลือกโดยใช้เหตุผล ข้อมูลที่เพียงพอประกอบการตัดสินใจ ไม่ใช่ความเชื่อส่วนบุคคลหรือการบอกตามกันมา ใช้เหตุผลในการพิจารณาจากคุณสมบัติ ประวัติการทำงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสารทางการเมือง การเสียสละเพื่อส่วนรวมของผู้สมัคร เป็นต้น

<sup>๑๒</sup>องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อน, **สภาพทั่วไป**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [http://www.pongnamron.go.th/index.php?option=com\\_content&view=article&id=26&Itemid=14](http://www.pongnamron.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=26&Itemid=14) [๑๕ มกราคม ๒๕๖๗].



**ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง** หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทย มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ในวันเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และข้อกำหนดที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

**หลักสัปปุริสธรรม** หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” คือ คนดี นักปราชญ์หรือบัณฑิตสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มี ๗ ประการ คือ

๑. **ธัมมัญญตา** การรู้จักเหตุ หมายถึง ประชาชนใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจไปเลือกตั้ง ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งมีพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม รู้จักเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประชาชน เป็นต้น

๒. **อัตถัญญตา** การรู้จักผล หมายถึง ประชาชนรู้ว่าถ้าเลือกเข้ามาแล้วจะมีนโยบายใดที่ทำเพื่อส่วนรวมบ้าง

๓. **อิตถัญญตา** การรู้จักตน หมายถึง ประชาชนรู้จักตัวตนของผู้สมัครจากการศึกษาและตรวจสอบ ข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง

๔. **มัตถัญญตา** การรู้จักประมาณ หมายถึง ประชาชนรู้ว่าความต้องการที่เรียกร้องและควรได้อะไรบ้างจากการเลือกตั้ง

๕. **กาลัญญตา** การรู้จักกาล หมายถึง ประชาชนรู้จักช่วงระยะเวลาเลือกตั้งตอนไหนติดตามและตรวจสอบนักการเมืองอย่างไร

๖. **ปริสัญญตา** การรู้จักชุมชน หมายถึง ประชาชนรู้ว่าชุมชนของตนต้องการอะไรอยากให้ นักการเมืองท้องถิ่นทำอะไรที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้

๗. **บุคคลัญญตา** การรู้จักบุคคล หมายถึง ประชาชนรู้ว่าคนในท้องถิ่นใครเป็นใครช่วยเหลืออะไรท้องถิ่นบ้าง ภูมิลำเนาเดิมเป็นใครมาจากไหน ช่วยเหลือท้องถิ่นได้อย่างไรบ้าง

## ๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม

๑.๗.๔ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และส่งเสริมการตัดสินใจ ของประชาชนจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

## บทที่ ๒

### แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๕ หลักสัพบุริสธรรม
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทพื้นที่ที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวความคิดในการวิจัย

#### ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริม

การส่งเสริมมีเป้าหมายคือ “การพัฒนาคน” ถ้าคนไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาที่ถาวรจะไม่เกิดขึ้น การพัฒนาทางกายภาพและเศรษฐกิจจะไม่ประสบความสำเร็จ หากไม่มีการพัฒนาคน ทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้โดยการพัฒนาคนและได้สรุปการส่งเสริมไว้ดังนี้

๑. การส่งเสริมเป็นกระบวนการทางการศึกษา (An Education Process) ความก้าวหน้าของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถด้านจิตใจและร่างกายอันอาจจะเป็นตัวถ่วงหรือตัวกระตุ้นก็ได้ท่านประธานาธิบดีลินคอล์น ได้กล่าวสุนทรพจน์อันมีข้อความตอนหนึ่งว่า “all men are created equal” กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีความคล้ายคลึงกันโดยพื้นฐานมาตั้งแต่กำเนิดแล้วไม่ว่าจะเป็นใครมาจากไหน จะมีจิตใจและร่างกายเหมือนกันหมด (heart and body are the same) ซึ่งแต่ละคนจะรับรู้และกรอบมไม่เท่ากัน การศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวบุคคล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้คือ

- ๑) ในสิ่งที่รู้-ความรู้ (เปลี่ยนแปลงในความรู้) (In what people know – knowledge)
- ๒) ในสิ่งที่คิด (In what people think – attitude)
- ๓) ในสิ่งที่ทำได้ทักษะ (In what people can do – skill)
- ๔) สิ่งที่ได้จริง ๆ (In what they actually do – motivation)

๒. การส่งเสริมเป็นกระบวนการประชาธิปไตย (A Democratic Process)

๓. การส่งเสริมเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (A Continuous Process)

การส่งเสริม สามารถสรุปเป็นปรัชญาได้ว่า “เป็นการบริการของรัฐบาลที่จะบริการระบบการศึกษาแบบนอกโรงเรียน (Out of School Education) แก่ประชาชนที่อยู่ในชนบท เมื่อประชาชนได้รับการฝึกอบรมให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว จึงจะเรียกได้ว่าประชาชนได้เปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการศึกษาอย่างแท้จริง (Changed Educationally) ความมีอำนาจของประเทศกับการศึกษานั้น ต้องพัฒนาควบคู่กันไป<sup>๑</sup>

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มจะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคลเนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ซึ่งต้องใช้เทคนิคการส่งเสริมเพื่อทำความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจอาจจะทำกับกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ เป็นต้น มีข้อดีคือ เข้าถึงเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา มีวิธีการดังต่อไปนี้

๑. การประชุม (Meeting)
๒. การสาธิต (Demonstration)
๓. การจัดทำทัศนศึกษา (Field Trip)
๔. การจัดฝึกอบรมพิเศษ (Special Training Course)
๕. การทดสอบในท้องถิ่น (Verification Trials)
๖. การจัดงาน (Field Days)
๓. วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Methods) วิธีการส่งเสริมเป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริม

สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นใคร สามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้

- ๓.๑ สิ่งพิมพ์ (Publications) ซึ่งสามารถแยกออกเป็น
  - หนังสือพิมพ์ (Newspaper), บทความในหนังสือพิมพ์
  - แผ่นปลิวหรือใบปลิว (Leaflets)
  - เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม (Pamphlets), โบชัวร์ (Brochure) หรือ букเล็ต (Booklet)
  - หนังสือเวียน จดหมายเวียน (Circular Letters)
  - หนังสือพิมพ์ติดผนัง (Wall Newspapers)

๓.๒ นิทรรศการ (Exhibits) นิทรรศการ หมายถึงการจัดแสดงสิ่งของอาจจะเป็นของจริงของจำลอง เช่น การแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจให้ความรู้ความเข้าใจอาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

๓.๓ วิทยุกระจายเสียง (Radio Programs) วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่ คือ เป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

---

<sup>๑</sup>Chang Chine, Ching, **Saturtion Flow at Signal Controlled Intersections in Bangkok**, Master thesis, (Bangkok: Asian Institute of Technology, 1998), p. 15.



๓.๔ รายการโทรทัศน์ (Television Programs) การจัดทำรายการโทรทัศน์คล้ายกับวิทยุกระจายเสียง เพียงแต่เพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

๓.๕ ภาพยนตร์ (Films) มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้เทปโทรทัศน์หรือวีดีทัศน์ (Video Tape) เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนสูง

๓.๖ การประกวด (Contest) การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใดด้านหนึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจ และความตื่นตัวให้กับผู้มาร่วมงาน ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการ

๓.๗ การรณรงค์ (Campaigns) การรณรงค์เป็นการประสานการใช้วิธีการส่งเสริมหลาย ๆ อย่างรวมกันตามแผน และกำหนดที่วางไว้มีความมุ่งหมายที่จะดึงดูดความสนใจของเกษตรกรหรือประชาชนมายังปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก และวิธีที่จะแก้ปัญหาโดยปกติจะมีการวางแผน การรณรงค์ และการสั่งการจากระดับชาติ ระดับภาคหรือจังหวัด

วิธีการส่งเสริมรายบุคคล มุ่งส่งเสริม ช่วยเหลือแนะนำเฉพาะบุคคล การส่งเสริมที่ประสบผลสำเร็จได้ดีขึ้น มีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งปัจจัยและองค์ประกอบเหล่านั้น อาจขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย หรือเจ้าหน้าที่ในการเป็นสื่อหรือการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมพร้อมในเรื่องข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลเป้าหมาย เตรียมพร้อมในการเลือกวิธีในการส่งเสริมตลอดจนการเตรียมความพร้อม

การส่งเสริม เป็นการนำเอาความรู้ความเจริญไปพัฒนา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การให้การยอมรับ (Accept) การส่งเสริมต้องเริ่มต้นที่การให้การยอมรับการเป็นสมาชิกของชุมชน สังคม กลุ่ม และองค์กรต่าง ๆ ในการร่วมกันทำกิจกรรม

๒. การให้ความสำคัญ (Importance) การส่งเสริมต้องเริ่มต้นโดยการให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหาและทุกคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

๓. การให้โอกาส (Opportunity) การส่งเสริมต้องให้โอกาสในการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางการดำเนินนโยบายและนำเสนอปัญหา สาเหตุของปัญหา ความต้องการของชุมชน

๔. การให้ความรู้ (Knowledge) การส่งเสริมต้องให้ความรู้แก่ประชาชน ในเชื่อมโยงทุกคนในทุกสังคม เพื่อให้สามารถเข้าถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตรงความต้องการ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตรงประเด็น เช่น ประชาชนไม่เข้าใจสิทธิที่พึงมีเสรีภาพที่พึงได้รับ หน่วยงานรัฐต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน<sup>๒</sup>

<sup>๒</sup>กาญจนา คำจตุ, “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”, *คฤณนิพนธ์พุทธศาสนคฤณบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).*



ทั้ง ๔ ประเด็นจะเป็นการเป็นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มความรู้ นำไปสู่การร่วมแก้ปัญหาไม่ให้เกิดความเสื่อม เพื่อส่งเสริมให้มีแต่ความเจริญ โดยมุ่งให้ชุมชนเข้มแข็งเป็นการพัฒนาของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่มุ่งกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

การส่งเสริมเป็นการวางแผนในการนำเอาความรู้สู่ประชาชน โดยความรู้ที่นำออกไปนั้นประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยประยุกต์เข้ากับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เป็นการขยายและถ่ายทอดความรู้ซึ่งก่อประโยชน์และมีคุณค่าทางการปฏิบัติแก่บุคคล ผู้พึงได้รับความช่วยเหลือในการเรียนรู้หรือผู้รับการส่งเสริมให้สามารถพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเป็นสำคัญ<sup>๓</sup>

แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยด้านการศึกษาด้านไกล มีดังนี้ ๑) กำหนดนโยบายและแผนให้ชัดเจนทั้งระยะสั้น กลาง และยาว ๒) จัดกิจกรรมให้ความรู้ในเรื่องการศึกษาด้านไกล และการทำวิจัย ๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรวิจัยให้เพียงพอ และสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ๔) กระจายงบประมาณทุนวิจัยด้านการศึกษาด้านไกลให้สาขาวิชาและสำนัก ๕) สร้างบรรยากาศความร่วมมือด้านการวิจัยทำวิจัยร่วมกันระหว่างคณาจารย์ต่างสาขาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ๖) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการวิจัยการศึกษาด้านไกลให้ทราบอย่างทั่วถึง<sup>๔</sup>

การส่งเสริมให้มีการเลือกตั้ง การเลือกตั้งตามหลักปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนได้วางหลักไว้ว่า เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจรัฐของผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้อง แสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนน เสียงอย่างทั่วถึง โดยถือหลักหนึ่งคนหนึ่งเสียงเท่านั้น นอกจากนี้วิถีทางการเมืองการเลือกตั้งยังมี ความสำคัญดังต่อไปนี้

๑. เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนใช้ตัวแทนของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งนั้นไปทำหน้าที่แทนตน ในรัฐสภาและในคณะรัฐบาล

๒. เป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนอำนาจทางการเมืองการปกครองที่ทันสมัย และเป็นไปอย่างสันติวิธี ซึ่งแตกต่างจากมนุษย์ในสมัยโบราณที่ใช้กำลัง ใช้อาวุธเข้าต่อสู้เพื่อแย่งแย่งอำนาจการปกครอง ซึ่งเราจะเห็นได้จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

<sup>๓</sup>วรทัศน์ อินทรคัมพร, การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท, (เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖), หน้า ๕.

<sup>๔</sup>ปาลิรัตน์ การดี, “แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยด้านการศึกษาด้านไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”, วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (e-JODIL), ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๓๐-๔๔.

๓. เป็นวิธีการป้องกันมิให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อรัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ลุล่วงก็คืนอำนาจให้ประชาชนด้วยการยุบสภาฯ เพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่ให้ประชาชนตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นผู้บริหารต่อไป

๔. เป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอำนาจ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่นได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวผู้แทน เปลี่ยนรัฐบาล เมื่อไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลเดิม

๕. เป็นวิธีการเสริมสร้างความถูกต้องและชอบธรรมในการใช้อำนาจทางการเมืองให้กับบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะรัฐบาล<sup>๕</sup>

การส่งเสริมเพื่อการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยการพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลายทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของรัฐและประชาชน

#### ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| วรทัศน์ อินทร์คัมพร       | การส่งเสริม หมายถึง การวางแผนในการนำเอาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ประชาชน โดยความรู้ที่นำออกไปนั้นประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้                                           |
| กาญจนา คำจตุ              | การส่งเสริม หมายถึง การนำเอาความรู้ความเจริญไปพัฒนา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น ดังนี้ การให้การยอมรับ (Accept) การให้ความสำคัญ (Importance) การให้โอกาส (Opportunity) การให้ความรู้ (Knowledge)    |
| Chang Chine               | การส่งเสริม สามารถสรุปเป็นปรัชญาได้ว่า “เป็นการบริการของรัฐบาลที่จะบริการระบบการศึกษาแบบนอกโรงเรียน (Out of School Education) แก่ประชาชนที่อยู่ในชนบท เมื่อประชาชนได้รับการฝึกอบรมให้สามารถช่วยตัวเองได้แล้ว |

<sup>๕</sup>สุชุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑), หน้า ๑๖.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม (ต่อ)

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ปาลีรัตน์ การดี           | การส่งเสริม หมายถึง การกำหนดนโยบายและแผนให้ชัดเจนทั้งระยะสั้น กลาง และยาว การจัดกิจกรรม การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร การกระจายงบประมาณสร้างบรรยากาศความร่วมมือ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์                   |
| สุชุม นวลสกุล             | การส่งเสริมให้มีการเลือกตั้ง การเลือกตั้งตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้วางหลักไว้ว่า เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจรัฐของผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต |

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ถือว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยผู้แทน ได้แก่ การให้สิทธิพลเมืองทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภาและมติ ดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐสภาถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชน<sup>๖</sup> การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคน โดยเสมอภาคกัน หมายถึง เสียงที่ทุกคนมีค่าเท่ากัน คือ ๑ คะแนนเสียง (One Man One Vote) ไม่ใช่ว่าคนมีอายุมากเกิน ๔๐ ปี มี ๒ คะแนนเสียง อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีเพียง ๑ คะแนนเสียงในระบอบประชาธิปไตยนั้น บุคคลทุกคนเมื่อคุณสมบัติครบถ้วน เป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้วต่างก็มีสิทธิคนละ ๑ เสียงเท่ากันทั้งสิ้น ความสำคัญของการเลือกตั้งทางการเมือง นับที่สำคัญคือสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง<sup>๗</sup> นอกจากนี้การเลือกตั้งยังก่อให้เกิดความสำคัญต่อระบบการเมือง ดังนี้ คือ

<sup>๖</sup>สุชุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๙.

<sup>๗</sup>พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, วัฒนธรรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๘๐.



๑. สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง

๒. การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือผู้ปกครองเป็นไปโดยสันติทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน<sup>๔</sup>

๓. ทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองรู้สึกเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นทั้งรัฐบาลพอที่จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะนี้เสริมความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าเพื่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล แต่เงื่อนไขที่ทำให้เกิดลักษณะทั้งสองอยู่ที่มีการเลือกตั้งโดยอิสระ<sup>๕</sup>

การเลือกตั้งยังเป็นกลไกเชื่อมโยงสะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของทางรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมา อย่างไรก็ตามความสำคัญของการเลือกตั้งในปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เพียงเพื่อเลือกให้ได้ตัวแทนของราษฎรเท่านั้น แต่อยู่ที่การเลือกเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้าไปใช้สิทธิใช้เสียงแทนราษฎร อันจะเกิดผลกระจายความสุขไปยัง คนในสังคมอย่างทั่วหน้า การเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวไม่ใช่สิ่งที่จะแสดงความเป็นประชาธิปไตย เว้นไว้เสียแต่ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยซึ่งโดยปกติแล้วในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งต้องมีความสม่ำเสมอ มีวาระหลักการที่แน่นอนว่าจะมีการเลือกตั้งใดบ้าง เพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้มีการใช้อำนาจไปในทางอื่นที่มีใช้ความผิดชอบ หรือผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนร่วม

การมีสิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว และมีโอกาสเลือกสรรตัวบุคคลจริง ๆ โดยมีการลงคะแนนลับ และมีหลักประกันเพียงพอที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ว่าผู้ลงเสียงให้กับผู้สมัครคนใด ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่ให้ลงคะแนนตามประสงค์ของผู้อื่น นอกจากนี้การอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิลงคะแนน ปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยในเรื่องของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย<sup>๖</sup>

การเลือกตั้งนอกจากเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะนำมาปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือหนึ่งกลุ่ม การเลือกตั้งมีบทบาทที่สำคัญในการยุติความขัดแย้งในระบบทางการเมือง โดยพรรคการเมืองต่าง ๆ การเลือกตั้งที่เป็นไปตามกฎหมายกติกาดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยที่ฝ่ายชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้จะหาทางเอาชนะใน

<sup>๔</sup>ทิพาพร พิมพ์สุทธิ์ และ อนุสรณ์ ลัมมณี, **พฤติกรรมการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๑๗๒.

<sup>๕</sup>วิทยา สุจริตธนารักษ์, **ท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๕๕.

<sup>๖</sup>เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.



คราวต่อไป ตามวิธีกฎเกณฑ์และกติกาที่กำหนดเอาไว้ วิธีการนี้ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อต่ออำนาจทางการเมืองและการปกครองให้เป็นไปอย่างสันติไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติรัฐประหารมาเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ ดังนั้น กระบวนการเลือกตั้งภายในเงื่อนไขที่กล่าวมานี้จึงมีความแตกต่างออกไปจากการเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียว หรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว ซึ่งใช้การเลือกตั้งเป็นเพียงข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมในอำนาจการปกครองเท่านั้น และมีใช่เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด กระบวนการสับเปลี่ยนอำนาจการปกครองโดยการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่จะคอยเตือนสำนึกของผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่โดยการเลือกตั้งให้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง ประกอบด้วยหลักการ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง คือผู้เลือกตั้งจะต้องมีอิสระปราศจากอิทธิพลข่มขู่
๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา คือ ผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศจะอยู่ในอำนาจในระยะเวลาที่กำหนดไว้เมื่อครบกำหนดก็ให้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ก็จะมีการเลือกตั้งขึ้นใหม่
๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายถึง การจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์
๔. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป ไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ
๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีคะแนนเสียงที่มีน้ำหนักเท่ากัน
๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ ซึ่งเป็นการให้เสรีภาพที่จะลงคะแนนโดยไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าเลือกใคร
๗. หลักการกำหนดอายุขั้นต่ำ การกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ด้วยเหตุผลที่ว่าการให้ผู้มีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็อาจจะขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจจะทำให้การวินิจฉัยขาดเหตุผล
๘. หลักความเป็นพลเมืองเกือบทุกประเทศ จะมีการสงวนสิทธิการเลือกตั้งไว้แก่พลเมืองของตนเอง<sup>๑๑</sup>

การเลือกตั้งถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ และมีผลกระทบต่อระบบการเมืองหลายประการ นอกเหนือจากการเป็นช่องทางในการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายผู้ปกครอง

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียด อันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่รุนแรงไม่ว่าระหว่างรัฐบาล ฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่าย

<sup>๑๑</sup>เมธา สุตบรรทัด, ประชาธิปไตยและหน้าที่ผู้แทนราษฎร, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์, ๒๕๑๗), หน้า ๔๙-๕๑.

ผู้ปกครองกบฝ่ายที่ถูกปกครอง การจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่นั้น ก็จะช่วยถอดถอนความตึงเครียดทางการเมืองดังกล่าวได้

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ในการหาทางออกให้กับ การตัดสินใจในทางเลือกเกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาด ในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศหรือกรณี เรื่องสำคัญที่ชะตากรรมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทามติ ในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จึงจำเป็นต้องอาศัยอำนัตินองทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจ การตกลงใจแทนรัฐบาลและรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งหรือเป็นการถ่วงโอนการยอมรับผิดชอบ และอำนาจการตัดสินใจไปให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรง

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางการเมือง ช่วยสร้างความสอดคล้องในการเปลี่ยนแปลงให้วิวัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจการทางการเมืองที่เชื่อมโยงการฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง โดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ ๆ ขณะที่ผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ไม่ว่าในเรื่องมาตรการนโยบาย หรือบุคลากรทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำ ซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง ไม่ว่าในฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร และ/หรือฝ่ายรัฐบาลกบฝ่ายค้านก็ตาม ย่อมจะส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางการเมือง

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพล และความสำคัญทางการเมืองของประชาชน การเลือกตั้ง เป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง การเลือกตั้งทั่วไปจึงเป็นการใช้อิทธิพลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไปจำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กรอำนาจ และกลุ่มผูกขาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้กระบวนการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการและรับผิดชอบต่อประชาชนส่วนใหญ่

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วยให้จัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์กติกา แทนการใช้กำลังรุนแรง กำกับการแข่งขันทางอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ ทั้งในการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและการพ้นจากอำนาจ

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการเลือกตั้ง เปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่ประชาชน ในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองตอบตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจและผู้ปกครองซึ่งจะส่งผลให้ประชาชน

ได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองตอบตามความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น<sup>๑๒</sup>

การเลือกตั้ง (Election) มีนัยความหมายจำแนกออกได้เป็นสองแง่กล่าวคือ การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายและการเลือกตั้งแง่มุมปรัชญา โดยในส่วนแรก การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมายการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่ ๓ ประการคือ การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (Rights) ในแง่นี้ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (Privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมาย ปราศจากการแทรกแซงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปโดยที่กฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ากฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ออกเสียงลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำ การลงคะแนนเสียงที่กำหนดไว้หน้าที่ทางการเมืองของประชาชนโดยผลทางบังคับของกฎหมายนั้นเป็นเช่นนี้ ยกตัวอย่างได้แก่ประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หากเพิกเฉยจะต้องถูกลงโทษด้วยการเสียสิทธิทางการเมืองเป็นเด็ดขาดบางประการเป็นต้น

ในส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่มุมปรัชญา แบ่งออกได้เป็น ๓ ประการดังนี้

**ประการแรก** การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันมีลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วย่อมมีความเป็นผู้ใหญ่และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้วจะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

**ประการที่สอง** การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะอย่างหนึ่ง ความก้าวคืบหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้แล้ว การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมเท่านั้นและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนั้น บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลใดนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่าง

<sup>๑๒</sup>ชาวนะ ไตรมาศ, “รัฐธรรมนูญใหม่ของไทยกับข้อเสนอในการสร้างความสามารถทางการเมืองการปกครองของประเทศ”, วารสารคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒๔ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๔๙) : ๑๑๔-๑๕๐.



ถูกต้องเลยรึบถ้านั้นแล้ว พรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น หรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญอย่างยิ่ง

**ประการที่สาม** การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำได้ กล่าวคือ ผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำหรือนโยบายของรัฐ จะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วม

การเลือกตั้งนอกจากเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะนำมาปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค หรือหนึ่งกลุ่ม การเลือกตั้งมีบทบาทที่สำคัญในการยุติความขัดแย้งในระบบทางการเมือง โดยพรรคการเมืองต่าง ๆ การเลือกตั้งที่เป็นไปตามกฎหมายกติกา ดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยที่ฝ่ายชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชน ให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไป ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาทุกยุคสมัยของการเมืองแม้กระทั่งในปัจจุบันนี้

#### ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สุขุม นวลสกุล             | การเลือกตั้งเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทน ได้แก่ การให้สิทธิ พลเมืองทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภาและมติ ดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐสภาถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชน                                                                                                                                        |
| พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว         | การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคน โดยเสมอภาคกัน หมายถึง เสียงที่ทุกคนมีค่าเท่ากัน คือ ๑ คะแนนเสียง บุคคลทุกคนเมื่อคุณสมบัติครบถ้วน เป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้วต่างก็มีสิทธิคนละ ๑ เสียงเท่ากันทั้งสิ้น ความสำคัญของการเลือกตั้งทางการเมือง นัยที่สำคัญคือสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง |



ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล              | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ทิพาพร พิมพิสุทธิ์ และ อนุสรณ์ ลิ้มมณี | การเลือกตั้งเป็นสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง                                                                                                                                                                  |
| วิทยา สุจริตธนารักษ์                   | การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะนำมาปกครองและสร้าง ความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติ                                                                                                         |
| เมธา สุตบรรทัด                         | กระบวนการสับเปลี่ยนอำนาจการปกครองโดยการเลือกตั้ง เป็นกลไกสำคัญที่จะคอยเตือนสำนึกของผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่โดยการ เลือกตั้งให้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน |

### ๒.๒.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยของเราโดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศชาติถึงปีละหนึ่งล้านล้านบาท ดังนั้น การเลือกผู้แทนที่เป็น "คนดี" มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนให้เข้าไปทำงานทางการเมืองเราจะทำให้สามารถใช้งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่มาจากเงินภาษีของประชาชนไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ นักวิชาการได้จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ ๒ ลักษณะดังนี้

#### ๑. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี

ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วนคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยเท่านั้น ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนของประชาชนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิกนี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ<sup>๓๓</sup>

## ๒. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ

การเลือกตั้งในทางปฏิบัตินั้น ได้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า "เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริตเท่านั้น ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาวาระ ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี" ในแง่นี้ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

**ประการแรก** การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

**ประการที่สอง** การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจได้อย่างดี ห่วงกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง

**ประการที่สาม** การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชนเป็นอย่างดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

**ประการที่สี่** การเลือกตั้งเป็นกระบวนการนั้น กลไกและขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมืองได้ การปฏิบัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่นี้จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้ง

**ประการที่ห้า** การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคมและความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีสิทธิหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมือง

<sup>๓๓</sup>พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง”, ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔), หน้า ๑๖.

และสังคมไทย ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศชาติของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมืองที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

**ประการที่หก** การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกล่อมเกลາทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการหาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

การเลือกตั้งมีผลสำคัญต่อการเมืองประการหนึ่ง และเป็นสิ่งกำหนดผู้ที่เข้าหรือออกจากดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากจะกล่าวให้กระชับก็คือการเข้าออกจากอำนาจทางการเมือง (ทัศนะผู้เขียนบทความ) และมีความสำคัญต่อระบบการเมือง คือ

**ประการแรก** การเลือกตั้ง สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบระเบียบการปกครอง เช่น การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามของสังคมประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน และทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลก็จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

**ประการที่สอง** การเลือกตั้ง เป็นกลไกเชื่อมโยงที่สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมาเป็นการเลือกตั้งนั้น ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประชาชนมากมายหลายประการ

**ประการสาม** การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียงกัน จะทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนเป็นส่วนใหญ่อย่างแท้จริงในทางตรงข้ามกัน หากประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ผู้แทนราษฎรก็มักจะไม่มีฐานมวลชนที่กว้างขวาง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งก็มีสภาพเป็นผู้แทนของเสียงส่วนน้อย

**ประการที่สี่** การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้สิทธิพลโดยเฉพาะทางการเงินเพื่อให้ได้รับโอกาสในการเลือกตั้งลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมก็เป็นช่องทางที่เปิดต่อคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้มากขึ้น และโอกาสที่คนมีความรู้ความสามารถจะได้รับการเลือกตั้งก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

**ประการที่ห้า** การเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เองจากการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบนี้ แต่หากประชาชนไม่สนใจไปใช้สิทธิออกเสียง



เลือกตั้งโดยนอกลบหลบสิทธิแม้จะมีการกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ก็ตาม

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการและกิจกรรมทางการเมือง ที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ในการกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองนั้น ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชนได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทน

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑) การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศในการมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้วัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นแนวโน้มของกระแสความคิดเห็นทางการเมืองในประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

๒) การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากสมาชิก เช่น ตาย ลาออกถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบซึ่งเป็นการขาดสมาชิก และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ (Reelection)

๓) การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย ๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่ไม่ใช่การเลือกตั้งทั่วประเทศ

๔) การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดต่อบทกฎหมายและได้มีคำสั่งที่ขอให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นเกณฑ์อีก

ประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น<sup>๑๔</sup>

จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ ๒ ประเภทคือ

๑. การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่งได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรีเป็นต้น เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่า การเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลังหรือให้การสนับสนุนไม่ทางหนึ่งก็ทางใด อันก็มักจะเป็นไปในทางลับ

๒. ระบบการเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นระบบการคิดคะแนนของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงในเลือกตั้งเพื่อ ชี้ขาดว่าใครเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ประชาชนได้เลือกในสภาหรือฝ่ายบริหารในกรณีที่มีเสียงข้างมากและได้รับการเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรไปเป็นรัฐบาลในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองแบบรัฐสภาอีกด้วย ระบบการเลือกตั้งโดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่สำหรับประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน สามารถแยกประเภทออกได้ออกโดยพิจารณาจากความเห็นของ ไนมิและไวส์เบิร์ก ที่กล่าวว่า วิธีการเลือกตั้งอาจกำหนดขึ้นโดยให้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลที่เป็นผู้สมัคร อีกหลายคน และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเรียกรูปแบบนี้ว่า “ระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมาก” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระบบที่มีวิวัฒนาการไปตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ โดยเริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ หรืออาจใช้วิธีการเลือกผู้สมัครจากทั้งบัญชีผู้รับสมัครเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำไว้ ที่มักเรียกกันว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน” โดยขยายความวิธีการหรือระบบการเลือกตั้งไว้ว่า ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก อาจมีวิธีดำเนินการแตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ แต่ก็มีคุณลักษณะที่สำคัญคือกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดนั้นได้รับเลือกเป็นผู้แทน ไม่ว่าคะแนนเสียงที่ได้มานั้นจะเป็นเสียงส่วนใหญ่หรือไม่ หรือที่เรียกกันว่า ในขณะที่ผู้ที่ได้รับคะแนนในลำดับรองลงมา หากเกินกว่าจำนวนที่กำหนดนั้นให้ไม่ได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ก็เป็นคะแนนที่สูญเปล่า ไม่มีลักษณะของการขึ้นบัญชีไว้เพื่อรอทดแทนกรณีผู้ที่ได้รับเลือกในลำดับที่สูงขึ้นไปพ้นสถานภาพ ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีหรือระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัด จนเป็นที่กล่าวถึงว่าแท้จริงนั้น ระบบนี้มีได้ให้ความสนใจกับเสียงกลุ่มน้อยเลย ประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่

<sup>๑๔</sup> วัชรวิทย์ ไซยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๑),

สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวีเดน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของไทยในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ด้วยข้อเสียของระบบเสียงข้างมากนั้น ที่ทำให้เสียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับเลือกในกลุ่มจำนวนผู้แทน ที่ต้องการต้องสูญเปล่าไป หลายประเทศในยุโรปตะวันตกเช่น ฝรั่งเศส จึงพัฒนารูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวมาเป็นวิธีการที่เรียกว่า “ระบบเสียงข้างมากสองรอบ” คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้

คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ ๕๐%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ<sup>๑๕</sup> อีกแบบหนึ่งคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) เป็นการเลือกตั้งโดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองเสนอเป็นบัญชี ๆ ไป ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงตามส่วนแบ่งคะแนนเสียงทั้งหมดจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในรูปแบบนี้ ระบบการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึงโอกาสในการได้รับเลือกตั้งของคนที่มีเสียงข้างน้อย ซึ่งเท่าที่เป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งหมุด และยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งหรือรวมกลุ่มทางเป็นพรรคการเมือง ซึ่งประเทศไทยได้ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ กล่าวคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะเป็นแบบที่มีการเลือกตัวบุคคลเป็นส่วนมาก

โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้คนละ ๒ คะแนน คะแนนแรกเป็นคะแนนที่ออกเสียงให้แก่ผู้รับสมัครจากเขตเลือกตั้ง (Apportionment) ซึ่งมีได้เขตเลือกตั้งละหนึ่งคนส่วนอีกคะแนนหนึ่งใช้เลือกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีความสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่ใช้ชี้ขาดต่อสถานภาพของพรรคการเมืองนั้นในท้ายที่สุดเมื่อมีการพิจารณาคะแนนนั้น ๆ ตามสัดส่วนแล้ว ในกรณีประเทศไทย หากสัดส่วนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อได้ต่ำกว่าร้อยละ ๕ จากคะแนนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ก็จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบไปในขั้นต้นคะแนนจากบัญชีรายชื่อ หรือที่เรียกกันว่าปาร์ตี้ลิสต์จะบอกว่า พรรคการเมืองได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด และมีใครบ้างในบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับลงไปจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทยยังกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นจึงจะมีสิทธินั้น ๆ ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหรือรัฐมนตรีตำแหน่งต่าง ๆ ได้ โดยความเช่นนี้เท่ากับว่า หากผู้แทนราษฎรจากระบบ

<sup>๑๕</sup> สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองอังกฤษ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๓-๑๖๔.



แบ่งเขตเลือกตั้งรายใดต้องการจะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะไม่สามารถกระทำได้เลย เว้นแต่จะต้องลาออกจากสถานะนั้นและจัดการเลือกตั้งซ่อม (By-election) ทดแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับการดำรงตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายบริหาร ก็จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่ไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ให้เลื่อนลำดับของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อถัดไปขึ้น มาแทนระบบการเลือกตั้งอีกแบบหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและการเลือกตั้งแบบสัดส่วนร่วมกัน

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑. การเลือกตั้งทั่วไป ๒. การเลือกตั้งซ่อม ๓. การเลือกตั้งเพิ่ม ๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) เพื่อกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ ฝ่ายนิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศโดยประชาชน

ตารางที่ ๒.๓ สรุปความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| กนก วงษ์ตระหง่าน          | การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกถึงซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองการปกครอง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน |

ตารางที่ ๒.๓ สรุปความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ธโรธร ตูทองคำ             | การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย                                                                                                                                                            |
| พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว         | การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองนั้น ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล                        |
| วัชรรา ไชยสาร             | การแบ่งประเภทของการเลือกตั้ง ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑. การเลือกตั้งทั่วไป ๒. การเลือกตั้งซ่อม ๓. การเลือกตั้งเพิ่ม ๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) |
| สมบัติ อารังธัญวงศ์       | คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งวาระหนึ่ง ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ                                                                                                                                      |

๒.๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้ว ยังมีปัจจัยการออกเสียงเลือกตั้งยังถือว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคน กล่าวคือ ที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิหมายความว่า ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างถ้วน หน้า สิทธิ ดังกล่าวเป็นสิทธิในตัวเองไม่ต้องให้ผู้ใดมามอบหมายและไม่มีผู้ใดจะมาเพิกถอนได้ ในเมื่อเป็นสิทธิส่วนบุคคลไปด้วย กล่าวคือ ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใดไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้

หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการและที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของหน้าที่ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมไปทำหน้าที่เป็นตัวแทน ผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงได้

การเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศไทย อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย วุฒิสภาไทย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วยการให้ประชาชนออกเสียงเลือกบุคคลที่เห็นสมควร ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปมาแล้ว ๒๘ ครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นต้นมา โดยครั้งล่าสุดคือการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ก่อนมีการเลือกตั้งในปี ๒๕๖๒ ได้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ "ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐" ทั้งฉบับ และการกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ การออกเสียงประชามติครั้งนี้ โดย พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล เป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยการออกเสียงประชามติ ประชาชนทั่วไปสามารถประชุมที่มีอภิปรายในด้านเนื้อหาได้ และสามารถเผยแพร่สาระประชามติ ตามสื่อสารมวลชนปกติได้

ในฐานะราษฎรของประเทศ และเป็นเจ้าของสิทธิและอำนาจในการบริหารประเทศ ที่ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง ช่วงเลือกตั้ง และหลังเลือกตั้ง จะต้องปฏิบัติตนอย่างไรต่อการเลือกตั้ง ตามเสียงเรียกร้องต้องการการเลือกตั้ง ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดดังนี้

#### ๒.๒.๔ ข้อควรรู้ในการเลือกตั้งและพฤติกรรมที่ประชาชนควรปฏิบัติในการเลือกตั้ง

ข้อควรรู้ในการออกเสียงเลือกตั้งการเลือกตั้งและพฤติกรรมที่ประชาชนควรปฏิบัติในการเลือกตั้ง ๓ ช่วง คือ ก่อนเลือกตั้ง ช่วงเลือกตั้ง และหลังเลือกตั้ง ดังนี้

##### พฤติกรรมก่อนเลือกตั้งที่ต้องปฏิบัติและควรรู้

ตามราชกิจจานุเบกษา ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา ๓๑-๓๒ และส่วนที่ ๓ การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มาตรา ๓๓-๓๕ ส่วนที่ ๔ การตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา ๓๖-๔๐ ก่อนวันเลือกตั้ง ดังนี้

**ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา ๓๑** บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี



- ๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง  
 ๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

**บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง** เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง  
 มาตรา ๓๒

- ๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช  
 ๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่  
 ๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย  
 ๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ<sup>๑๖</sup>

**การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง** มาตรา ๓๓ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจาก มีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไว้ในแต่ละ เขตเลือกตั้งภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้ามิเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแจ้งตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ การแจ้งเหตุดังกล่าว ไม่เป็นการตัดสิทธิที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการอื่นเพื่อชี้แจงเหตุดังกล่าว โดยอาจมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งแทน หรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุผ่านทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมีเหตุ อันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

#### **การลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ล่วงหน้า**

การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด ผู้ที่ทำงานหรืออาศัยอยู่คนละจังหวัดกับทะเบียนบ้านหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านปัจจุบันไม่ถึง ๙๐ วัน สามารถไปลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางของจังหวัดที่ทำงานหรืออาศัยอยู่ได้ แต่ต้องยื่นคำขอลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน จึงจะมีสิทธิ

กรณีเขตเลือกตั้งใดมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ส.ส. แทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการเลือกตั้งใหม่ บุคคลผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิดังกล่าวก็สามารถเดินทางกลับไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านได้

การลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านตามทะเบียนบ้าน แต่ในวันเลือกตั้งต้องเดินทางออกนอกเขตไม่สามารถไปใช้สิทธิได้ ก็สามารถไปแสดงตนเพื่อขอลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ก่อนวันเลือกตั้งได้ ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง โดยต้องยื่นคำ

<sup>๑๖</sup>“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑”,  
 ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๖๘ ก (๑๒ กันยายน ๒๕๖๑) : ๕๓.

ขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิดังกล่าวต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ภายในระยะเวลาที่ กกต. กำหนด

### การเตรียมตัวก่อนไปเลือกตั้ง

#### ๑. การตรวจสอบรายชื่อ

วันก่อนวันเลือกตั้ง ตรวจสอบรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ที่ ศาลากลาง จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการเขต ที่ทำการ อบต. สำนักงานเทศบาล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือเขต ชุมชน

๑๕ วันก่อนวันเลือกตั้ง ตรวจสอบรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง จากหนังสือแจ้งเจ้าบ้าน (ส.ส. ๑๒)

#### ๒. การเพิ่มชื่อ - ถอนชื่อ

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน หากเห็นว่าไม่มีชื่อตนเองหรือมีชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น โดยนำ หลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นใดที่ทางราชการออก ให้มาแสดงด้วย

#### การแจ้งเหตุที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่ได้

๑. ก่อนหรือหลังวันเลือกตั้ง ๗ วัน ขอรับแบบ ส.ส. ๒๘ หรือทำหนังสือแจ้งเหตุที่ทำให้ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ได้ และให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนและที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

๒. ยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น

๑) ด้วยตนเอง

๒) มอบหมายผู้อื่นหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

๓. ผู้ที่มีเหตุทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่ได้

๑) ผู้มีธุรกิจจำเป็นเร่งด่วนต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล

๒) ผู้ป่วยและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

๓) ผู้พิการหรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

๔) ผู้เดินทางออกนอกราชอาณาจักร

๕) ผู้มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร

๖) ผู้ประสบเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ

#### พฤติกรรมช่วงเลือกตั้ง

ราชกิจจานุเบกษา หมวด ๕ การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน ส่วนที่ ๑ การออกเสียงลงคะแนน มาตรา ๘๔-๑๐๔ การปิดหีบการเลือกตั้ง

มาตรา ๘๔ การออกเสียงลงคะแนน ให้กระทำได้โดยวิธีการลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้ง ให้กระทำได้โดยวิธีการลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้ง คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นก็ได้ หากการออกเสียงลงคะแนน โดยวิธีนั้นสามารถป้องกันการทุจริตในการ

เลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกกว่าการออกเสียง ลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งและมีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า และวิธีการนั้นเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ การออกเสียงลงคะแนนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่มีใช้การลงคะแนน ด้วยบัตรเลือกตั้ง มิให้นำความในมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๘ และ มาตรา ๙๙ มาใช้บังคับ มาตรา ๙๕ ห้ามบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนด ในการกำหนดเกี่ยวกับห้ามบัตรเลือกตั้งต้องกำหนดให้สามารถใช้ห้ามบัตรเลือกตั้งเดิมได้ด้วย มาตรา ๙๖ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่วันที่ ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา มาตรา ๙๗ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง นับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนน มาตรา ๙๘ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน

#### หลักฐานที่ใช้ในการเลือกตั้ง

๑. บัตรประชาชน (บัตรที่หมดอายุก็ใช้ได้)
๒. บัตรหรือหลักฐานที่ราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้มีรูปถ่ายและหมายเลขบัตร

ประจำตัวประชาชน เช่น

- ๑) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๒) ใบขับขี่
- ๓) หนังสือเดินทาง (พาสปอร์ต)

#### การอำนวยความสะดวกผู้พิการที่มีสิทธิเลือกตั้ง

คณะกรรมการเลือกตั้ง ได้จัดให้มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้พิการใช้สิทธิเลือกตั้งได้สะดวกขึ้น โดยคอยช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการช่วยเหลือนั้นต้องให้ผู้พิการได้ลงคะแนนด้วยตัวเองด้วย เช่น จัดให้มีบัตรทาบในการลงคะแนนสำหรับผู้พิการทางสายตา อำนวยความสะดวกในกานหย่อนบัตรในหีบบัตรเลือกตั้ง ฯลฯ

#### ขั้นตอนการลงคะแนนเลือกตั้ง

๑. ตรวจสอบรายชื่อ ตรวจสอบรายชื่อและลำดับที่จากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกาศไว้หน้าหน่วยเลือกตั้ง
๒. ยื่นบัตรประชาชน ยื่นบัตรประชาชนและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๓. รับบัตรเลือกตั้งพร้อมลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขาบนต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง
๔. ทำเครื่องหมายกากบาท เข้าคูหาลงคะแนน ทำเครื่องหมายกากบาท X ลงในช่องทำเครื่องหมาย

- ๑) เลือกผู้สมัครเพียงหมายเลขเดียว



๒) หากไม่ต้องการเลือกผู้สมัครรายใดเลย ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ในช่องไม่ลงคะแนน

๕. หย่อนบัตรด้วยตนเอง เมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วพับบัตรเลือกตั้งให้เรียบร้อยและหย่อนบัตรลงในหีบ บัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

### พฤติกรรมหลังเลือกตั้ง

นับตั้งแต่การปิดหีบการลงคะแนนเสียง เป็นช่วงที่ประชาชนรอลุ้นผลการนับคะแนน เพื่อตรวจสอบว่าคนที่ตนเลือก พรรคที่มีนโยบายที่ต้องการ ได้รับคะแนนเสียงเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่อย่างไร ประเทศจะเดินไปทิศทางใดหลังเลือกตั้ง เพื่อจะได้ติดตามและตรวจสอบการทำงานต่อไป

### ส่วนที่ ๓ การนับคะแนนและการรวมคะแนน

การนับคะแนนและการประกาศผล มาตราที่ ๑๐๓-๑๓๑

เมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนในเวลา ๑๗.๐๐ น. ของวันเลือกตั้งแล้ว จะนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผยจนเสร็จสิ้นในรวดเร็ว เพื่อ

๑. ป้องกันการทุจริตเลือกตั้งที่อาจเกิดจากการขนย้ายหีบบัตร

๒. ให้การนับคะแนนเสร็จสิ้น และสามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้รวดเร็ว

หลังจากนั้น กกต. เขต จะรวบรวมผลการนับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งภายในเขต และประกาศผลรวมคะแนนของเขตและปิดประกาศไว้ในสถานที่ที่กำหนด พร้อมรายงานต่อ กกต. ประจำจังหวัด และรายงานต่อ กกต. เพื่อประกาศและรับรองผลการเลือกตั้ง

### การคัดค้านการเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง ซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งยื่นคัดค้านต่อ กกต. โดย

๑. ก่อนวันการประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง กรณีเห็นว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง กรณีเห็นว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเกินจำนวนที่ กกต. กำหนด หรือผู้สมัครไม่ยื่นบัญชีรายรับ-รายจ่าย ภายใน ๙๐ วันหลังวันเลือกตั้ง

### การเสียสิทธิ ๕ ประการ

หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และไม่ได้แจ้งเหตุอันอาจไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุฯ แล้วแต่เหตุนั้นไม่สมควร กฎหมายกำหนดให้เสียสิทธิบางประการดังต่อไปนี้

๑) สิทธิในการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส.

๒) สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็น ส.ว.

๓) สิทธิในการสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

๔) ต้องห้ามดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

๕) ต้องห้ามดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือ คณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิทั้ง ๕ ข้อ กำหนดเวลาครั้งละ ๒ ปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้เริ่มนับเวลาการ จำกัดสิทธิ ๒ ปีใหม่จากวันที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิครั้งล่าสุด

#### ข้อห้ามกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

๑. ห้ามซื้อเสียง หรือจัดเตรียมซื้อเสียง
๒. ห้ามรับเงินและประโยชน์อื่นใด เพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง
๓. ห้ามส่งเสียงและห้ามขายหรือจัดเลี้ยงสุรา ตั้งแต่ ๑๘.๐๐ น. ของวันก่อนวันเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้ง
๔. ห้ามนายจ้างขัดขวางการไปใช้สิทธิของลูกจ้าง
๕. ห้ามขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง
๖. ห้ามจัดยานพาหนะ (ยกเว้นหน่วยงานรัฐ) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปเลือกตั้ง โดยไปต้อง เสียค่าโดยสาร
๗. ห้ามทำให้บัตรเลือกตั้งชำรุดอย่างจงใจ
๘. ห้ามถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนเองได้ลงคะแนนแล้วด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ
๙. ห้ามเล่นการพนันขึ้นต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลการเลือกตั้ง
๑๐. ห้ามเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (โพลล์) ในระหว่างเวลา ๗ วันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง

#### การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เป็นวาระแห่งชาติ

รัฐบาลประกาศให้ การแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากการ ททุจริตเลือกตั้งส่งผลเสียหายโดยรวมต่อประเทศชาติของเรา เช่น

๑. ต้องสูญเสียงบประมาณ ซึ่งมาจากเงินภาษีของประชาชนในการจัดการเลือกตั้งใหม่
๒. ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปจากการทุจริตเลือกตั้งอาจเข้าไปโกงเงินภาษีของ ประชาชนเพื่อถอนทุนคืน

#### การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแจ้งเหตุทุจริต

เมื่อพบเห็นการทุจริตเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการแจกเงิน สิ่งของ หรือมีการเรียกรับเงิน หรือทรัพย์สิน ให้ช่วยกันแจ้งเบาะแส หรือรวบรวมหลักฐานการทุจริตแจ้งต่อตำรวจในพื้นที่หรือ รายงานให้ กกต. ทราบ

๑. ด้วยตัวเอง

๒. ทางโทรศัพท์ หมายเลข ๑๔๔๔, ๐-๒๑๔๑-๘๘๘๘<sup>๑๗</sup>

ดังนั้น ในฐานะราษฎรของประเทศ และเป็นเจ้าของสิทธิและอำนาจในการบริหารประเทศ จึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง คือ การติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ระหว่างเลือกตั้งก็ต้องรับทราบหน้าที่ความเป็นพลเมืองของประเทศมีความรับผิดชอบในฐานะเจ้าของสิทธิ ระหว่างการเลือกตั้งต้องปฏิบัติตามเช่นไรตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และหลังเลือกตั้งสามารถปฏิบัติอย่างไรกับตัวแทนในการบริหารประเทศ โดยมีพฤติกรรมในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิ การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง

### ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

การตัดสินใจเลือกตั้ง นักวิชาการได้ให้ความหมายที่ควรค่าแห่งการศึกษาไว้หลายท่าน ตัวอย่างเช่น “การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์ อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลายทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ”<sup>๑๘</sup>

การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด<sup>๑๙</sup> จากแนวคิดนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ข้างต้น พอสรุปองค์ประกอบของการตัดสินใจได้ว่าประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ได้แก่

๑. ปัจจัยตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินคุณค่า ประโยชน์ หรือความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง

๒. ปัจจัยทางเลือก โดยผู้ตัดสินใจต้องมีทางเลือกมากกว่า ๑ ทางเลือก ซึ่งถ้ามีทางเลือกเพียงทางเดียวก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจเลือก

๓. ผลทางเลือกในอดีตจะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งผลการเลือกแต่ละอย่างจะแตกต่างกัน ไม่เท่ากันตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การตัดสินใจก่อนที่จะมีการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้ทราบว่ามีอิทธิพลดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ อิทธิพลในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือขั้นตอนที่จะได้รับข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการที่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้รับข่าวสารการ

<sup>๑๗</sup>สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, องค์ความรู้การเลือกตั้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [https://www.ect.go.th/ect\\_th/news\\_page.php?nid=865](https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=865) [๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๖].

<sup>๑๘</sup>อนุจิต นรวัลย์กุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดนนทบุรี : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๓).

<sup>๑๙</sup>กวี วงศ์พัฒน์, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๓๙), หน้า ๒๓.



เลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยผ่านสื่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงจะนำข่าวสารนั้นมาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะลงคะแนนให้

ขั้นตอนที่ ๒ อิทธิพลในการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร และนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ ผู้ลงคะแนนเสียงจะสร้างหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกว่าจะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร หรือจะให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมือง เมื่อได้สร้างเกณฑ์แล้ว ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงจะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ เปรียบเทียบให้ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของตน

ขั้นตอนที่ ๓ อิทธิพลในการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครเลือกตั้ง เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและตัดสินใจไว้แล้ว ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนสมควรจะได้รับการประเมินเท่าไรตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

ขั้นตอนที่ ๔ อิทธิพลจากการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้รับสมัครที่มีคะแนนรวมสูงสุดจากการประเมิน ในการตัดสินใจครั้งสุดท้ายนี้อาจมีตัวแปรอย่างอื่นเข้ามาสอดแทรก อันได้แก่ อิทธิพลของเงินทอง อามิสสินจ้างที่หัวหน้าคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งนำมาแจกจ่ายให้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผล และหลักเกณฑ์ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง<sup>๒๐</sup>

กระบวนการตัดสินใจนี้ จะนำมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายการตัดสินใจในการเลือกตั้ง โดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้งข่าวสารเกี่ยวกับ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประชาชนเลือกรับข่าวสารใน ลักษณะใด จนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นเกณฑ์คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทาง นั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย เพื่อที่จะจงใจให้ลงคะแนนเสียง

<sup>๒๐</sup>อนุชิต นรวลักษณ์กุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน จังหวัดนนทบุรี : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๓).

๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกผู้สมัครที่ตนถูกใจมากที่สุด ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ขั้นตอน นี้รวบรวมความคิดและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา นั้น ๆ การพัฒนาทางเลือกก็คือ การทำให้เกิดทางเลือกหลาย ๆ ทาง แล้วนำมาประเมินเพื่อเลือกทางที่เหมาะสมกับเป้าหมายของการเลือกตั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ตัดสินใจ กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการณรงค์หาเสียง ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็เริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมาสอดคล้อง กับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่ ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบาย บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบางคนอาจจะพิจารณาว่าผู้สมัครคนใดที่สามารถให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้ามากกว่าผู้อื่น

๓. การประเมินและจัดลำดับ เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้ว หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะได้รับการประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนน เสียงเลือกตั้งแต่ละคน ก่อนที่จะตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด

๔. การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของเงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งด้วย

ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ปกครองโดยชอบธรรม การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพและสิทธิทางการเมืองแก่ประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง กล่าวโดยสรุป ในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไก และกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบธรรม

ดังนั้น เพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้างและปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะ

สอดคล้องรองรับ และสนับสนุนต่อระบบขบวนการทางการเมืองและประชาธิปไตยการเสริมสร้างให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชนในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเครื่องชี้วัดของความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองไทยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism) ในการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย ระบบการเลือกตั้งของไทยที่ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีกสามฉบับ ถือเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่นักวิชาการจำนวนมากมีต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทย ซึ่งมักเชื่อกันว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และออกไปใช้สิทธิลงคะแนนโดยขาดความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตน ในขณะที่นักการเมืองและพรรคการเมืองขาดอุดมการณ์และไม่มีการนำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชน มีการใช้เงินซื้อเสียง และมีการใช้อิทธิพลหรืออำนาจครอบงำความคิดของประชาชน นอกจากนี้ สถาบันทางการเมืองอื่น ๆ เช่น ทหาร ข้าราชการ ฯลฯ เองก็เป็นอุปสรรคต่อการผลักดันค่านิยมประชาธิปไตย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงปรารถนา<sup>๒๑</sup>

อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ทำให้เกิดประเด็นท้าทายใหม่ ๆ ต่อความเข้าใจที่วุ่นวายในหลายประการ ทั้งในแง่พฤติกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนของประชาชนที่มีคนกว่าสามล้านคนออกมาใช้สิทธิลงคะแนนล่วงหน้า และกว่าร้อยละ ๗๐ โดยภาพรวมออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงของนักการเมืองที่แข่งขันกันนำเสนอโยบาย (ประชานิยม) ต่อประชาชนอย่างเอาใจจริงเอาใจกว่าการเลือกตั้งครั้งก่อน ๆ ตลอดจนบทบาทของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เช่น ทหาร ศาลยุติธรรม องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน เป็นต้น ที่มีส่วนอย่างน่าสนใจในการกำหนดหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองและและพฤติกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งนี้ การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จึงนับว่ายังมีความสำคัญอย่างมากต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย”<sup>๒๒</sup>

จากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งของประชาชนในหลายลักษณะ เช่น ผลของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

<sup>๒๑</sup>เอนก เหล่าธรรมทัศน์, เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น : ปัญหาการเมืองการปกครองระดับชาติอันสืบเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นไม่เพียงพอ, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕.

<sup>๒๒</sup>สตีล ธนาธิโชติ, พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism), (กรุงเทพมหานคร : อักษรโสภณ, ๒๕๕๐), หน้า ๓.



ได้อย่างถูกต้อง และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ทราบว่าสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นอย่างไร และประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้ อย่างเป็นบ้าง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วน ประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้นด้วย<sup>๒๓</sup> การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ เลือกตั้งโดยการนำเสนอผลการสำรวจประชามติ รวมถึงการคาดการณ์ผลการเลือกตั้งโดยผู้เชี่ยวชาญ ในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อกระบวนการประชาธิปไตยได้เช่นกัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ ประชาชนจะเชื่อว่าผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และตัดสินใจไม่ ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในที่สุด<sup>๒๔</sup> เป็นต้น

ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จะต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผล เคารพในสิทธิของตนเอง ผู้อื่น และ สังคม มีคุณธรรมตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลัก สัมปติธรรม

#### ตารางที่ ๒.๔ สารสำคัญของ การตัดสินใจเลือกตั้ง

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                            |
|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| อนุชิต นราวัลย์กุล        | การตัดสินใจเลือกตั้ง ความหมายที่ การพิจารณาโดยใช้ ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์ อย่างถี่ถ้วนในการหา ทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด                                             |
| กวี วงศ์พัฒน์             | การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด                           |
| อนเนก เหล่าธรรมทัศน์      | การเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่ สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็น ผู้ปกครองโดยชอบธรรม การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพและ สิทธิทางการเมืองแก่ประชาชน |

<sup>๒๓</sup>Grönlund, Kimmo, “ How Education and Political Information Affect Turnout in Different Electoral Systems”, Paper Prepared for The 30<sup>th</sup> ECPR Joint Sessions of Workshops (Workshop 22 "Political Participation and Information"), March 22-28, 2002, Università di Torino, 2002.

<sup>๒๔</sup>Taylor, Curtis and Huseyin Yildirim, “ Public Information and Electoral Bias”, Paper Provided by Duke University, Department of Economics in its series Working Papers with number 05-11, 2005.

ตารางที่ ๒.๔ สารสำคัญของการตัดสินใจเลือกตั้ง (ต่อ)

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล           | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Grönlund, Kimmo                     | ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Vote turnout)                                                                                                                                                                                  |
| Taylor, Curtis and Huseyin Yildirim | การเลือกตั้งโดยการนำเสนอผลการสำรวจประชามติ (poll) รวมถึงการคาดการณ์ผลการเลือกตั้งโดยผู้เชี่ยวชาญในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อกระบวนการประชาธิปไตยได้เช่นกัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเชื่อว่าผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และตัดสินใจไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในที่สุด |

## ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน โดยตั้งแต่ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา เป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดศักราชใหม่ของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ก่อให้เกิดหน่วยปกครองในระดับพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งนอกจากเทศบาลแล้วยังมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล นับรวมจำนวนกว่าหมื่นแห่งทั่วประเทศเพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ต่อมาภายหลังยังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ<sup>๒๕</sup> ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การ

<sup>๒๕</sup> อภิชาติ สถิตนิรามัย, รัฐธรรมนูญการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน, (เชียงใหม่ : แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

เกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง<sup>๒๖</sup> ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้รัฐต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ รัฐได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำได้ทั้งในด้านการบริหารจัดการ และด้านการเมือง ด้านการบริหารจัดการ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การเสนอการออกกฎหมายท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ การตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับท้องถิ่น และการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดัง<sup>๒๗</sup>

๑) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด<sup>๒๘</sup>

๒) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื่องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยประชาชนออกเสียงประชามติ (Reference) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน<sup>๒๙</sup>

๓) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาระบบของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละ

<sup>๒๖</sup>อรทัย ก๊กผล, คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : จริยสุนิทศาสตร์การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๒.

<sup>๒๗</sup>ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนต พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๒๘.

<sup>๒๘</sup>ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๖-๗.

<sup>๒๙</sup>ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๙.



ท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่น อื่น ๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่ สำคัญ ๆ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และมีความ คล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

๔) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาก็ถูกจุดและสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

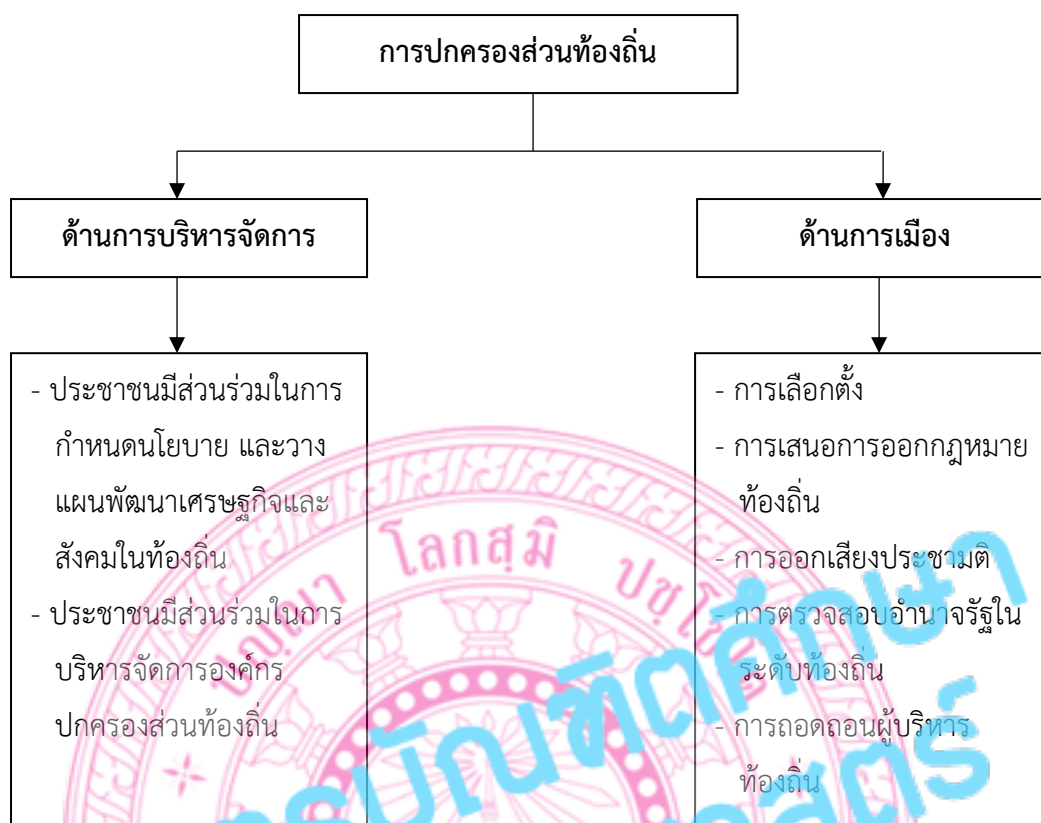
๕) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศ ในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การ สนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝน ทักษะทางการเมืองการงานในท้องถิ่นอีกด้วย

๖) การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบ พึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม<sup>๓๐</sup>

โดยสรุป ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็นสองด้วย คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐาน การปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่ง เบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหาร ต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านการบริหารจัดการ และด้านการเมือง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

<sup>๓๐</sup>เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.



แผนภาพที่ ๒.๑ การปกครองส่วนท้องถิ่น

### วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้วางบทบัญญัติที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอยู่ในหมวดที่ ๑๔ ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมี ๓ เรื่องหลักคือ การลงคะแนนเสียง ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น และเรื่องสิทธิการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวได้เน้นย้ำถึงการรับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น<sup>๓๑</sup> อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่เนื่องจากมีอุปสรรคหลายประการซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิหรือวางเงื่อนไขการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ อุปสรรคสำคัญในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ข้อจำกัดทางกฎหมายในรูปแบบของ

<sup>๓๑</sup>สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองท้องถิ่น, (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์, สำนักวิชาการ, ๒๕๕๘), หน้า ๑๓-๑๔.

เงื่อนไขที่วางไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียง ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หากเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป โดยให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ ในกรณีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด การเข้าชื่อถอดถอนเป็นอันตกไป แต่หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งและมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงทั้งหมด การถอดถอนจึงมีผลเงื่อนไขในทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนที่กำหนดไว้ค่อนข้างสูง ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นมีความเป็นไปได้น้อยมากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่จะสามารถรวบรวมผู้ที่เข้ามาเข้าชื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ค่อนข้างสูงเช่นกัน คือ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ข้อจำกัดทางกฎหมายอีกประการ คือ การให้ประชาชนร่างข้อบัญญัติประกอบคำร้องมาทั้งฉบับเพื่อเสนอต่อประธานสภาท้องถิ่น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะร่างข้อบัญญัติขึ้นมาทั้งฉบับได้ การที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นการผลกระทบให้ประชาชนมากเกินไป ประการสุดท้ายคือการออกเสียงประชามติโดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นอยู่ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิของประชาชนในการออกเสียงประชามติอย่างชัดเจนแต่ในความเป็นจริงนั้น การออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นมีน้อยมาก หรือในบางท้องถิ่นไม่เคยมีการทำประชามติเลย เนื่องจากอุปสรรคสำคัญ คือ ประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิที่กฎหมายรองรับไว้ได้<sup>๓๒</sup>

#### ตารางที่ ๒.๕ สาระสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล                                      | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึงการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหาร การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่องานวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของประชาชน |

<sup>๓๒</sup> สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองท้องถิ่น, หน้า ๑๕.



ตารางที่ ๒.๕ สารสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล | แนวคิดหลัก                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชวงค์ ฉายะบุตร            | การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง                                                                                                                                  |
| อนุรักษ์ นิยมเวช          | อุปสรรคสำคัญในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ข้อจำกัดทางกฎหมายในรูปแบบของเงื่อนไขที่วางไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น                                                                                                                |
| ชูศักดิ์ เทียงตรง         | การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกตัวตนมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด |
| อรทัย ก๊กผล               | การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน                                                                                                                                                                                                                                                     |

## ๒.๕ หลักสัปปุริสธรรม

สัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ หรือ คนดี ที่รู้หน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ตามสิทธิที่พึงมี หน้าที่ที่พึงกระทำ สิทธิที่มีขอบเขตไม่สร้างเดือดร้อนให้สังคม บทบาทที่ควรกระทำในฐานะพลเมืองของรัฐที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

### ๒.๕.๑ องค์ประกอบหลักสัปปุริสธรรม

สัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” คือ คนดี นักปราชญ์ หรือบัณฑิตสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มี ๗ ประการ<sup>๓๓</sup> คือ

#### ๑. ฉัณฺณญฺตา คือ การรู้จักเหตุ

<sup>๓๓</sup> วจ.สตุตถก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๖.

๒. อัตถัญญตา คือ การรู้จักผล
๓. อตตัญญตา คือ การรู้จักตน
๔. มัตตัญญตา คือ การรู้จักประมาณ
๕. กาลัญญตา คือ การรู้จักกาล
๖. ปริสสัญญตา คือ การรู้จักชุมชน
๗. ปุคคสสัญญตา คือ การรู้จักบุคคล

### ธัมมัญญตา คือ การรู้จักเหตุ

ธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิต หรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้จะได้ผลตอบแทนเป็นความสุข แต่ถ้ากระทำอีกอย่างหนึ่งจะได้ผลเป็นความทุกข์ เช่น ถ้าหมั่นขยันศึกษาเล่าเรียนก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจวิชาการต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาสอบก็จะสามารถสอบได้คะแนนดีเป็นต้น<sup>๓๔</sup> การเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจการงานต่าง ๆ รู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้หน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ ดังนี้ เป็นต้น ตลอดจนขั้นสูงสุด คือ รู้เท่าทันกฎธรรมชาติ หรือหลักความจริงของธรรมชาติเพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น<sup>๓๕</sup> ธัมมัญญตา คือ รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้วิธีการ เพื่อจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า ธัมมัญญตา หมายถึง การรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดังที่ปรากฏ ในพระไตรปิฎกว่า พระภิกษุที่เป็นผู้รู้ รู้เรื่องอริยสัจธรรม คือคำสั่งสอนของพระศาสดาอันเป็นศาสนาธรรม มีองค์ประกอบอยู่ ๙ ประการ หรือที่เรียกว่ารู้ธรรมคำสั่งสอนในพระไตรปิฎก คือ หลักปริยัติธรรมอันได้แก่การรู้เรื่องของสูตรพระวินัยและพระธรรมอภิธรรมเป็นต้น อันเป็นเหตุแห่งความเจริญในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุดของการศึกษาพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนา ภิกษุรูปใด มีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนดังกล่าวมาแล้ว ภิกษุนั้น ชื่อว่าเป็นผู้รู้ธรรม หรือเหตุแห่งความเจริญ จะเห็นได้ว่า ผู้นำนั้นมีความสำคัญมากต่อการวางแผนงานหรือ

<sup>๓๔</sup> อ. สดต. ก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๗-๒๓๘.

<sup>๓๕</sup> พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

นโยบายอันเป็นเหตุแห่งความเจริญต่อสังคมและตนเอง เมื่อบุคคลระดับผู้นำทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว จึงได้ชื่อว่าเป็นการทำเหตุทำตามหลักการที่ดีตามหลักธัมมัญญา

ดังนั้น การศึกษาให้รู้จักหน้าที่ของตนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง พร้อมทั้งทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์เต็มความสามารถไม่ประมาทในการทำหน้าที่เพื่อให้เป็นผลสำเร็จเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จในส่วนตนหรือส่วนรวม ต้องอาศัยการรู้จักเหตุคือ รู้หน้าที่ การรู้จักเหตุของผู้หน้านั้น ยังรวมไปถึงการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม เช่น ผู้นำหรือผู้ปกครองประเทศชาติก็ต้องรู้หลักรัฐศาสตร์ และรู้กฎหมายของรัฐ คือ กฎหมายตั้งแต่รัฐธรรมนูญลงมา แล้วก็ยืนอยู่ในหลักการตั้งตนอยู่ในหลักการให้ได้ ชุมชน สังคม ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีหลักการ รู้กฎกติกาบทบาทหน้าที่ในสังคมตั้งมั่นอยู่ในหลักการนั้น

**อัตถัญญา คือ การรู้จักผล**

อัตถัญญา หมายถึง รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ รู้ความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อประสงค์ ได้ประโยชน์อะไร หรือควรจะได้บรรลุถึงผลหรือเป้าหมายอย่างไร ที่ให้มีหน้าที่ เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอย่างไรบ้าง เป็นผลดี หรือผลเสีย เป็นต้น ตลอดจนขั้นสูงสุด คือ รู้ความหมายของศีลธรรม และประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต<sup>๓๖</sup> อัตถัญญา เป็นความรู้จักรรรณ รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลักการ เช่น ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อยู่ภายใต้การปกครองตามหลักประชาธิปไตย ควรรู้สิทธิหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีเลือกตั้งก็ต้องไปใช้สิทธิ

**อัตตัญญา คือ การรู้จักตน**

อัตตัญญา หมายถึง รู้จักตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น เป็นอย่างไร มีลักษณะแบบไหน และนำมาประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับตน และกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนก็จะทำให้สัมฤทธิ์ผลตลอดจนรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญก้าวหน้าและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป<sup>๓๗</sup> อัตตัญญา คือ การรู้จักตัวเอง ได้แก่ รู้เรื่องที่ตัวเองเป็นและรู้เรื่องที่ตัวเองมี การรู้เรื่องที่ตัวเองเป็นหมายความว่า รู้ภาวะของตัว รู้ว่าตัวเองเป็นอะไร เพราะแต่ละคนเป็นอะไร ๆ อยู่หลายอย่าง เช่น เป็นลูก เป็นนักเรียน เป็นเพื่อนเป็นพี่ เป็นน้อง เป็นประชาชน เป็นพุทธศาสนิกชน เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น การรู้เรื่อง

<sup>๓๖</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

<sup>๓๗</sup>เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.



ที่ตัวเองมี หมายความว่า รู้ฐานะของตัวเอง เช่น รู้ว่าเรามีความรู้เพียงใด มีกำลังกายเพียงใด มีรายได้เพียงใด มีศีลธรรมเพียงใด มีอำนาจหน้าที่เพียงใด เป็นต้น คนที่ไม่รู้จักภาวะและฐานะของตนมักจะทำตัวไม่เหมาะสม ได้รับตำหนิติเตียน ส่วนคนที่รู้ภาวะและฐานะของตนจะประพฤติตนเหมาะสมกับภาวะและฐานะนั้น ๆ การรู้จักตนนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดำเนินกิจการหรือผู้บริหารบุคลากรในหน่วยงานนั้นได้บรรลุเป้าหมาย เพราะหากผู้นำไม่รู้จักวุฒิภาวะของตนแล้วก็ยากต่อการที่จะรู้จักผู้อื่นและสิ่งอื่นได้

การรู้จักตนเอง พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องการรู้จักตนเองมาก จึงกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาก็อยู่ที่การรู้จักตนเองอย่างแจ่มแจ้งจนสามารถควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจของตัวเองได้แน่นอนนั่นเอง ทั้งนี้เพราะปัญหาที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ก็คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวมนุษย์นั่นเอง ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมมนุษย์เป็นภัยที่ใกล้ตัวที่กำลังคุกคามมนุษย์ การไม่รู้จักตนเองย่อมเป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา<sup>๓๘</sup> การไม่รู้จักตนเองว่าอยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่อย่างไร มีความรู้ความสามารถหรือไม่ คือ ผู้นำที่ไม่มีการประเมินตนเองให้ดีกว่าแล้วกระทำลงไป ย่อมจะนำตนและผู้อื่นให้ได้รับความลำบาก เพราะเหตุที่ผู้นำไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ภาวะของตน การรู้จักตนนั้นจะต้องรู้ว่าตนคือใคร อยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่อย่างไรเป็นผู้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น มีศีล ศรัทธา จาคะ สติปัญญาเล็กน้อยเพียงใด รู้ว่าตนเองมีความรู้ความสามารถความถนัดเท่าใด และประเมินว่าตนเองมีคุณธรรมของผู้นำหรือไม่ แล้วไม่ควรลืมนั่น ไม่ลืมบทบาทหน้าที่ที่ประชาชนคนหนึ่งพึงมี และสังคม ประเทศชาติ ไปสู่ความเจริญได้

### มัตตัญญูตา คือ การรู้จักประมาณ

มัตตัญญูตา หมายถึง รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูด ในการปฏิบัติกิจการงานต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักประมาณในการพักผ่อนหลับนอนและการสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ ทำกิจการทุกอย่างด้วยความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อผลที่ได้อย่างแท้จริง มิใช่เพื่อเห็นแก่ความพอใจ ความชอบใจ หรือเอาแต่ใจตนเองเพียงอย่างเดียว<sup>๓๙</sup>

มัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณตน มัตตะ แปลว่า ประมาณ หมายถึง ความพอดี ความเหมาะสม ความสมควร มัตตัญญูตา จึงหมายถึง ความรู้จักพอดีในกิจที่ทำและเรื่องที่ทำลักษณะ

<sup>๓๘</sup>ทองย้อย แสงสินชัย, สัมปยุตธรรม ๗ ประการ คุณสมบัติของคนดี ๗ ประการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐), หน้า ๒๑.

<sup>๓๙</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

ของความพอดี คือ ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป แต่ความพอดีของแต่ละคนไม่เท่ากัน เช่น การบริโภคอาหาร การใช้ความพยายาม การยกของหนัก เป็นต้น แต่ละคนจึงต้องรู้จักประมาณ คือ ความพอดีของตนเอง ส่วนการพูดพอจะกำหนดความพอดีได้ด้วยเรื่องที่พูดเวลาที่พูดและความสนใจของผู้ฟัง ถ้าพูดมากจนไม่มีใครฟังแล้วถือว่าเกินพอดี ถ้าพูดน้อยเกินไปจนไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ฟังก็ถือว่าขาดความพอดีเช่นกัน การรู้จักประมาณ ความพอดี รู้จักประมาณในการจ่ายและคุณประโยชน์ที่มีต่อสังคม บุคคลได้รับความลำบากในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากความไม่รู้จักประมาณ และความรู้จักประมาณนี้ในทางพระพุทธศาสนาได้ มุ่งให้รู้จักประมาณเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยสี่ ดังพุทธพจน์ว่า ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักประมาณในการบริโภคปัจจัยสี่ในการเลี้ยงชีพ เช่น การรู้จักประมาณในการรับ หรือการใช้ สอยจีวร การรับอาหารบิณฑบาตและการบริโภคอาหารให้พอประมาณแก่อัตภาพของตนไม่มากไม่น้อยเกินไป การใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัย ให้พอเหมาะสมกับสมณะสาธูป ยารักษาโรค และบริวารอื่น ๆ ที่ภิกษุเข้าไปเกี่ยวข้อง ต้องให้รู้จักความพอดีแก่ตนเอง หากภิกษุใดรู้จักประมาณในการรับปัจจัยสี่จึงเรียกว่า เป็นมัตตัญญู<sup>๔๐</sup>

ดังนั้น การรู้จักประมาณในความเป็นอยู่เช่นที่อาศัย รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณให้เหมาะสมกับรายรับ รายจ่ายของตนเอง ไม่ทะเยอทะยานจนเกินฐานะแล้วย่อมจะได้รับความสุขและนำความเจริญมาสู่สังคมที่อยู่ของตนเอง และความรู้จักประมาณอีกประการหนึ่งคือ รู้จักประมาณในการรับและการให้ รู้จักประมาณตนว่า ควรรับอะไรจากใครเพียงใด ควรให้อะไรแก่ใครเพียงใด ควรวางตัวอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรให้พอเหมาะพอดีให้พอประมาณ และทรงตรัสถึงหลักธรรมที่จะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่รู้จักประมาณนั้นคือ หลักสันโดษ คือ ความยินดีด้วยปัจจัยที่ตนมีตนได้ไม่แสวงหาในสิ่งที่ไม่สมควรมี มีความขยัน ไม่เกียจคร้าน มีความสันโดษ<sup>๔๑</sup>

**กาลัญญตา คือ การรู้จักกาลเวลา**

**กาลัญญตา** หมายถึง รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และรู้ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจการต่าง ๆ รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมในแต่ละกิจการที่ตนกระทำ เช่น แบ่งเวลาเรียน เวลาทำงาน เวลาอ่านหนังสือ เวลาเล่น เวลาพักผ่อน เป็นต้น นอกจากนั้นจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อเวลาที่ตนกำหนดที่ตนได้วางแผนไว้ เพื่อผลสำเร็จที่มีต่อตนเองอย่างแท้จริง<sup>๔๒</sup> การรู้จัก

<sup>๔๐</sup>อง.สตุตทก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๗.

<sup>๔๑</sup>สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒโน), **ธรรมประดับใจ**, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๑๙),

หน้า ๖๗.

<sup>๔๒</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

เวลา ได้แก่ การรู้เรื่องเวลา การรู้ค่าของเวลา และการรู้จักใช้เวลา การรู้ค่าเรื่องเวลา คือ รู้ว่าชีวิตและการทำงานของตนอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของเวลา พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ระลึกถึงความสำคัญของเวลาว่า กาลเวลาย่อมกินชีวิตของสรรพสัตว์กับทั้งตัวมันเองและคนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ ซึ่งหมายความว่า เวลาล่วงไปชีวิตของคนเราก็กินลงเรื่อย ๆ เราทำงานประสบความสำเร็จอะไรบ้าง ถ้ายังไม่ประสบความสำเร็จ ก็เร่งมือให้ประสบความสำเร็จเสีย การรู้จักใช้เวลามีหลักควรคำนึงถึง ๔ ประการ คือ ทำทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลาและทำตามเวลา งานที่มีกำหนดเวลา เช่น การทำนา การสอนนักเรียน เมื่อทำตามกำหนดเรียกว่า ทำทันเวลา งานบางอย่างขึ้นอยู่กับจังหวะและโอกาส เช่น โอกาสควรพูดในที่ประชุมควรพูดประเด็นก่อนหลัง เมื่อทำในจังหวะที่เหมาะสม เรียกว่า ทำถูกเวลา งานบางอย่างต้องทำตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทำในเวลาอื่นไม่ได้ เช่น ทำพิธีบูชาในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา เมื่อทำตามวันที่กำหนดนั้น เรียกว่า ทำตามเวลา เป็นต้น งานบางอย่างมีการนัดหมาย เช่น การประชุม การพบปะ เจรจาตกลงกัน หรืองานที่มีลักษณะ เป็นต้น เมื่อไปตามเวลานัดหรือเวลาที่กำหนด เรียกว่า ทำตรงเวลา รู้ค่าของเวลา รู้จักใช้เวลา โดยทำให้ทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลา และทำตามเวลา เหมาะกับเวลา และรู้คุณค่าของเวลา

ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นส่วนหนึ่ง คือ จะต้องเป็นผู้รู้จักการบริหารเวลาหรือการวางแผนให้เหมาะกับเวลา รู้จักการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกาลเทศะให้เหมาะสมในการทำกิจการต่าง ๆ เมื่อทำให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเวลาแล้วย่อมได้รับประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น สมเด็จพระญาณสังวรสรณังคญาณุตาจารย์กล่าวถึงกาลเวลาคือ ความรู้จักเวลาว่า เวลาไหนควรทำอะไร เวลาไหนไม่ควรทำอะไร เวลาไหนควรพูดอย่างไร ไม่ควรพูดอย่างไร เวลาใดควรคิดหรือไม่อย่างไร การรู้จักกาลเวลานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ทุกคน ผู้ที่ทำผิดพลาดไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือล้มเหลวจำนวนมากนั้นเกิดจากการไม่รู้กาลเวลาหรือกาลเวลาควรสามัคคีกันเพื่อความมั่นคงของชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ แต่ก็ไม่สนใจทำ ไปสนใจทำเรื่องอื่นเสียหมด เช่นนี้ ย่อมมีโทษทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม การรู้จักกาลเวลาดังกล่าวนี้นี้ที่จริงแล้วอาศัยความมีปัญญา รู้ว่ากาลใดควรทำอะไร กาลใดไม่ควรทำ ดีหรือชั่วอย่างไร เมื่อมีปัญญารู้แล้วก็ปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่พูดไม่ทำให้ผิดกาลเวลา โอกาสที่จะได้รับผลดีผลสำเร็จจึงมีมากกว่าบุคคลที่ทำไม่เลือกเวลา ทุกคนจึงควรคำนึงถึงเรื่องกาลเวลาให้มากจะคิดทำอะไร พูดอะไร คำนึงให้รอบคอบว่าเป็นเวลาควรคิด ควรพูดหรือไม่อย่างไร<sup>๔๓</sup> ตามทศนะของพระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ วิฑิตาโณ) กล่าวถึง กาลัญญุตาวา “คือ ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา ว่าเวลานี้เป็นเวลาอะไร เราอยู่ที่ไหนและควรทำอย่างไร เช่น เวลานี้เป็นเวลาเล่นก็เล่น เรียนเป็นเรียน พักผ่อน

<sup>๔๓</sup>สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒโน), ธรรมประดับใจ, หน้า ๑๑๙.



เป็นพักผ่อน ทำงานเป็นทำงาน คือ ให้รู้จักการกระทำที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับกาลเวลานั้น ๆ<sup>๔๔</sup> คุณธรรมของผู้เป็นสัตบุรุษกล่าวคือ พิจารณาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน ตามเวลาที่ผ่านมาว่าตน กำลังดำรงตนอยู่ในหน้าที่อะไรบ้าง ควรจะตรวจว่าตนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมกับกาลสมัยหรือไม่ เมื่อมีสำนึกในกาลเวลาว่ามีความสำคัญมากต้องเร่งปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมทันต่อกาลทันเวลา เสมอไป หากเห็นข้อบกพร่องก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตรงตามเวลาประกอบการทำงาน ตำแหน่ง หน้าที่ เวลานั้นหมายความว่ามีความสามารถด้วยสติปัญญา

### ปรีชาญาณ คือ การรู้จักชุมชน

ปรีชาญาณ หมายถึง รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักชุมชน รู้ในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อ ท้องถิ่นของตน มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เข้าใจและปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่รังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามท้องถิ่นหรือชุมชนของตน ควรให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ ท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เป็นต้น<sup>๔๕</sup> การรู้จักสังคม กลุ่มชนหรือหมู่หนึ่งคณะหนึ่ง กลุ่มชนนั้น ๆ มี ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีแตกต่างกัน เช่น พวกนักศึกษา พวกทหาร พวกตำรวจ พวก ชาวบ้านแต่ละท้องถิ่น พวกพระภิกษุ เป็นต้น ผู้ฉลาดจะเข้าสู่สังคมใดต้องศึกษาขนบธรรมเนียมของ สังคมนั้นก่อนแล้วปรับตัวเข้ากับเขาแต่พอดีงานในทำนองเข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตามพอใจ ไม่เก้อ ไม่เป็นไม่เป็นที่ดูถูกเหยียดหยามของคนในสังคมนั้น ๆ แต่ไม่จำเป็นต้องยอมรับขนบธรรมเนียมของ เขามาเป็นของตน การรู้จักสังคมแต่ละสังคม ย่อมมีความแตกต่างกันโดย ทางด้านศาสนา กฎ กติกา ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ความเชื่อถือ และค่านิยมต่าง ๆ ตลอดทั้งความแตกต่าง ระหว่างบุคคลในสังคม เมื่อผู้นำทราบชัดเจนในเรื่องดังกล่าวและวางตนให้เหมาะสมแล้ว ย่อมได้รับความ เชื่อถือ ดังนั้น ผู้นำจึงควรรู้และเข้าใจในเรื่องชุมชนหรือสังคมเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ตนเองและสังคมให้เจริญต่อไป การรู้จักชุมชนและหลักการบริหารตามหลักปรีชาญาณตา ความเป็นอยู่ ของประชาชน สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางแก้ไขที่จะทำให้ปัญหานั้นหมดไป การศึกษาถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น จะต้องทำความเข้าใจในชุมชนทำให้สมาชิกในสังคมมีความเป็นอยู่ที่เหมาะสม เช่น ชาวนาจะต้องได้สิ่งที่จำเป็นแก่การทำนา พ่อค้าจะต้องมีทุน ลูกจ้างผู้ใช้แรงงานมีงานทำ มีเงินได้พอเลี้ยงชีพ บุคคลผู้เดือดร้อนควรที่จะได้รับการช่วยเหลือ การรู้จักชุมชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับบุคคล

<sup>๔๔</sup>พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตฺตฺวาณ), นิเทศธรรม, (กรุงเทพมหานคร : เอมี่เทรดดิ้ง, ๒๕๓๖), หน้า ๒๓๕.

<sup>๔๕</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

ในระดับผู้นำจะต้องเข้าใจและปฏิบัติตามหลักทิศทางทั้ง ๖ หรือหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของสังคมนี้แล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดความสามัคคีต่อกัน นั่นก็หมายถึง การเป็นผู้นำหรือประชาชนผู้ที่รู้จักชุมชนตามหลัก ปรีชาญาณ สามารถดูแลวางแผนเป็นระบบเป็นขั้นตอน รู้จักเลือกดำเนินการในชุมชนที่เหมาะสม<sup>๔๖</sup> ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจการต่าง ๆ หากทำไม่ถูกต้องกับชุมชนแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายได้

### บุคคลัญญุตปรีชาญาณ คือ การรู้จักบุคคล

บุคคลัญญุต หมายถึง การรู้จักบุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลว่า แต่ละคน เช่น บุคคลที่เราจะเลือกเป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ในสภา มีบุคลิกลักษณะอุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมที่แตกต่างกัน ควรจะรู้จักปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างไร เช่นไร บุคคลไหน ควรคบไม่ควรคบ บุคคลไหนที่เราควรให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน บุคคลไหนที่เราควรให้ คำแนะนำสั่งสอนช่วยเหลือ เป็นต้น หากต้องการเป็นคนดีของสังคม ให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคล อื่น ควรปฏิบัติตามหลักของสัปบุริธรรม ๗ ประการนี้ จึงจะได้ชื่อว่า “มีคุณสมบัติของความเป็น คนดีที่สมบูรณ์”<sup>๔๗</sup> บุคคลปรีชาญาณ ความเป็นผู้รู้จักบุคคลแต่ละคน บุคคลปรีชาญาณ เรียกสั้น ๆ ว่า บุคคลัญญุต ก็ได้หมายความว่า รู้จักบุคคลแต่ละคน เพื่อเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นคุณธรรมมุ่ง ที่จะให้ผู้รู้จักบุคคลที่ดี ย่อมมีความสำคัญมากในเลือกบุคคลที่ควรคบหรือไม่ควรคบ เพราะเมื่อคบ คนเช่นใดส่วนมากจะเป็นตามลักษณะของบุคคลที่เราคบ เมื่อคบกับบุคคลที่ดีมีศีลธรรมแล้วย่อมจะนำ ความเจริญมาสู่ตนเองและหน่วยงานของตน หากว่าผู้นำไม่พิจารณาในการเลือกคบบุคคลแล้วย่อมทำ ให้เกิดความเสียหาย ในการรู้จักบุคคลหรือการเลือกคบคน

การรู้จักบุคคลหรือตัวแทนที่เลือก เพื่อให้สามารถเลือกคนดีมีความเหมาะสม ประชาชน ยอมรับได้อย่างไร โดยเฉพาะผู้แทนที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเรา ซึ่งต้องรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร มีความถนัดอัธยาศัยมีความสามารถอย่างไร นอกจากนั้นก็รู้ประโยชน์ที่พึงได้ จะต้องรู้ว่าบุคคลนั้นเป็น ใคร มาจากไหน มีตระกูลอย่างไร เป็นคนดีหรือไม่ดี อย่างไร

<sup>๔๖</sup>ที.ปา. (ไทย) ๑๖/๑๘๘-๒๐๔/๙๑.

<sup>๔๗</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

## ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

การปกครองท้องถิ่น ในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

### ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล

การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อนนั้น เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหาร่วมสร้างร่วมจัดทำส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน การพัฒนาเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อนจะสมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชน ในพื้นที่เกิดความตระหนักร่วมกันแก้ไขปัญหาและความเข้าใจในแนวทางแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน ยังได้เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกกลุ่มทุกวัยของประชากร นอกจากนั้นยังได้เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน และพัฒนาเยาวชนให้พร้อมที่จะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพโดยยึดกรอบแนวทางในการจัดระเบียบการศึกษา ส่วนด้านพัฒนาอาชีพนั้นจะเน้นพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในท้องถิ่น และยังให้จัดตั้งเศรษฐกิจแบบพอเพียงโดยส่วนรวม

การวิเคราะห์ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และรวบรวมกฎหมายอื่นของเทศบาล ใช้เทคนิค SWOT เข้ามาช่วย ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าการที่เทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างไร โดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม ในการดำเนินการตามภารกิจตามหลัก SWOT เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อนกำหนดวิธีการดำเนินการตามภารกิจสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ภารกิจให้ตรงกับสภาพปัญหา โดยสามารถกำหนดแบ่งภารกิจได้ เป็น ๗ ด้าน ซึ่งภารกิจดังกล่าวถูกกำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

#### ๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

- (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (มาตรา ๖๗ (๑))
- (๒) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร (มาตรา ๖๘(๑))
- (๓) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (มาตรา ๖๘(๒))
- (๔) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ (มาตรา ๖๘(๓))
- (๕) การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่น ๆ (มาตรา ๑๖(๔))
- (๖) การสาธารณสุข (มาตรา ๑๖(๕))

#### ๒. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (มาตรา ๖๗(๖))
- (๒) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (มาตรา ๖๗(๓))
- (๓) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ (มาตรา ๖๘(๔))



(๔) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (มาตรา ๑๖(๑๐))

(๕) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (มาตรา ๑๖(๒))

(๖) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (มาตรา ๑๖(๕))

(๗) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล (มาตรา ๑๖(๑๙))

**๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย** มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๖๗(๔))

(๒) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (มาตรา ๖๘(๘))

(๓) การผังเมือง (มาตรา ๖๘(๑๓))

(๔) จัดให้มีที่จอดรถ (มาตรา ๑๖(๓))

(๕) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (มาตรา ๑๖(๑๗))

(๖) การควบคุมอาคาร (มาตรา ๑๖(๒๘))

**๔. ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว** มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว (มาตรา ๖๘(๖))

(๒) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์ (มาตรา ๖๘(๕))

(๓) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร (มาตรา ๖๘(๗))

(๔) ให้มีตลาด (มาตรา ๖๘(๑๐))

(๕) การท่องเที่ยว (มาตรา ๖๘(๑๒))

(๖) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ (มาตรา ๖๘(๑๑))

(๗) การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ (มาตรา ๑๖(๖))

(๘) การพาณิชย์กรรมและการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา ๑๖(๗))

**๕. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๖๗(๗))

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (มาตรา ๖๗(๒))

(๓) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ (มาตรา ๑๗(๑๒))

**๖. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น** มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (มาตรา ๖๗(๘))

(๒) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (มาตรา ๖๗(๕))

(๓) การจัดการศึกษา (มาตรา ๑๖(๙))

(๔) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น (มาตรา ๑๗(๑๘))

**๗. ด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) สนับสนุนสภาตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น (มาตรา ๔๕(๓))

(๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็น และสมควร (มาตรา ๖๗(๙))

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการมีมาตรการป้องกัน (มาตรา ๑๖(๑๖))

(๔) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๑๗(๓))

(๕) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา ๑๗ (๑๖))

ภารกิจทั้ง ๗ ด้านตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจเทศบาลตำบลสามารถจะแก้ไขปัญหาของเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อนได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ประกอบด้วยการดำเนินการของเทศบาลตำบล จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลเป็นสำคัญ<sup>๔๔</sup>

**ตารางที่ ๒.๖** จำนวนประชากรตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ตำบล        | ชื่อหมู่บ้าน    | ชาย(คน) | หญิง(คน) | รวม(คน) |
|-------------|-----------------|---------|----------|---------|
| โป่งน้ำร้อน | บ้านคลองตาก     | ๘๕๒     | ๑๗๖      | ๑,๐๒๘   |
|             | บ้านพญากำพู     | ๒๑๑     | ๒๓๔      | ๔๔๕     |
|             | บ้านโป่งน้ำร้อน | ๓๘๓     | ๓๓๑      | ๗๑๔     |
| รวม         |                 | ๑,๔๔๖   | ๗๔๑      | ๒,๑๘๗   |

<sup>๔๔</sup>เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน, จำนวนประชากรตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [www.tessabanpong.go.th](http://www.tessabanpong.go.th) [๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖].

## ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

### ๒.๗.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ดังนี้

จินตนา กะตากุล ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ที่มีเพศต่างกันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ที่มีระดับอายุต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ที่มีอาชีพต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ที่มีระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนมีดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นยังไม่มากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อย ตลอดจนประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งน้อย ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น<sup>๔๔</sup>

สุกัญญาณัฐ อบสิน ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง ๒) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลัก

<sup>๔๔</sup>จินตนา กะตากุล, “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ (สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๕-๒๔.



พุทธธรรม คือ กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่าการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย<sup>๕๐</sup>

**บุศรา โพธิสุข** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านหลักอุปถัมภ์ธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ปัญหา พบว่า ประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนรวม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่<sup>๕๑</sup>

**พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโญภาโส)** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง ส่วนด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ๒. เมื่อเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ปัญหาที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้คือ ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การให้ข่าวต่าง ๆ และข่าวการเมืองก่อให้เกิดความเครียด ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่ค่อยทราบเงื่อนไขการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่มีการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเวทีสาธารณะ

<sup>๕๐</sup>สุกัญญาณัฐ อบสิน, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑๖๕-๑๗๕.

<sup>๕๑</sup>บุศรา โพธิสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตน แสดงภูมิรู้ และความสามารถ ให้ประชาชนได้พิจารณา และ ประชาสัมพันธ์สนับสนุนประชาชนให้ตรวจสอบรายชื่อ สิทธิการเลือกตั้ง ก่อนถึงวันเลือกตั้ง และ ติดตามผลการทำงานหลังการเลือกตั้งและเลิกการซื้อสิทธิขายเสียง<sup>๕๒</sup>

**เอกชัย พรนิคม** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนใน เทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้วอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.05$ ) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ( $\bar{X}=3.19$ ) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ( $\bar{X}=3.04$ ) และด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง ( $\bar{X}=2.95$ ) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี เพศ, อายุ, การศึกษา, อาชีพ, รายได้ต่อเดือน รายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการดำเนินการเลือกตั้งเลือกตั้ง ปัญหาคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สูงมากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สูงมากนัก และมีความเห็นว่าการเมืองท้องถิ่นยังมีความปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวก แนวทางแก้ไขคือ ควรให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้งเป็นอย่างดีและถูกต้อง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์ในระดับชุมชนน้อยทำให้ในบางที่เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในด้านการไปใช้สิทธิ แนวทางแก้ไขคือ ควรมีจุดบริการสำหรับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการไปใช้สิทธิ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ปัญหาคือ ประชาชนส่วนใหญ่มีกระบวนการในการตัดสินใจ เช่นเลือกตามครอบครัวญาติพี่น้องพรรคพวก ไม่ได้เลือกตามผลงาน แนวทางแก้ไขคือ ควรให้ประชาชนรับฟังข่าวสาร การติดตามผลงานของผู้สมัครเลือกตั้ง บางส่วนก็ได้รับการชี้แนะจากนโยบายของผู้สมัครเองและผ่านกลุ่มหัวคะแนนที่มีส่วนในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และนโยบายการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน<sup>๕๓</sup>

<sup>๕๒</sup>พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโญภาโส), “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

<sup>๕๓</sup>เอกชัย พรนิคม, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

**กฤษฎวรรณ โสวัชรินทร์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๖๓ : การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีผู้สมัครเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากที่สุดในประเทศ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑๗๗ คน และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑๐ คน โดยผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่แสดงตัวว่าสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติพรรคใดอย่างชัดเจน วิธีการหาเสียงที่แตกต่างจากเดิม คือ การหาเสียงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แต่ยังพบว่ามีการใช้วิธีแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น การเปิดเวทีปราศรัย การเดินเคาะประตูบ้าน การแจกใบปลิว แผ่นพับ การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในปี ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๙ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด การสำรวจความคิดเห็นพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและรอคอยการเลือกตั้งครั้งอยู่ในระดับสูงมาก และยังพบว่าบรรยากาศการเมืองระดับชาติและการแลกเปลี่ยนประโยชน์มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด ผลการเลือกตั้งพบว่าผู้ชนะเลือกตั้งสมาชิกสภาจำนวน ๒๒ จากทั้งหมด ๔๒ คน เป็นอดีตสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ แม้ว่า นายพงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์ ที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จะชนะการเลือกตั้งอีกครั้งแต่คะแนนเสียงก็ลดน้อยลงไปอย่างมาก<sup>๕๔</sup>

**พระใบฎีกาณิน สุวณโณ (เร่งทอง) และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสักร์ จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๓) แนวทางการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ ๔ สามารถกระทำได้นี้ ประชาชนควรพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จากคุณลักษณะของการเป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง เป็นผู้ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และชุมชน ปฏิบัติตนสม่ำเสมอทั้งงานในหน้าที่ คุณธรรม การช่วยเหลือชุมชน และการพัฒนาตนเอง<sup>๕๕</sup>

**สรุปได้ว่า** การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนมีหลายเหตุปัจจัย เช่น พฤติกรรมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น มีวิธีการหาเสียงที่แตกต่างจากเดิมคือ การหาเสียงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แต่ยังพบว่ามีการใช้วิธีแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น การเปิดเวทีปราศรัย การเดินเคาะประตูบ้าน การแจกใบปลิว

<sup>๕๔</sup>กฤษฎวรรณ โสวัชรินทร์ และคณะ, “การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๖๓: การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๔).

<sup>๕๕</sup>พระใบฎีกาณิน สุวณโณ (เร่งทอง) และคณะ, “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสักร์ จังหวัดอุทัยธานี”, วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๑๓-๒๖.



ผ่านพับ การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น โดยประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง  
ร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ร่วมดำเนินการเลือกตั้ง

ตารางที่ ๒.๗ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

| นักวิจัย                                  | สรุปผลการวิจัย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| จินตนา กะตากุล                            | การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น<br>ของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ<br>พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า<br>ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง<br>ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ<br>ปานกลาง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่<br>ในระดับน้อย                                                                                             |
| สุกัญญาณัฐ อบสสิน                         | การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ<br>เลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็น<br>กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาท<br>สำคัญในกิจกรรมทางการเมือง ส่วนการพัฒนาการมี<br>ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง<br>ทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง                                                                                                                                                      |
| บุศรา โพธิสุข                             | การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดย<br>ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับจากมากไป<br>น้อยได้ดังนี้ด้านหลักการบริหารนิยธรรมส่งเสริมการมีส่วน<br>ร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมรณรงค์การเมือง<br>ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตัดสินใจทาง<br>การเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการดำเนินการ<br>เลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ                                                                                         |
| พระครูศรีธรรมวิเทศ<br>(ประเสริฐ ปญฺญภาโส) | ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการ<br>เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่<br>ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ<br>ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิ<br>เลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/<br>สมาคม องค์กรทางการเมือง ส่วนด้านการ<br>วิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง อยู่<br>ในระดับปานกลาง และด้านการสนับสนุนพรรค<br>การเมือง อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ |

ตารางที่ ๒.๗ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

| นักวิจัย                                | สรุปผลการวิจัย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| เอกชัย พรนิคม                           | ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้วอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ                             |
| กฤษฎวรรณ โล้วชรินทร์ และคณะ             | ผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่แสดงตัวว่าสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติพรรคใดอย่างชัดเจน วิธีการหาเสียงที่แตกต่างจากเดิมคือการหาเสียงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แต่ยังพบมีการใช้วิธีแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น การเปิดเวทีปราศรัย การเดินเคาะประตูบ้าน การแจกใบปลิว แผ่นพับ การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและรอคอยการเลือกตั้งครั้งอยู่ในระดับสูงมาก |
| พระใบฎีกาคุณิน สุวณฺโณ (เร้งทอง) และคณะ | การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑                            |

๒.๗.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม ในการเลือกตั้ง ดังนี้

พระมหานรินทร์ สุรพลโณ (เอมพันธ์) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรม เพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองที่มีความสำคัญ ได้แก่ ๑) ยึดมั่นในสถาบันหลัก อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการเรียนรู้คุณค่าของสถาบันหลัก การเข้าร่วมในงานรัฐพิธีเนื่องในวโรกาสสำคัญ การน้อมนำเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงความเคารพสถาบันโดยการติดธงชาติ และธงตราสัญลักษณ์บริเวณหน้าบ้าน ๒) ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยการเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ๓) กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ กล้าตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา ๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ โดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคม การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ การทำความสะอาดรอบบริเวณหมู่บ้านและชุมชน การคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน ๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา และการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การมีเหตุผล และส่งเสริมสนับสนุนการใช้เหตุผลในการบริหารงาน ๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ โดยการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา มารยาทของสังคม การเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างครอบคลุม ไม่ดูแลเฉพาะในพื้นที่ของตน และ ๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ โดยการเป็นผู้นำที่ประพฤติตนอยู่ในจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนในที่สาธารณะ การแต่งกายสุภาพ สนับสนุนและส่งเสริมสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ๒. มาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.56$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ๑) ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ( $\bar{X} = 3.82$ ) ๒) ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ( $\bar{X} = 3.58$ ) ๓) ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ( $\bar{X} = 3.54$ ) ๔) ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ( $\bar{X} = 3.52$ ) ๕) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ( $\bar{X} = 3.51$ ) ๖) ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ( $\bar{X} = 3.50$ ) และ ๗) ด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ ( $\bar{X} = 3.49$ ) ตามลำดับ ๓. การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.64$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ๑) บุคคลัญญา รู้จักบุคคล โดยการจงรักภักดี รู้คุณค่าของสถาบันหลัก สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน ( $\bar{X} = 3.69$ ) ๒) อัมมัญญา รู้จักเหตุ โดยการเข้าใจกฎหมาย ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ( $\bar{X} = 3.68$ ) ๓) อัตถัญญา รู้จักผล โดยการมีเหตุผล วางนโยบาย กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ( $\bar{X} = 3.64$ ) ๔) ปริสสัญญา รู้จักชุมชน โดยการมีจิตสาธารณะประโยชน์ มุ่งมั่นจริงใจ ส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม ( $\bar{X} = 3.63$ ) ๕) กาลัญญา รู้จักกาล โดยมีกล้าหาญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ สนับสนุนการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ( $\bar{X} = 3.63$ ) ๖) อตตัญญา รู้จักตน โดยการกระทำตามหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน (



$\bar{X} = 3.63$ ) และ ๗) มัตตัญญูตา รู้จักประมาณ โดยการใช้ชีวิตพอเพียง ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าด้วยความสัตย์สุจริต ( $\bar{X} = 3.58$ ) ตามลำดับ<sup>๕๖</sup>

**พระมหาวิษณุ จีรวทฒนเมธี (เจริญพล)** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมาด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ประชาชนต้องการ และให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้คือ ด้านความรู้ความสามารถ คือ ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ ผู้แทนต้องเก่ง ดี ฉลาด มีไหวพริบ ผู้แทนต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ต้องการผู้แทนที่มีความประพฤติดีไม่ต่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง ต้องการผู้แทนที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบคนพุทธ เห็นใจคนแก่ เอาใจใส่เด็ก สามารถควบคุมตนเองได้ ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้แทนต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันทกาล สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ ผู้แทนต้องมองไกลไปข้างหน้า ผู้แทนต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้แทนต้องอ่อนน้อมทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง ให้เป็นนิสัย ผู้แทนมีบุคลิกภาพที่มีความจริงใจ และผู้แทนรู้จักการใช้อำนาจ ไม่เบ่งเมื่อมีโอกาส<sup>๕๗</sup>

**พิเชษฐ์ โพตาพล และปรมัตต์ โพตาพล** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญูตา (รู้จักประมาณ) ๒. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าพนักงาน ๓. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหาร

<sup>๕๖</sup>พระมหานรินทร์ สุรบุญโถ (เอมพันธ์), “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

<sup>๕๗</sup>พระมหาวิษณุ จีรวทฒนเมธี (เจริญพล), “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๐ ปีขึ้นไป มีการประยุกต์ใช้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี และ ๑ – ๕ ปี ตามลำดับ<sup>๔๘</sup>

**พระมหาธีรติ ธมมโสภโณ (โคภิตธรรม)** ได้วิจัยเรื่อง “การอบรมกล่อมเกลากทาง การเมือง และระดับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง อุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการส่งเสริม พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัด อุทัยธานี โดยสามารถให้การอบรมกล่อมเกลากทางการเมืองแก่เยาวชนด้วยแนวทางดังนี้ (๑) สถาบัน ครอบครัว ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการพัฒนา ตนเอง ให้เด็กรับรู้สถานะของตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการ ดำเนินชีวิต ตรงต่อเวลา เคารพในกฎกติกา และแนวทางปฏิบัติของสังคม และยอมรับความคิดเห็น หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล (๒) สถาบันการศึกษา ควรมีการบริหารการศึกษาหรือจัด กระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนรู้จักเหตุ และผลในการอยู่ร่วมกันในสังคม คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม ทำงานเป็นทีม สร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพอเพียง ฝึกทักษะการแสดงออกให้ เหมาะสม ให้รู้จักวิเคราะห์ชุมชนในทุกมิติตามความ เป็นจริง ฝึกให้วางตนให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จัก การเลือกคบคนและแยกคนออกได้ว่าผู้นั้นควรคบหรือไม่ควรคบ (๓) สถาบันสื่อสารมวลชน ควร เผยแพร่องค์ความรู้การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ของสภาพสังคมแวดล้อม เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติตน เหมาะสมกับสภาพของสังคมอีกทั้ง สื่อสารให้ เยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับความคิดเห็นหรือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงการเอาใจเขา มาใส่ใจเรา (๔) สถาบันศาสนา ควรสอนให้เด็กรู้จักเหตุการณ์ที่จะได้รับผลอะไรย่อมมาจากเหตุ นั้น ให้รู้จัก ยอมรับความเป็นจริงในผลที่ตนเองได้กระทำ ให้ มีเป้าหมายในการดำรงชีวิต ให้มีความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับความเพียงพอ พอใจในสิ่งที่มีอยู่รู้พอดี พอประมาณ บริจาคทานอย่างมีสติ ให้มี สติสัมปชัญญะ รู้ในสิ่งที่ควรทำว่าต้องทำอะไร ที่ไหน อย่างไร สอนให้เคารพในกฎกติกาและแนวทาง ปฏิบัติของสังคม และสอนให้เข้าใจและเคารพในความ แตกต่างระหว่างบุคคล (๕) กลุ่มเพื่อน มีบทบาทคือ เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนควรร่วมกัน แก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลัก เหตุผลและสันติวิธี ชักชวนกันใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในชีวิต ชักชวนเพื่อน ร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ให้เคารพในความเห็นทาง การเมืองซึ่งกันและกันแม้จะมีความเห็นที่ต่างกัน<sup>๔๙</sup>

<sup>๔๘</sup>พิเชษฐ์ โปตาพล และปรมัตต์ โปตาพล, “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด”, วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๓-๙๔.

<sup>๔๙</sup>พระมหาธีรติ ธมมโสภโณ (โคภิตธรรม), “การอบรมกล่อมเกลากทางการเมือง และระดับพฤติกรรม ประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”, สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

**ปรมต วรรณบวร** ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักธรรม แนวคิดและทฤษฎีสำหรับความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยการยึดมั่นในหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปริสธรรม ๗ ข้อ พบว่า (๑) การเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักหน้าที่ พบว่า ได้มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการยึดถือคำสั่งสอนของ ศาสนา มาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อ และรู้จักลำดับความคิดไตร่ตรองปัญหา รู้หน้าที่ของตนเอง เข้าใจตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ข้อที่ (๒) การเป็นผู้รู้จักผล รู้จักเป้าหมาย พบว่า ได้มีการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเป้าหมายในทางความดีงามเพื่อเป็นคนที่มิเกิดผล และรู้ว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและคนรอบข้าง และมีการยอมรับความเป็นจริงของผลที่เกิดขึ้น ข้อที่ (๓) การเป็นบุคคลที่รู้จักตน รู้จักว่าตนเป็นใคร พบว่า ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม ข้อที่ (๔) การรู้จักประมาณ รู้จักความพอดี พบว่า ได้มีการรู้จักถึงความพอเหมาะ รู้จักพอดีและพอเพียงในการดำเนินชีวิต พึ่งตนเองอยู่อย่างพอเพียงเลี้ยงตนบนสัมมาชีพและวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมืองได้ ข้อที่ (๕) การรู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม พบว่า ได้ใช้ดุลยพินิจในการใช้เวลาให้เหมาะสม ระหว่างประชาธิปไตย กับพุทธศาสนาที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันหลายมิติ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาในการเอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อที่ (๖) การรู้จักชุมชน รู้จักระเบียบในสังคม พบว่า ได้ปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักและเคารพระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และรู้ถึงจารีตขนบธรรมเนียมของชุมชน และข้อที่ (๗) การรู้จักบุคคล หรือการรู้จักอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ของผู้อื่น พบว่า ได้มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจเห็นใจใจคอ เข้าใจอารมณ์ของคนในชุมชน มีการยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและของผู้อื่นเรียนรู้การการดำเนินชีวิตร่วมกัน<sup>๖๐</sup>

สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักสัปปริสธรรม เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ที่เลือกอย่างเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคม จัดลำดับความคิดไตร่ตรองปัญหา รู้หน้าที่ของตนเอง เข้าใจตระหนักในหน้าที่ของตนเอง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่อบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม เอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมือง โดยเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น

<sup>๖๐</sup>ปรมต วรรณบวร, “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, **คุณุณิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).



ตารางที่ ๒.๘ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม

| นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล          | สรุปผลการวิจัย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| พระมหานรินทร์ สุรบุญโถ (एमพันธ์)   | การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก                                                                                                                                                                                                                                 |
| พระมหาวิษณุ จีรวฑฒนเมธี (เจริญพล)  | ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ                                                                        |
| พิเชษฐ์ โพดาพล และ ประมัตต์ โพดาพล | การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก                                                                                                                                                                                                                                               |
| พระมหาธีรดี ธมฺมโสภโณ (โศภิตธรรม)  | การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี โดยสามารถให้การอบรมกลุ่มেলাทางการเมืองแก่เยาวชนด้วยแนวทางดังนี้ (๑) สถาบันครอบครัว ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง ให้เด็กรับรู้สถานะของตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม |
| ปรมต วรรณบวร                       | ความเป็นพลเมืองเพื่อ การส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการยึดมั่นในหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักหน้าที่ เป็นผู้รู้จักผล รู้จักเป้าหมาย รู้จักนักการเมือง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้ทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม รู้จักแสดงออกเอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ                           |

## ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” จากการศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

๒. หลักสัปปุริสธรรม ๗<sup>๖๑</sup> ได้แก่

๑) ธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ

๒) อัตถัญญตา การรู้จักผล

๓) อัตตัญญตา การรู้จักตน

๔) มัตตัญญตา การรู้จักประมาณ

๕) กาลัญญตา การรู้จักกาล

๖) ปริสัญญุตตา การรู้จักชุมชน

๗) ปุคคลัญญุตตา การรู้จักบุคคล

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริม

การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง

๒) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร

๓) ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน<sup>๖๒</sup>

<sup>๖๑</sup> อ. สดต.ก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๖.

<sup>๖๒</sup> สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index2-1.php> [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖].



แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย



## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

#### ๓.๑ รูปแบบการวิจัย

#### ๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

##### ๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### ๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

##### ๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

##### ๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

##### ๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

##### ๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

##### ๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

##### ๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

## ๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

### ๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๕,๓๔๓ คน<sup>๑</sup>

#### กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

๑) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕<sup>๒</sup>

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด  
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้  
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๑๓๘,๖๘๔ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{5,343}{1 + 5,343(0.05)^2}$$

<sup>๑</sup>เทศบาลโป่งน้ำร้อน, ข้อมูลประชากรเทศบาลโป่งน้ำร้อน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [http://www.pongnamron.go.th/index.php?option=com\\_content&view=article&id=10&Itemid=60](http://www.pongnamron.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=60) [๑๐ มกราคม ๒๕๖๗].

<sup>๒</sup>สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๖-๑๐๗.

$$n = \frac{5,343}{1+13.785}$$

$$n = \frac{5,514}{14.785}$$

$$n = 372.95$$

$$n = 373$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เท่ากับ ๓๗๓ คน แต่เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๓๗๓ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

๒) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Random Sampling) ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้<sup>๓</sup>

(๑) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน พิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร โดยใช้จำนวนหมู่บ้านเป็นระดับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี รวม ๓๗๓ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

(๒) จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากในแต่ละตำบลจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

<sup>๓</sup>สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, หน้า ๑๐๘-๑๐๙.



ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ตำบล           | จำนวนประชากร<br>(คน) | กลุ่มตัวอย่าง<br>(คน)          | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง<br>แต่ละหมู่บ้าน |
|----------------|----------------------|--------------------------------|-------------------------------------|
| ๑. หมู่ที่ ๑   | ๕๓๘                  | $\frac{๕๓๘}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๓๖                                  |
| ๒. หมู่ที่ ๒   | ๑๗๑                  | $\frac{๑๗๑}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๑๒                                  |
| ๓. หมู่ที่ ๓   | ๓๖๒                  | $\frac{๓๖๒}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๒๔                                  |
| ๔. หมู่ที่ ๔   | ๗๓๓                  | $\frac{๗๓๓}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๕๐                                  |
| ๕. หมู่ที่ ๕   | ๖๐๙                  | $\frac{๖๐๙}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๔๑                                  |
| ๖. หมู่ที่ ๖   | ๒๗๖                  | $\frac{๒๗๖}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๑๙                                  |
| ๗. หมู่ที่ ๗   | ๓๕๑                  | $\frac{๓๕๑}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๒๔                                  |
| ๘. หมู่ที่ ๘   | ๔๓๒                  | $\frac{๔๓๒}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๒๙                                  |
| ๙. หมู่ที่ ๙   | ๓๘๓                  | $\frac{๓๘๓}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๒๖                                  |
| ๑๐. หมู่ที่ ๑๐ | ๕๑๗                  | $\frac{๕๑๗}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๓๕                                  |
| ๑๑. หมู่ที่ ๑๑ | ๔๑๘                  | $\frac{๔๑๘}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๒๘                                  |
| ๑๒. หมู่ที่ ๑๒ | ๒๔๐                  | $\frac{๒๔๐}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๑๖                                  |
| ๑๓. หมู่ที่ ๑๓ | ๔๘๔                  | $\frac{๔๘๔}{๕,๕๑๔} \times ๓๗๓$ | ๓๓                                  |
| ประชากร        | ๕,๕๑๔                | กลุ่มตัวอย่าง                  | ๓๗๓                                 |

## ๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์  
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกจ่ายกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

#### ๑) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ ได้แก่ (๑) ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (๒) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง และ (๓) ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน คือ ได้แก่ (๑) ธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (๒) อตถัญญตา การรู้จักผล (๓) อตตัญญตา การรู้จักตน (๔) มัตตัญญตา การรู้จักประมาณ (๕) กาลัญญตา การรู้จักกาล (๖) ปริสสัญญตา การรู้จักชุมชน (๗) ปุคคลัญญตา การรู้จักบุคคล ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

## ๒) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC)<sup>๔</sup> ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันคือ ประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha  $\alpha$  – coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)<sup>๕</sup> ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๖๕ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

<sup>๔</sup>สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

<sup>๕</sup>สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุฬาลักษณ์ซึ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.



### ๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๓ ชุด ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๗๓ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลดิบที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

### ๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

|                       |                                              |
|-----------------------|----------------------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐ | หมายถึง มีการส่งเสริม น้อยที่สุด             |
| ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐ | หมายถึง มีการส่งเสริม น้อย                   |
| ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐ | หมายถึง มีการส่งเสริม ปานกลาง                |
| ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ | หมายถึง มีการส่งเสริม มาก                    |
| ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ | หมายถึง มีการส่งเสริม มากที่สุด <sup>๖</sup> |

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธรธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของ

<sup>๖</sup>Best, John W, *Research in Education*, (New Jersey: Pretice-Hall, Inc., 1981), pp.179

เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ( $r$ ) ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน<sup>๗</sup> โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

| ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ( $r$ )                | การแปลความหมาย               |
|--------------------------------------------------|------------------------------|
| $r = .๕๑$ ถึง $๑.๐๐$ หรือ $r = -.๕๑$ ถึง $-๑.๐๐$ | มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก  |
| $r = .๓๑$ ถึง $๐.๕๐$ หรือ $r = -.๓๑$ ถึง $-๐.๕๐$ | มีความสัมพันธ์ในระดับสูง     |
| $r = .๑๑$ ถึง $๐.๓๐$ หรือ $r = -.๑๑$ ถึง $-๐.๓๐$ | มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง |
| $r = .๐๑$ ถึง $๐.๑๐$ หรือ $r = -.๐๑$ ถึง $-๐.๑๐$ | มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ     |
| $r = .๐๐$                                        | ไม่มีความสัมพันธ์            |

วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

### ๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

#### ๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย ดังนี้

#### รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ รูป

| ลำดับที่ | รายนาม                         | ตำแหน่ง                                            |
|----------|--------------------------------|----------------------------------------------------|
| ๑.       | พระอุดมสิทธินายก, รศ. ดร.      | คณบดีคณะสังคมศาสตร์                                |
| ๒        | พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ. ดร.      | ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม |
| ๓        | พระปลัดระพิน พุทธิสาร, รศ. ดร. | รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ                 |

#### กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารเทศบาล จำนวน ๓ คน

|    |                          |                                                                           |
|----|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| ๓. | พันจ่าเอกฉิมมาชัย ชาเบาะ | หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี |
| ๔. | นางลักขณา โพธิ์พงษ์      | ผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี         |
| ๕. | นางดารารัณ รักความชอบ    | ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี         |

<sup>๗</sup>ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพนครมิตรการพิมพ์, ๒๕๔๑), ๓๑๖.

**กลุ่มที่ ๓ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๒ คน**

| ลำดับที่ | รายนาม                               | ตำแหน่ง                                                                                                          |
|----------|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๖.       | ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย | อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์<br>มหาวิทยาลัยปทุมธานี                                                                  |
| ๗.       | ผศ.ดร.นรพัชร เสาธงทอง                | อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต<br>สาขาวัตกรรมการบริหารงานภาครัฐ<br>มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ |

**กลุ่มที่ ๔ ผู้นำท้องที่ จำนวน ๒ คน**

|    |                    |                                                                        |
|----|--------------------|------------------------------------------------------------------------|
| ๘. | นายชัยณรงค์ ว่องไว | ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลหนองตาคง อำเภอง่วงน้ำ<br>ร้อน จังหวัดจันทบุรี |
| ๙. | นายสำรวย เห็ดตูม   | ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลหนองตาคง อำเภอง่วงน้ำ<br>ร้อน จังหวัดจันทบุรี |

**๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์**

**๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์**

(๑) ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอง่วงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

(๕) นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบแล้ว มาปรับแก้ไขเพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ต่อไป

**๒) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์**



แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

### ๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

### ๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปของความเรียง

## บทที่ ๔

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และ ๓. เพื่อศึกษาแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๕,๓๔๓ คน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๗๓ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๗๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๒ ความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๓ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

#### ๔.๑ ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

##### ๔.๑.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

|           |     |                                           |
|-----------|-----|-------------------------------------------|
| N         | แทน | ประชากร                                   |
| n         | แทน | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง                        |
| $\bar{X}$ | แทน | ค่าเฉลี่ย (Mean)                          |
| S.D.      | แทน | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) |
| r         | แทน | ระดับความสัมพันธ์                         |
| *         | แทน | นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕             |
| **        | แทน | นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑             |

##### ๔.๑.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๙ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ด้วยการแสดงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=๓๗๙)

| ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม |     |        |  |
|-----------------------|-----|--------|--|
| เพศ                   |     |        |  |
| ชาย                   | ๑๖๕ | ๔๔.๒๔  |  |
| หญิง                  | ๒๐๘ | ๕๕.๗๖  |  |
| รวม                   | ๓๗๓ | ๑๐๐.๐๐ |  |
| อายุ                  |     |        |  |
| ๑๘ – ๓๐ ปี            | ๔๓  | ๑๑.๕๓  |  |
| ๓๑ – ๔๐ ปี            | ๗๖  | ๒๐.๓๘  |  |
| ๔๑ – ๕๐ ปี            | ๑๐๖ | ๒๘.๔๒  |  |
| ๕๑ – ๖๐ ปี            | ๑๐๓ | ๒๗.๖๑  |  |
| ๖๑ ปี ขึ้นไป          | ๔๕  | ๑๒.๐๖  |  |
| รวม                   | ๓๗๓ | ๑๐๐.๐๐ |  |



ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

(n=๓๗๒)

| ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม        |     |        |
|------------------------------|-----|--------|
| ระดับการศึกษา                |     |        |
| ประถมศึกษา                   | ๒๙  | ๗.๗๗   |
| มัธยมศึกษา                   | ๑๐๓ | ๒๗.๖๑  |
| ปวช. ปวส. อนุปริญญา          | ๙๒  | ๒๔.๖๖  |
| ปริญญาตรี                    | ๑๓๓ | ๓๕.๖๖  |
| สูงกว่าปริญญาตรี             | ๑๖  | ๔.๒๙   |
| รวม                          | ๓๗๓ | ๑๐๐.๐๐ |
| อาชีพ                        |     |        |
| เกษตรกร                      | ๑๐๔ | ๒๗.๘๘  |
| พนักงานบริษัทเอกชน           | ๖๐  | ๑๖.๐๙  |
| ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว    | ๘๓  | ๒๒.๒๕  |
| รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป        | ๔๗  | ๑๒.๖๐  |
| ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ | ๕๘  | ๑๕.๕๕  |
| อื่น ๆ ไม่ระบุ               | ๒๑  | ๕.๖๓   |
| รวม                          | ๓๗๓ | ๑๐๐.๐๐ |
| รายได้                       |     |        |
| ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท           | ๘๒  | ๒๑.๙๘  |
| ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท          | ๑๕๑ | ๔๐.๔๘  |
| ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท          | ๔๖  | ๑๒.๓๓  |
| ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป             | ๙๔  | ๒๕.๒๐  |
| รวม                          | ๓๗๓ | ๑๐๐.๐๐ |

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๓ คน ดังนี้

**เพศ** จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๖ และเพศชาย ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒๔ ตามลำดับ

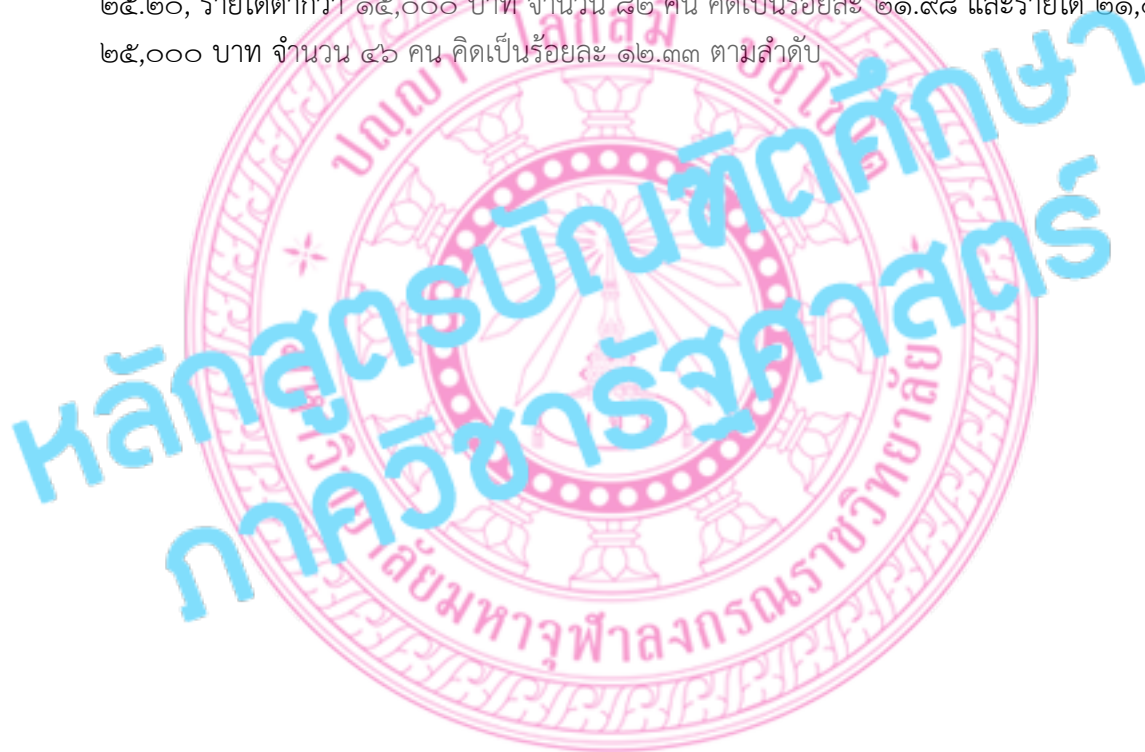
**อายุ** จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๒, อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๑, อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๘, อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๖ และอายุ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๓ ตามลำดับ

**ระดับการศึกษา** จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖๖, ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ

๒๗.๖๑ ระดับ ปวช. ปวส. อนุปริญญา จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๖ และระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๗ และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๙ ตามลำดับ

**อาชีพ** จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๘, อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๕ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๕, อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๐ และอื่นๆ ไม่ระบุ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๓ ตามลำดับ

**รายได้** จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๘, รายได้ ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๐, รายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๘ และรายได้ ๒๑,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๓ ตามลำดับ



#### ๔.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาโดยภาพรวม เป็นรายด้าน และรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=๓๗๓)

| การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |      |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|---------|
|                                                                                                         | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล   |
| ๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง                                                                  | ๓.๑๕            | ๐.๙๐ | ปานกลาง |
| ๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง                                                            | ๓.๔๓            | ๐.๙๗ | ปานกลาง |
| ๓. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน                                                           | ๓.๕๘            | ๐.๙๗ | มาก     |
| โดยภาพรวม                                                                                               | ๓.๓๙            | ๐.๗๙ | ปานกลาง |

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$ =๓.๓๙, S.D.=๐.๗๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๕๘, S.D.=๐.๙๗) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$ =๓.๔๓, S.D.=๐.๙๗) และ ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$ =๓.๑๕, S.D.=๐.๙๐) ตามลำดับ



ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง

(n=๓๗๓)

| ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง                                                          | ระดับการปฏิบัติ |      |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|---------|
|                                                                                              | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล   |
| ๑) ประชาชนติดตามการเลือกตั้งท้องถิ่นและไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง | ๓.๐๑            | ๑.๒๔ | ปานกลาง |
| ๒) ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง                | ๓.๕๗            | ๑.๐๓ | มาก     |
| ๓) ประชาชนเก็บข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครแต่ละคน                                          | ๓.๓๖            | ๐.๙๖ | ปานกลาง |
| ๔) ประชาชนพิจารณาข่าวเปรียบเทียบกับผลที่เห็นเชิงประจักษ์                                     | ๓.๐๙            | ๑.๐๙ | ปานกลาง |
| ๕) ประชาชนติดตามข่าวอย่างมีเหตุผลไม่เชื่อตามที่ได้ฟัง                                        | ๒.๗๔            | ๑.๑๙ | ปานกลาง |
| โดยภาพรวม                                                                                    | ๓.๑๕            | ๐.๙๐ | ปานกลาง |

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.15$ ,  $S.D.=0.90$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง” ( $\bar{X}=3.57$ ,  $S.D.=1.03$ ) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนเก็บข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครแต่ละคน” ( $\bar{X}=3.36$ ,  $S.D.=0.96$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนติดตามข่าวอย่างมีเหตุผลไม่เชื่อตามที่ได้ฟัง” ( $\bar{X}=2.74$ ,  $S.D.=1.19$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร

(n=๓๗๓)

| ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร                                                          | ระดับการปฏิบัติ |      |         |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|---------|
|                                                                                     | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล   |
| ๑) ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายกลุ่มการเมืองของผู้สมัครเป็นหลัก | ๓.๕๖            | ๑.๐๙ | มาก     |
| ๒) ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก                           | ๓.๔๑            | ๑.๐๕ | ปานกลาง |
| ๓) ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนโยบาย ที่ผู้สมัครทำเพื่อส่วนรวม               | ๓.๔๒            | ๑.๑๓ | ปานกลาง |
| ๔) ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ                | ๓.๑๖            | ๑.๐๕ | ปานกลาง |
| ๕) ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงมีนโยบายที่ลงมือทำ และมีผลงานให้เห็นผล              | ๓.๕๙            | ๑.๒๒ | มาก     |
| โดยภาพรวม                                                                           | ๓.๔๓            | ๐.๙๗ | ปานกลาง |

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร โดยภาพรวมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$ =๓.๔๓, S.D.=๐.๙๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงมีนโยบายที่ลงมือทำ และมีผลงานให้เห็นผล” ( $\bar{X}$ =๓.๕๙, S.D.=๑.๒๒) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจาก นโยบายกลุ่มการเมืองของผู้สมัครเป็นหลัก” ( $\bar{X}$ =๓.๕๖, S.D.=๑.๐๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนักการเมือง ท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ” ( $\bar{X}$ =๓.๑๖, S.D.=๑.๐๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

(n=๓๗๓)

| ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน                                        | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                   | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะเห็นแก่ผลงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ผ่านมา       | ๓.๕๔            | ๑.๑๑ | มาก   |
| ๒) ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะตัดสินใจเลือกนักการเมืองท้องถิ่นด้วยใจที่เป็นกลาง | ๓.๕๒            | ๑.๒๑ | มาก   |
| ๓) ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะผลงานและนโยบายจับต้องได้จริง                      | ๓.๕๘            | ๑.๑๗ | มาก   |
| ๔) ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วัยวุฒิ    | ๓.๖๔            | ๑.๐๒ | มาก   |
| ๕) การตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความชัดเจน                            | ๓.๕๙            | ๑.๐๓ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                         | ๓.๕๘            | ๐.๙๗ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทันโดยภาพรวมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๕๘, S.D.=๐.๙๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วัยวุฒิ” ( $\bar{X}$ =๓.๖๔, S.D.=๑.๐๒) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความชัดเจน” ( $\bar{X}$ =๓.๕๙, S.D.=๑.๐๓) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะนักการเมืองท้องถิ่นด้วยใจที่เป็นกลาง” ( $\bar{X}$ =๓.๕๒, S.D.=๑.๒๑) ตามลำดับ



**๔.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี**

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม

**ตารางที่ ๔.๖** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=๓๗๓)

| การประยุกต์หลักพุทธธรรม<br>เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชน<br>ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                   | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| อัมมัญญาตา การรู้จักเหตุ                                                                          | ๓.๗๖            | ๐.๖๘ | มาก   |
| อัตถัญญาตา การรู้จักผล                                                                            | ๓.๘๗            | ๐.๖๘ | มาก   |
| อัตตัญญาตา การรู้จักตน                                                                            | ๓.๙๑            | ๐.๗๔ | มาก   |
| มัตตัญญาตา การรู้จักประมาณ                                                                        | ๓.๘๔            | ๐.๘๖ | มาก   |
| กาลัญญาตา การรู้จักกาลเวลา                                                                        | ๓.๕๙            | ๐.๖๖ | มาก   |
| ปริสสัญญาตา การรู้จักชุมชน สังคม                                                                  | ๓.๕๒            | ๐.๘๑ | มาก   |
| บุคคลัญญาตา การรู้จักบุคคล                                                                        | ๓.๕๑            | ๐.๗๙ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                                         | ๓.๗๑            | ๐.๔๓ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๗๑, S.D.=๐.๔๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ อัตตัญญาตา การรู้จักตน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.=๐.๗๔), อัตถัญญาตา การรู้จักผล ( $\bar{X}$ =๓.๘๗, S.D.=๐.๖๘), มัตตัญญาตา การรู้จักประมาณ ( $\bar{X}$ =๓.๘๔, S.D.=๐.๘๖), อัมมัญญาตา การรู้จักเหตุ ( $\bar{X}$ =๓.๗๖, S.D.=๐.๖๘), กาลัญญาตา การรู้จักกาลเวลา ( $\bar{X}$ =๓.๕๙, S.D.=๐.๖๖), ปริสสัญญาตา การรู้จักชุมชน สังคม ( $\bar{X}$ =๓.๕๒, S.D.=๐.๘๑) และบุคคลัญญาตา การรู้จักบุคคล ( $\bar{X}$ =๓.๕๑, S.D.=๐.๗๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ

(n=๓๗๓)

| หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ                                                                        | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                    | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนรู้สาเหตุความจำเป็นทางสังคมของท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น                  | ๓.๙๒            | ๐.๘๘ | มาก   |
| ๒) ประชาชนมีความต้องการทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น                                | ๓.๖๑            | ๐.๘๒ | มาก   |
| ๓) การเลือกตั้งเป็นวิถีประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญกำหนดและวัฒนธรรมทางเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม | ๓.๗๖            | ๐.๘๗ | มาก   |
| ๔) สื่อมวลชนและกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นทำให้ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น                       | ๓.๗๕            | ๐.๘๘ | มาก   |
| โดยรวม                                                                                             | ๓.๗๖            | ๐.๖๘ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๗๖, S.D.=๐.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนรู้สาเหตุความจำเป็นทางสังคมของท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๗๖, S.D.=๐.๖๘), รองลงมาได้แก่ “การเลือกตั้งเป็นวิถีประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญกำหนดและวัฒนธรรมทางเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๗๖, S.D.=๐.๘๗) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนมีความต้องการทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๖๑, S.D.=๐.๘๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักอรรถกถา การรู้จักผล

(n=๓๗๓)

| หลักอรรถกถา การรู้จักผล                                                                                                                | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                                                        | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนมีจุดหมายหนึ่งของการไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้นำที่ทำงานและพัฒนาท้องถิ่น                             | ๓.๙๕            | ๐.๘๔ | มาก   |
| ๒) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น | ๓.๖๒            | ๐.๘๙ | มาก   |
| ๓) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองของรัฐและเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้                                | ๓.๙๖            | ๐.๘๗ | มาก   |
| ๔) สื่อมวลชนให้ข้อมูลที่น่าสนใจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง                                              | ๓.๙๔            | ๐.๘๘ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                                                                              | ๓.๘๘            | ๐.๖๖ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักอรรถกถา การรู้จักผล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๘๘, S.D.=๐.๖๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองของรัฐและเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๘๗), รองลงมาได้แก่ “ประชาชนมีจุดหมายหนึ่งของการไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้นำที่ทำงานและพัฒนาท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๘๔) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๖๒, S.D.=๐.๘๙) ตามลำดับ



ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักอรรถัตถุญดา การรู้จักตน

(n=๓๗๓)

| หลักอรรถัตถุญดา การรู้จักตน                                                                           | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                       | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะเป็นหน้าที่                                                | ๓.๘๓            | ๐.๘๘ | มาก   |
| ๒) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารู้จักตัวตนของนักการเมืองท้องถิ่น                         | ๓.๘๘            | ๐.๙๑ | มาก   |
| ๓) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว                        | ๓.๙๒            | ๐.๘๙ | มาก   |
| ๔) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นมากพอประกอบการตัดสินใจ | ๔.๐๓            | ๐.๘๐ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                                             | ๓.๙๑            | ๐.๗๔ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักอรรถัตถุญดา การรู้จักตน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.91$ ,  $S.D.=0.74$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นมากพอประกอบการตัดสินใจ” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.03$ ,  $S.D.=0.80$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.92$ ,  $S.D.=0.89$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเป็นหน้าที่” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.83$ ,  $S.D.=0.88$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักมัตตัญญูตา การรู้จักประมาณ

(n=๓๗๓)

| หลักมัตตัญญูตา การรู้จักประมาณ                                                                                                        | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                                                       | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามบทบาท                                                                 | ๓.๗๙            | ๐.๘๑ | มาก   |
| ๒) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อการเลือกตั้งส่งผลดีกับการบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคของท้องถิ่น เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า | ๓.๘๑            | ๑.๐๑ | มาก   |
| ๓) ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นส่วนรวม                                           | ๓.๙๙            | ๑.๐๗ | มาก   |
| ๔) ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นจะส่งผลดีต่อการบริหารท้องถิ่นที่มีความต่อเนื่อง                                                 | ๓.๗๗            | ๑.๑๐ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                                                                             | ๓.๘๔            | ๐.๘๖ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักมัตตัญญูตา การรู้จักประมาณ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๘๔, S.D.=๐.๘๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นส่วนรวม” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๙๙, S.D.=๑.๐๗), รองลงมาได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อการเลือกตั้งส่งผลดีกับการบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคของท้องถิ่น เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๘๑, S.D.=๑.๐๑) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นจะส่งผลดีต่อการบริหารท้องถิ่นที่มีความต่อเนื่อง” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๗๗, S.D.=๑.๑๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักกาลัญญา การรู้จักกาลเวลา

(n=๓๗๓)

| หลักกาลัญญา การรู้จักกาลเวลา                                                            | ระดับการปฏิบัติ |      |         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|---------|
|                                                                                         | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล   |
| ๑) ประชาชนศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งก่อนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น         | ๓.๘๖            | ๑.๐๑ | มาก     |
| ๒) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อครบตามวาระการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | ๓.๕๕            | ๐.๘๗ | มาก     |
| ๓) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นตาม วัน เวลา กติกากำหนด                             | ๓.๕๐            | ๐.๘๙ | ปานกลาง |
| ๔) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเป็นระยะ ๆ         | ๓.๔๕            | ๐.๘๙ | ปานกลาง |
| โดยภาพรวม                                                                               | ๓.๕๙            | ๐.๖๖ | มาก     |

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักกาลัญญา การรู้จักกาลเวลา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.59$ ,  $S.D.=0.66$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งก่อนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.86$ ,  $S.D.=1.01$ ), รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อครบตามวาระการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.55$ ,  $S.D.=0.87$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเป็นระยะ ๆ” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.45$ ,  $S.D.=0.89$ ) ตามลำดับ



ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(n=๓๗๓)

| หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง                                                                                  | ระดับการปฏิบัติ |      |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|---------|
|                                                                                                               | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล   |
| ๑) ประชาชนรู้ความต้องการของท้องถิ่น อยากไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนและพัฒนาท้องถิ่น            | ๓.๕๐            | ๐.๘๘ | ปานกลาง |
| ๒) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างทั่วถึง                         | ๓.๕๔            | ๐.๙๑ | มาก     |
| ๓) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อได้นักการเมืองท้องถิ่นคนที่รู้จัก พบหาได้ง่าย ใจถึงให้ประชาชนฟังได้ | ๓.๕๕            | ๐.๘๙ | มาก     |
| ๔) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการผู้สมัครเป็นคนที่ในพื้นที่                                     | ๓.๔๘            | ๐.๙๑ | ปานกลาง |
| โดยภาพรวม                                                                                                     | ๓.๕๒            | ๐.๘๑ | มาก     |

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.52$ , S.D.=0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อได้นักการเมืองท้องถิ่นคนที่รู้จัก พบหาได้ง่าย ใจถึงให้ประชาชนฟังได้” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.55$ , S.D.=0.89), รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างทั่วถึง” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.54$ , S.D.=0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการผู้สมัครเป็นคนที่ในพื้นที่” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.48$ , S.D.=0.91) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล

(n=๓๗๓)

| หลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล                                                                                | ระดับการปฏิบัติ |      |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-------|
|                                                                                                             | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล |
| ๑) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะรู้จักผู้สมัครและเคยเห็นเมื่อมีงานหรือชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ | ๓.๔๘            | ๐.๙๐ | มาก   |
| ๒) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะนโยบายของกลุ่มการเมืองที่มีทีมงานและผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน      | ๓.๕๔            | ๐.๘๘ | มาก   |
| ๓) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม                                | ๓.๕๑            | ๐.๘๓ | มาก   |
| ๔) ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะผู้สมัครมีผลงานให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ ทำให้มั่นใจในตัวบุคคล       | ๓.๕๒            | ๐.๘๖ | มาก   |
| โดยภาพรวม                                                                                                   | ๓.๕๑            | ๐.๗๙ | มาก   |

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมตามหลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๕๑, S.D.=๐.๗๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะนโยบายของกลุ่มการเมืองที่มีทีมงานและผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๕๔, S.D.=๐.๘๘), รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะผู้สมัครมีผลงานให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ ทำให้มั่นใจในตัวบุคคล” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =๓.๕๒, S.D.=๐.๘๖) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะรู้จักผู้สมัครและเคยเห็นเมื่อมีงานหรือชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$ =๓.๔๘, S.D.=๐.๙๐) ตามลำดับ

## ๔.๒ ความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ กับตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดรหัสตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ดังแสดงในตาราง

| ตัวแปร                                                       | ประเภทตัวแปร   | รหัส     |
|--------------------------------------------------------------|----------------|----------|
| <b>หลักสัปปุริสธรรม ๗</b>                                    |                | <b>X</b> |
| ธัมมัญญา การรู้จักเหตุ                                       | Interval scale | X1       |
| อรรถัญญา การรู้จักผล                                         | Interval scale | X2       |
| อัตตัญญา การรู้จักตน                                         | Interval scale | X3       |
| มัตตัญญา การรู้จักประมาณ                                     | Interval scale | X4       |
| กาลัญญา การรู้จักกาลเวลา                                     | Interval scale | X5       |
| ปริสสัญญา การรู้จักชุมชน สังคม                               | Interval scale | X6       |
| บุคคลัญญา การรู้จักบุคคล                                     | Interval scale | X7       |
| <b>การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น</b> | Interval scale | <b>Y</b> |
| ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง                          | Interval scale | Y1       |
| ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร                                   | Interval scale | Y2       |
| ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน                   | Interval scale | Y3       |

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรม (X) ธัมมัญญา การรู้จักเหตุ (X1), อรรถัญญา การรู้จักผล (X2) อัตตัญญา การรู้จักตน (X3), มัตตัญญา การรู้จักประมาณ (X4), กาลัญญา การรู้จักกาลเวลา (X5), ปริสสัญญา การรู้จักชุมชน สังคม (X6), บุคคลัญญา การรู้จักบุคคล (X7) กับตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1), ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2), ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน ระหว่าง



ตัวแปรทั้งหมดเพื่อเป็นการทดสอบว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับที่แปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ปรากฏดังตาราง

**สมมติฐานการวิจัยที่ ๑** หลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

**ตารางที่ ๔.๑๔** ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชน<br>ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี |                                                     |                             |                                                             |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------|---------|
|                                                                                                                                                   | ด้านติดตามข่าว<br>และกิจกรรม<br>ทางการเมือง<br>(Y1) | ด้านศึกษา<br>นโยบาย<br>(Y2) | ด้านตัดสินใจ<br>เลือกตั้ง<br>ตัวแทนอย่าง<br>รู้เท่าทัน (Y3) | โดยรวม  |
| ธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (X1)                                                                                                                      | ๐.๔๘๕**                                             | ๐.๔๕๖**                     | ๐.๙๑๘**                                                     | ๐.๗๔๓** |
| อิตถัญญตา การรู้จักผล (X2)                                                                                                                        | ๐.๓๙๕**                                             | ๐.๔๓๕**                     | ๐.๙๐๑**                                                     | ๐.๖๙๓** |
| อัตถัญญตา การรู้จักตน (X3)                                                                                                                        | ๐.๕๒๘**                                             | ๐.๔๓๐**                     | ๐.๙๑๕**                                                     | ๐.๗๔๗** |
| มัตถัญญตา การรู้จัก<br>ประมาณ (X4)                                                                                                                | ๐.๕๕๐**                                             | ๐.๕๖๒**                     | ๐.๘๔๕**                                                     | ๐.๗๔๑** |
| กาลัญญตา การรู้จัก<br>กาลเวลา (X5)                                                                                                                | ๐.๔๗๘**                                             | ๐.๔๒๑**                     | ๐.๗๙๑**                                                     | ๐.๖๗๕** |
| ปริสัญญตา การรู้จัก<br>ชุมชน สังคม (X6)                                                                                                           | ๐.๔๓๐**                                             | ๐.๘๑๙**                     | ๐.๓๒๙**                                                     | ๐.๖๓๐** |
| บุคคสัญญตา การรู้จัก<br>บุคคล (X7)                                                                                                                | ๐.๕๐๑**                                             | ๐.๙๐๔**                     | ๐.๔๔๕**                                                     | ๐.๗๓๘** |
| โดยรวม                                                                                                                                            | ๐.๔๘๑**                                             | ๐.๕๖๑**                     | ๐.๗๓๕**                                                     | ๐.๗๑๙** |

\*\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ดังนี้

หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง ( $r=0.719^{**}$ )

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.481^{**}$ )

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.561^{**}$ )

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.735^{**}$ )

**๒. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า**

การประยุกต์หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.481^{**}$ )

การประยุกต์หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.561^{**}$ )

การประยุกต์หลักธัมมัญญตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.735^{**}$ )

การประยุกต์หลักมัตตัญญูตา การรู้จักประมาณ (X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.550^{**}$ )



การประยุกต์หลักปรัญญา การรู้จักชุมชน สังคม (X6) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.324^{**}$ )

๗. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักบุคคลสัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

การประยุกต์หลักบุคคลสัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.501^{**}$ )

การประยุกต์หลักบุคคลสัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.504^{**}$ )

การประยุกต์หลักบุคคลสัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.445^{**}$ )

ตารางที่ ๔.๑๕ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ที่ | สมมติฐานการวิจัย                                                                                                                                             | ความสัมพันธ์ |       | ลักษณะความสัมพันธ์ |    | ระดับความสัมพันธ์ |         | ผลการทดสอบสมมติฐาน |                    |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------|--------------------|----|-------------------|---------|--------------------|--------------------|
|     |                                                                                                                                                              | มี           | ไม่มี | บวก                | ลบ | สูง               | ปานกลาง | ต่ำ                | ยอมรับ / ไม่ยอมรับ |
| ๑   | ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี | ✓            |       | ✓                  |    | ✓                 |         | ✓                  |                    |

จากตารางที่ ๔.๑๕ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า หลักสัปปุริสธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจ

ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

### ๔.๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

#### ๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านต่างๆ ตามหลักสัปบุริธรรม ๗ ดังนี้ ๑. อัมมัญญา การรู้จักเหตุ (X1) ๒. อุตถัญญา การรู้จักผล (X2) ๓. อุตตัญญา การรู้จักตน (X3) ๔. มัตตัญญา การรู้จักประมาณ (X4) ๕. กาลัญญา การรู้จักกาลเวลา (X5) ๖. ปริสสัญญา การรู้จักชุมชน สังคม (X6) ๗. ปุคคสญญา การรู้จักบุคคล (X7) ในด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร และด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน ดังนี้

#### ๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง

ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักสัปบุริธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ได้อย่างไร”

๑) การเลือกตั้งประชาชนควรติดตามข่าวสาร เพื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง เพื่อเลือกคนดี มีผลงานให้สัมผัสได้ เข้าไปทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น พัฒนาท้องถิ่น<sup>๑</sup>

๒) การตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง เป็นหลักปฏิบัติอย่างหนึ่ง ตามข้อกำหนดที่ระบุให้ประชาชนต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามวันเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ไปลงคะแนนเสียง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และต้องเลือกคนดีที่น่าไว้วางใจให้เป็นตัวแทน<sup>๒</sup>

๓) ประชาชนเป็นผู้มีเหตุผลในการเลือกบุคคลใด ส่วนใหญ่จะรู้จักนักการเมืองท้องถิ่นกันอยู่แล้ว เลือกแล้วน่าจะได้ผลเป็นเช่น ซึ่งประชาชนควรคำนึงถึงให้มาก ๆ และทุกคนต้องเคารพการตัดสินใจซึ่งกันและกัน หากเลือกไม่ตรงกับที่ตนเลือกก็ตาม<sup>๓</sup>

๔) การตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนควรพิจารณาหลายอย่าง เช่น บุคคลนั้นเป็นเช่นไร เข้าใจชุมชนไหม การวางตนเป็นอย่างไร ออกสอบถามสารทุกข์สุขดิบหรือไถ่ถามปัญหาที่ต้องการให้แก้ไข<sup>๔</sup>

<sup>๑</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗

<sup>๒</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗

<sup>๓</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

<sup>๔</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗



๕) ก่อนตัดสินใจเลือกประชาชนควรติดตามหาข้อมูล เพื่อให้การเลือกตั้งท้องถิ่นมีความสำคัญต่อประชาชน ในการเลือกเลือกคนดี โดยนักการเมืองท้องถิ่นนั้น ๆ จะดูแลประชาชนบริหารงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปอีกหลายปี<sup>๕</sup>

๖) เป็นหน้าที่ของประชาชนในการติดตามข่าวสาร ให้มีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ นักการเมืองท้องถิ่นที่เราชอบอาจจะไม่ใช่ก็ได้ ดังนั้นจึงควรใช้เหตุผลประกอบการเลือกคนดี มีผลงานและติดตามข้อมูลข่าวสาร และต้องมาจากหลายแหล่งข้อมูล ควรใช้เหตุผลในการตัดสินใจไปใช้สิทธิว่าจะเลือกใครเพื่ออะไร<sup>๖</sup>

๗) การเลือกตั้งต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน แม้บุคคลนั้นมิได้มีความสนิทสนมเป็นการส่วนตัวก็ควรพิจารณา หาข้อมูลเพิ่มเติม ให้ทันกาล<sup>๗</sup>

๘) การตัดสินใจควรมีหลักการ เหตุผล ข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจดูสังเขป ๗ ด้วยว่าอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทำไมต้องไปเลือกเลือกคนดี มีผลงาน ข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจแล้วยัง<sup>๘</sup>

๙) การเลือกตั้งต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรม มุ่งมั่นปฏิบัติตนในฐานะพลเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อมีโอกาส และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง และเป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์<sup>๙</sup>

สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักสุปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนควรหาข้อมูล คิดอย่างมีเหตุผล เห็นประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เห็นแก่คนรู้จักมักคุ้นกัน การเลือกตั้งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเมื่อไปเลือกตั้งก็ต้องเลือกคนดี ส่งเสริมสนับสนุนคนดี เข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง ไปใช้สิทธิโดยประชาชนใช้อำนาจผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ของตนโดยเฉพาะเข้ามาใช้อำนาจหรือเป็นกระบอกเสียงของตัวประชาชน ต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรม และคนนั้นต้องมีความประพฤติดี

<sup>๕</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๖</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

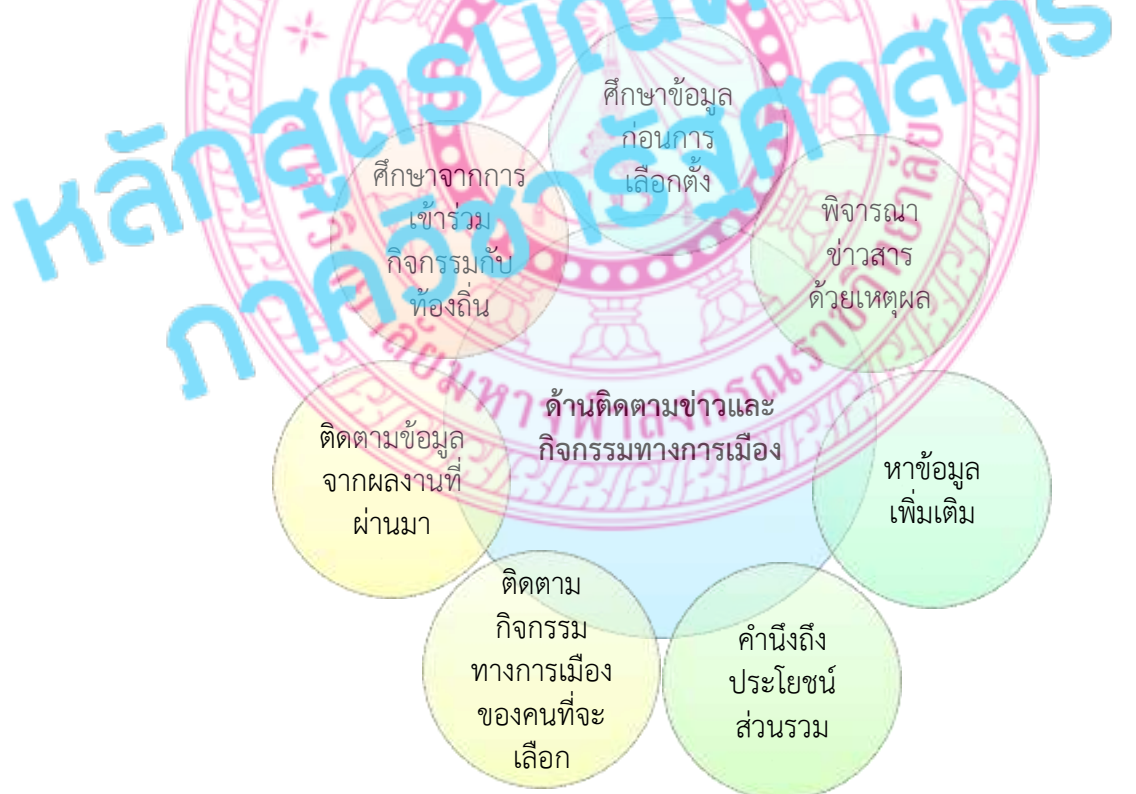
<sup>๗</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๘</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๙</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๑๖ การประยุกต์หลักสุปฐิธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง

| ประเด็น                                                                                            | ความถี่ | ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------|
| ๑. ควรติดตามข่าวสาร เพื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง เพื่อเลือกคนดี มีผลงาน                  | ๙       | ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ |
| ๒. ต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรมมีความมุ่งมั่น                                                   | ๗       | ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ |
| ๓. ควรมีหลักการ เหตุผล ข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ                                              | ๖       | ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙          |
| ๔. เป็นหลักปฏิบัติตามข้อกฎหมายที่ระบุให้ประชาชนต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามวันเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ | ๔       | ๓, ๔, ๖, ๘                |



แผนภาพที่ ๔.๑ การประยุกต์หลักสุปฐิธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น  
ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

## ๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร

ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักสุปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร ได้อย่างไร”

๑) นักการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบาย ถึงแม้ว่าจะทำได้บ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์<sup>๑๐</sup>

๒) นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน<sup>๑๑</sup>

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล<sup>๑๒</sup>

๔) นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน<sup>๑๓</sup>

๕) นักการเมืองท้องถิ่นทำตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน นโยบายต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน<sup>๑๔</sup>

๖) นโยบายเป็นสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นเองต้องยึดถือนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง และนโยบายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของท้องถิ่น มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์<sup>๑๕</sup>

<sup>๑๐</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๑๑</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๑๒</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๑๓</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๑๔</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๑๕</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.



๘) ให้โอกาสร่วมในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางที่ดีให้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่น พร้อมร่วมมือกันในการติดตามการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น<sup>๑๗</sup>

๙) การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นหรือเทศบาลมีกิจกรรมก็สามารถเข้าร่วมได้ การตัดสินใจเลือกตั้งใครต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรม มุ่งมั่นปฏิบัติตนในฐานะพลเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อมีโอกาส และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์”

สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักสุปบุริสธรรมเพื่อการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร ประชาชนทำหน้าที่พลเมืองของรัฐ โดยการพิจารณาเข้าไปตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมแก้ไขในสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นทำไม่ถูกต้อง หรือว่ามีส่วนแก้ไขจัดการนั้น ประชาชนต้องหมั่นประชุมกันเพื่อให้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ประชาชนรับรู้และใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองในการคิดการกระทำที่พยายามไม่ล้ำสิทธิของคนอื่น ในการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง เมื่อตนเองเป็นพลเมืองของรัฐมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อถึงเวลาที่มีการเลือกตั้งก็ไปใช้สิทธิที่พึงมีนั้น

๑๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๑๗ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร

| ประเด็น                                                                                               | ความถี่ | ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------|
| ๑. พิจารณาจากมีนโยบายที่มีเหตุผล และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบาย                                         | ๘       | ๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙    |
| ๒. ศึกษาจากผลงานที่ผ่านมา                                                                             | ๖       | ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙          |
| ๓. นโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง                                           | ๖       | ๑, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙          |
| ๔. ศึกษาตัวตนว่าเป็นคนอย่างไร                                                                         | ๔       | ๑, ๒, ๓, ๔,               |
| ๕. ร่วมในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางที่ดีให้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่น | ๔       | ๕, ๔, ๖, ๘                |
| ๖. พิจารณาคนที่นโยบายถึงชุมชน                                                                         | ๓       | ๓, ๕, ๗                   |
| ๗. สามารถติดต่อขอความร่วมมือได้                                                                       | ๒       | ๘, ๙                      |



แผนภาพที่ ๔.๒ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น  
ด้านศึกษานโยบาย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

### ๓. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน ได้อย่างไร”

๑) ประชาชนส่วนใหญ่รู้ว่าทำไมต้องไปเลือกตั้ง ที่สำคัญปัจจุบันนี้ประชาชนรู้เท่าทัน นักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นจึงไม่สามารถใช้วาทะศิลป์กับประชาชนได้อีก ต้องใช้ความจริงใจ ทำมากกว่าพูด<sup>๑๙</sup>

๒) ประชาชนเข้าใจนักการเมืองท้องถิ่น ที่พยายามจะเสนอตัวเพื่อรับใจประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องใช้ความจริงใจ และเสนอแนวทางที่ประชาชนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง<sup>๒๐</sup>

๓) ประชาชนต้องพร้อมใจกันเรียกร้องให้นักการเมืองท้องถิ่นรับผิดชอบต่อการกระทำให้นักการเมืองท้องถิ่นออกมาชี้แจงต่อสาธารณะชน ให้ประชาชนออกเสียงเห็นด้วยหรือไม่ หรือจะแก้ปัญหายังไง อย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน หรือในด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนเดือดร้อน นักการเมืองท้องถิ่นต้องใช้ความจริงใจ<sup>๒๑</sup>

๔) การแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อกลุ่มชนเพื่อประกอบการพิจารณา ส่วนคนอื่นจะเห็นด้วยหรือไม่อย่างไรนั้นให้วันเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจ เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้มีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกผู้แทนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาท้องถิ่นของตนเอง นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำมากกว่าพูด<sup>๒๒</sup>

๕) ติดตามการริเริ่มโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ว่านักการเมืองทำจริงหรือไม่ ให้รู้ว่ประชาชนก็รู้เท่าทันเช่นกัน ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล หมั่นศึกษาและติดตามข้อมูลเข้าร่วมในการรับฟังข้อมูลเมื่อมีการชี้แจงต่อสาธารณะตามวันเวลาที่กำหนด เพื่อร่วมหาทางออกร่วมกันท้องถิ่นก็พัฒนาได้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องใช้ความจริงใจ<sup>๒๓</sup>

๖) การเข้าถึงประชาชนของนักการเมือง ประชาชนต้องศึกษาหาความรู้ เอาใจใส่ และสนใจกิจกรรมของท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นทำมากกว่าพูด โครงการต่าง ๆ ที่มีการริเริ่มในท้องถิ่น เมื่อหน่วยงานต่าง ๆ เปิดเวทีให้ก็ควรเข้าร่วม เพราะเป็นประโยชน์ของตนเองและท้องถิ่น<sup>๒๔</sup>

<sup>๑๙</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๐</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๑</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๒</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๓</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๔</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.



๗) ร่วมรับฟังการและศึกษาข้อมูล กิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองนักรการเมืองท้องถิ่น ต้องทำให้ประชาชนเห็น ประชาชนอาจจะมีการรวมกลุ่มเพื่อหาข้อมูล และเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นนั้น เช่น เทศบาลก็ดี จะต้องให้ความสำคัญกับการที่ประชาชนจะต้องรู้และเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว<sup>๒๕</sup>

๘) การแสดงความคิดเห็นของนักรการเมืองท้องถิ่นต่อประชาชน เป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อประชาชน นักรการเมืองท้องถิ่นทำให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสรีภาพในการแก้ปัญหาท้องถิ่นของตนเอง ประชาชนมีความเสมอภาคที่จะรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความคุ้มครองตามหลักของกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน<sup>๒๖</sup>

๙) นักรการเมืองท้องถิ่นต้องใช้ความจริงใจทำให้ประชาชนรับรู้และชักชวน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอปัญหาที่ตนได้รับผลกระทบต่าง ๆ ซึ่งประชาชนที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้นักรการเมืองท้องถิ่นได้ประสานงานกับกลุ่มทุนหรือแหล่งที่สามารถแปลงทุนได้ในการส่งเสริมกิจกรรมของท้องถิ่น<sup>๒๗</sup>

สรุปได้ว่า ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน ประชาชนพูดคุย แสดงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกนักรการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของท้องถิ่น แก้ปัญหาท้องถิ่นของตนเอง การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรู้เท่าทัน

**ตารางที่ ๔.๑๘** การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน

| ประเด็น                                                                 | ความถี่ | ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ |
|-------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------|
| ๑. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องทำมากกว่าพูด                                 | ๙       | ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ |
| ๒. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องใช้ความจริงใจ                                | ๖       | ๑, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙          |
| ๓. ประชาชนต้องศึกษาหาความรู้ เอาใจใส่และสนใจกิจกรรมของท้องถิ่น          | ๕       | ๔, ๖, ๗, ๘, ๙             |
| ๔. ประชาชนเข้าใจนักรการเมืองท้องถิ่นที่พยายามจะเสนอตัวเพื่อรับใจประชาชน | ๓       | ๒, ๓, ๔                   |

<sup>๒๕</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๖</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

<sup>๒๗</sup>สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

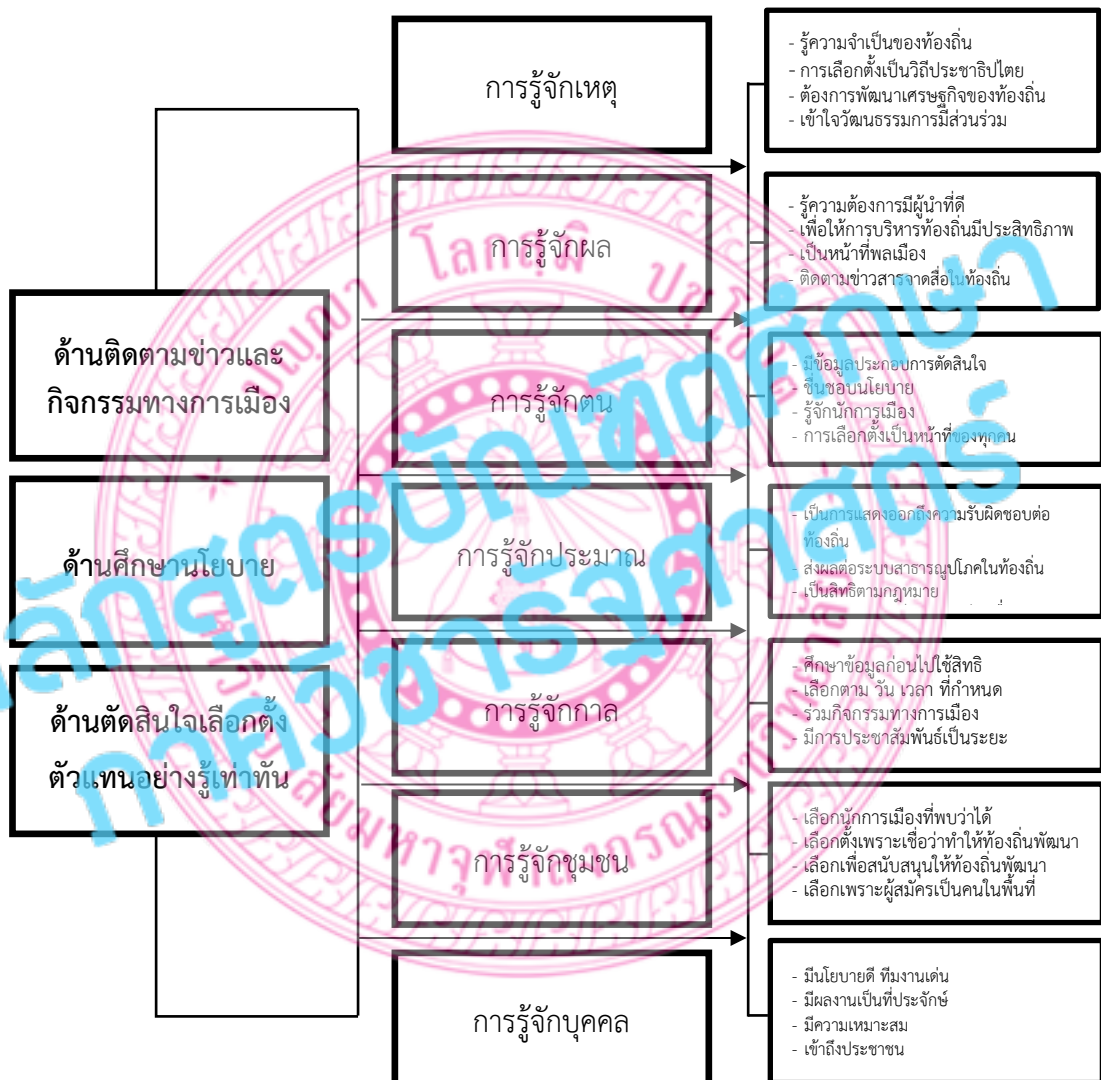


#### ๔.๔ องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่ง ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

#### ๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี



แผนภาพที่ ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

จากภาพที่ ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งได้ทำการศึกษาจากการวิจัย ผู้วิจัยอธิบายความรู้ที่ได้ ดังนี้

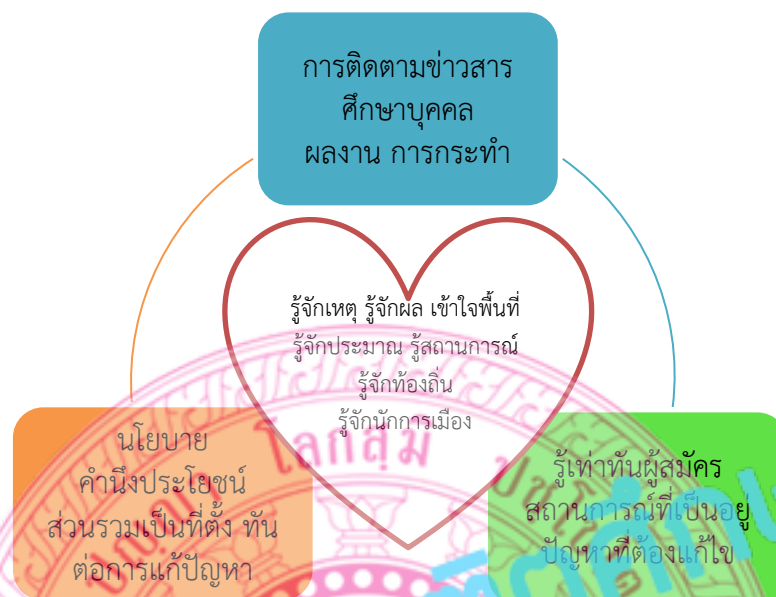


๑. **ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง** อธิบายได้ว่า ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟัง ข้อมูลข่าวสารจากราชาการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีการประกาศประชาสัมพันธ์เพื่อการ เลือกตั้งในแต่ละครั้ง โดยการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ที่ประชาชนทราบปัญหาและความต้องการที่ ต้องติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจ มิได้เลือกจากวาทศิลป์ของนักการเมือง มีเป้าหมายในการเลือกที่แน่ชัด ตัดสินใจออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพราะได้แสดงออกถึงความต้องการ และเป็นความเสมอภาค มีสิทธิเท่าเทียมกัน หน่วยงานองค์การ บริหารส่วนตำบลได้ช่วยประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัคร แนว ทางการปฏิบัติเมื่อมีการเลือกตั้ง และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อบัญญัติกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับในการเลือกตั้ง เวลาใดยกเว้นอธิบายมุข เลือกคนที่ดีมีคุณธรรมมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทำงานเพื่อประชาชน ผลงานดีมีความซื่อสัตย์และยุติธรรม ควรยกย่องและเลือกที่จะรักษาคณติ นักการเมืองท้องถิ่นที่ดี

๒. **ด้านศึกษานโยบาย** อธิบายได้ว่า ประชาชนควรศึกษานโยบายก่อนตัดสินใจไปใช้สิทธิ ออกเสียงเสียงเลือกตั้ง ประชาชนเห็นประโยชน์ของท้องถิ่นจากการศึกษานโยบาย เป็นผลประโยชน์ ของประชาชน ตามความจำเป็นของท้องถิ่นนโยบายสามารถตอบสนองความต้องการได้ พิจารณาจาก นโยบายที่นักการเมืองท้องถิ่นนำเสนอ จะทำให้รู้ว่ นักการเมืองท้องถิ่นรู้ตัวตนของท้องถิ่น รู้ปัญหา และความต้องการของประชาชนจริงหรือไม่ รักษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันเพื่อ สังคมที่สงบสุข ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปเลือกตั้ง

๓. **ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน** อธิบายได้ว่า ประชาชนรู้เท่าทันต่อ สถานการณ์การเลือกตั้ง ในสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นเสนอแนวทางในการหาเสียงเพื่อรับสมัครรับ เลือกตั้ง ที่และการตัดสินใจเพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทีมบริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่ประชาชนควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ในการ สนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

#### ๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้



แผนภาพที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

จากแผนภาพที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึง การเป็นบุคคลที่ประเสริฐเคารพกฎของสังคม อย่างมีเหตุผล และปฏิบัติต่อทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ ดังนี้

๑. การติดตามข่าวสาร ศึกษาผลงาน อธิบายได้ว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวสารกิจกรรมทางการเมือง มีข้อมูลเกี่ยวกับนักรบเมืองท้องถิ่นมากพอประกอบการตัดสินใจผลงานที่ผ่านมาของนักรบเมืองท้องถิ่นทำอะไรไปบ้าง ประกอบการพิจารณา เมื่อมีการเลือกตั้งก็พร้อมใจกันเลือกคนดี มีผลงาน การดำเนินการของเทศบาลก็ต้องร่วมติดตามและตรวจสอบ ป้องกันการประพฤติมิชอบ และรักษาผลประโยชน์ของประชาชน

๒. นโยบาย คำนึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง อธิบายได้ว่า ประชาชนจะตัดสินใจเลือกตั้ง จะต้องพิจารณาที่นโยบายว่าเป็นไปตามความต้องการของคนในพื้นที่ ทุกคนได้รับประโยชน์จากนโยบายร่วมกัน ดังนั้นร่วมมือร่วมใจ ร่วมพัฒนาท้องถิ่นไปด้วยกันของประชาชนเป็นสำคัญ การร่วมรู้ปัญหากันในท้องถิ่นคนในท้องถิ่นจะรู้ดีที่สุด ถ้าหากทุกคนเปิดใจกันให้ความสำคัญกับทุกคนในท้องถิ่นของตนเอง โดยตัดสินใจเลือกตั้งนักรบเมืองท้องถิ่นมีความ เหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วิทยุฒิ

จุดหมายหนึ่งของการไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้นำที่ทำงานและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ระบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น

๓. รู้เท่าทันผู้สมัคร สถานการณ์ที่เป็นอยู่ และปัญหาที่ต้องแก้ไข อธิบายได้ว่า ประชาชนสามารถคิดและวิเคราะห์สถานการณ์ ความจำเป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นวิถีประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญกำหนดและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมรู้สาเหตุความจำเป็นทางสังคมของท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น และสื่อมวลชนและกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น





## บทที่ ๕

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และ ๓. เพื่อศึกษาแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๕,๕๑๔ คน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๗๓ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๗๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

#### ๕.๑ สรุปผลการวิจัย

#### ๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

#### ๕.๓ ข้อเสนอแนะ

##### ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

##### ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

##### ๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

### ๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

#### ๕.๑.๑ สรุปปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้

สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๓ คน

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๖, มีอายุระหว่าง ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๒, การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖๖, อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๘ และ มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๘ ตามลำดับ

#### ๕.๑.๒ สรุประดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.39$ ,  $S.D.=0.79$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.58$ ,  $S.D.=0.97$ ) ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.43$ ,  $S.D.=0.97$ ) และ ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.15$ ,  $S.D.=0.90$ ) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.15$ ,  $S.D.=0.90$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง” ( $\bar{X}=3.57$ ,  $S.D.=1.03$ ) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนมีการเก็บข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครแต่ละคน” ( $\bar{X}=3.36$ ,  $S.D.=0.96$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนมีการติดตามข่าวอย่างมีเหตุผลไม่เชื่อตามที่ได้ฟัง” ( $\bar{X}=2.74$ ,  $S.D.=1.19$ ) ตามลำดับ

ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.43$ ,  $S.D.=0.97$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงมีนโยบายที่ลงมือทำ และมีผลงานให้เห็นผล” ( $\bar{X}=3.59$ ,  $S.D.=1.22$ ) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจาก นโยบายกลุ่มการเมืองของผู้สมัครเป็นหลัก” ( $\bar{X}=3.56$ ,  $S.D.=1.09$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ” ( $\bar{X}=3.16$ ,  $S.D.=1.05$ ) ตามลำดับ

ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทันโดยภาพรวมทางการเมือง พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.58$ ,  $S.D.=0.97$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนักรการเมืองท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วัยวุฒิ” ( $\bar{X}=3.64$ ,  $S.D.=1.02$ ) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนักรการเมืองท้องถิ่นมีความชัดเจน” ( $\bar{X}=3.59$ ,  $S.D.=1.03$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะตัดสินใจเลือกนักรการเมืองท้องถิ่นด้วยใจที่เป็นกลาง” ( $\bar{X}=3.52$ ,  $S.D.=1.21$ ) ตามลำดับ

#### ๕.๑.๓ สรุปความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสัปปุริสธรรมกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม ดังนี้ หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง ( $r=0.719^{**}$ )

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.481^{**}$ )

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.561^{**}$ )

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม (X) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.735^{**}$ )

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธัมมัญญาตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

การประยุกต์หลักธัมมัญญาตา การรู้จักเหตุ (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.481^{**}$ )



การประยุกต์หลักอัตตัญญูตา การรู้จักตน (X3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.914^{**}$ )

การประยุกต์หลักปรัญญา การรู้จักชุมชน สังคม (X6) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของสมัคร (Y2) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.819^{**}$ )

การประยุกต์หลักปรัชญา การรู้จักชุมชน สังคม (X6) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.329^{**}$ )

**๗) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Y) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า**

การประยุกต์หลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง (Y1) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.501^{**}$ )

การประยุกต์หลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร (Y2) อยู่ในระดับสูง ( $r=0.804^{**}$ )

การประยุกต์หลักบุคคลัญญา การรู้จักบุคคล (X7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน (Y3) อยู่ในระดับปานกลาง ( $r=0.445^{**}$ )

**๕.๑.๔ สรุปผลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักปรัชญาธรรม**

๑) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.71$ , S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ๑) อัตตัญญา การรู้จักตน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.81$ , S.D.=0.34), ๒) อตถัญญา การรู้จักผล ( $\bar{X}=3.87$ , S.D.=0.68), ๓) มัตตัญญา การรู้จักประมาณ ( $\bar{X}=3.84$ , S.D.=0.86), ๔) อัมมัญญา การรู้จักเหตุ ( $\bar{X}=3.76$ , S.D.=0.68), ๕) กาลัญญา การรู้จักกาลเวลา ( $\bar{X}=3.59$ , S.D.=0.78), ๖) ปรีชาัญญา การรู้จักชุมชน สังคม ( $\bar{X}=3.52$ , S.D.=0.81) และ ๗) บุคคลัญญา การรู้จักบุคคล ( $\bar{X}=3.51$ , S.D.=0.79) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

**หลักอัมมัญญา การรู้จักเหตุ** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.76$ , S.D.=0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนรู้สาเหตุความจำเป็นทางสังคมของท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.76$ , S.D.=0.68), รองลงมาได้แก่ “การเลือกตั้งเป็นวิถีประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญกำหนดและวัฒนธรรมทางเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.76$ , S.D.=0.87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนมีความ



ต้องการทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.61$ ,  $S.D.=0.82$ ) ตามลำดับ

**หลักอัตถิยัตตา การรู้ผล** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.88$ ,  $S.D.=0.66$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองของรัฐและเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.96$ ,  $S.D.=0.87$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนมีจุดหมายหนึ่งของไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้นำที่ทำงานและพัฒนาท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.95$ ,  $S.D.=0.88$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.61$ ,  $S.D.=0.82$ ) ตามลำดับ

**หลักอัตถิยัตตา การรู้จักตน** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.91$ ,  $S.D.=0.74$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นมากพอประกอบการตัดสินใจ” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.03$ ,  $S.D.=0.80$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.92$ ,  $S.D.=0.89$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเป็นหน้าที่” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.83$ ,  $S.D.=0.88$ ) ตามลำดับ

**หลักมัตถิยัตตา การรู้จักประมาณ** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.84$ ,  $S.D.=0.86$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นส่วนรวม” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.99$ ,  $S.D.=1.07$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อการเลือกตั้งส่งผลดีกับการบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคของท้องถิ่น เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.81$ ,  $S.D.=1.01$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นจะส่งผลดีต่อการบริหารท้องถิ่นที่มีความต่อเนื่อง” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.77$ ,  $S.D.=1.01$ ) ตามลำดับ

**หลักกาลิยัตตา การรู้จักกาลเวลา** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.99$ ,  $S.D.=0.66$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งก่อน

ร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.56$ ,  $S.D.=0.01$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อครบตามวาระการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.55$ ,  $S.D.=0.07$ ) และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเป็นระยะ ๆ” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.45$ ,  $S.D.=0.09$ ) ตามลำดับ

**หลักปรัชญา การรู้จักชุมชน สังคม** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.52$ ,  $S.D.=0.01$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อได้นักการเมืองท้องถิ่นคนที่รู้จัก พบหาได้ง่าย ใจถึงให้ประชาชนฟังได้” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.55$ ,  $S.D.=0.09$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างทั่วถึง” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.54$ ,  $S.D.=0.01$ ) และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการผู้สมัครเป็นคนในพื้นที่” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.48$ ,  $S.D.=0.01$ ) ตามลำดับ

**หลักบุคคลปรัชญา การรู้จักบุคคล** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.51$ ,  $S.D.=0.09$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะนโยบายของกลุ่มการเมืองที่มีทีมงานและผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.54$ ,  $S.D.=0.08$ ) รองลงมาได้แก่ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะผู้สมัครมีผลงานให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ ทำให้มั่นใจในตัวบุคคล” อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.52$ ,  $S.D.=0.06$ ) และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ประชาชนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะรู้จักผู้สมัครและเคยเห็นเมื่อมีงานหรือชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ” อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.48$ ,  $S.D.=0.00$ ) ตามลำดับ

**๒) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ในแต่ละด้านดังนี้**

**ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง** สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ประชาชนควรหาข้อมูล คิดอย่างมีเหตุผล เห็นประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เห็นแก่คนรู้จักมักคุ้นกัน การเลือกตั้งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเมื่อไปเลือกตั้งก็ต้องเลือกคนดี ส่งเสริมสนับสนุนคนดี เข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง ไปใช้สิทธิโดยประชาชนใช้อำนาจผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ของตนโดยเฉพาะเข้ามาใช้อำนาจหรือเป็นกระบอกเสียงของตัวประชาชน ต้องศึกษาและเลือกคนดี มีคุณธรรม และคนนั้นต้องมีความประพฤติดี

**ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร** สรุปได้ว่า การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัครประชาชนทำหน้าที่พลเมืองของรัฐ โดยการพิจารณาเข้าไปตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมแก้ไขในสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นทำไม่ถูกต้อง หรือว่ามีส่วนแก้ไขจัดการนั้น ประชาชนต้องหมั่นประชุมกันเพื่อให้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ประชาชนรับรู้และใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองในการคิดการกระทำที่พยายามไม่ล้ำสิทธิของคนอื่น ในการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง เมื่อตนเองเป็นพลเมืองของรัฐมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อถึงเวลาที่มีการเลือกตั้งก็ไปใช้สิทธิที่พึงมีนั้น

**ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน** สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน ประชาชนพูดคุย แสดงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของท้องถิ่น แก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเอง การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรู้เท่าทัน

## ๕.๒ อภิปรายผล

### ๕.๒.๑ ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

พบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชน ตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน สามารถตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วัยวุฒิ เลือกเพราะผลงานและนโยบาย จับต้องได้จริง และเป็นเหตุผลสมควรแก่การเปลี่ยนแปลง ทำให้การเลือกตั้งที่ผ่านมาเกิดการเปลี่ยนนักการเมืองใหม่ ๆ เข้ามา พยายามตัดสินใจเลือกด้วยใจที่เป็นกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา กะตากุล ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง<sup>๑</sup> แลงงานวิจัยของบุศรา โพธิสุข ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

<sup>๑</sup>จินตนา กะตากุล, “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, (ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ สิงหาคม๒๕๖๒) : ๑๕-๒๔.



ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งพบว่างานวิจัยของ **พระใบฎีกาคณิน สุวณฺโณ (เร่งทอง) และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก<sup>๒</sup> และประชาชนยังรู้เท่าทันการเมือง จึงไปใช้สิทธิออกเสียง ให้ได้ผู้แทนที่ตนเองต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุกัญญาณัฐ อบสิน** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลารวมถึงการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง<sup>๓</sup> และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เอกชัย พรนิคม** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ<sup>๔</sup>

#### ๕.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จากผลการวิจัยพบว่า หลักสัปปริสธรรม มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่า ประชาชนสามารถนำหลักธรรมทั้ง ๗ ข้อ มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น รู้สาเหตุความจำเป็นทางสังคมของท้องถิ่นทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ประชาชนเข้าใจเหตุผล เลือกตั้งอย่างมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองของรัฐและเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นมากพอประกอบการตัดสินใจ การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นการแสดงออกถึงความรักชอบต่อท้องถิ่นส่วนรวม โดยศึกษา

<sup>๒</sup>พระใบฎีกาคณิน สุวณฺโณ (เร่งทอง) และคณะ, “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี”, **วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๑๓-๒๖.

<sup>๓</sup>สุกัญญาณัฐ อบสิน, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, **วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑๖๕-๑๗๕.

<sup>๔</sup>เอกชัย พรนิคม, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งก่อนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อได้นักการเมืองท้องถิ่นคนที่รู้จักพบหาได้ง่าย ใจถึงให้ประชาชนฟังได้ และตัดสินใจร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะนโยบายของกลุ่มการเมืองที่มีทีมงานและผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กฤษฎกรธน์ โลวัชรินทร์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๖๓ : การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่าขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีผู้สมัครเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากที่สุดในประเทศ และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนใหญ่ไม่แสดงตัวว่าสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติพรรคใดอย่างชัดเจน วิธีการหาเสียงที่แตกต่างจากเดิม คือ การหาเสียงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แต่ยังพบว่ามีการใช้วิธีแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น การเปิดเวทีปราศรัย การเดินเคาะประตูบ้าน การแจกใบปลิว แผ่นพับ การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและรอคอยการเลือกตั้งครั้งอยู่ในระดับสูงมาก<sup>๕</sup> ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณฺณภาโส)** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การให้ข่าวต่าง ๆ และข่าวการเมืองก่อให้เกิดความเครียด ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่ค่อยยอมรับเงื่อนไขการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่มีการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเวทีสาธารณะให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตน แสดงภูมิรู้ และความสามารถ ให้ประชาชนได้พิจารณา และประชาสัมพันธ์สนับสนุนประชาชนให้ตรวจสอบรายชื่อ สิทธิการเลือกตั้ง ก่อนถึงวันเลือกตั้ง และติดตามผลการทำงานหลังการเลือกตั้งและเลิกการซื้อสิทธิขายเสียง<sup>๖</sup>

#### ๕.๒.๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักสัปปริยธรรม

พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนจำเป็นต้องมีหลักการและหลักเกณฑ์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะนักการเมืองท้องถิ่นต้องอยู่จนครบวาระ ถ้าเลือกคนผิดการบริหารท้องถิ่นก็ไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน การเลือกตั้งโดยใช้ธรรมกำกับประชาชน ทำให้ประชาชนคิดอย่างรอบคอบและมีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิหรือกิจกรรมอื่นใดทางการเมือง ที่จะสามารถพัฒนาการเมืองของท้องถิ่นให้มั่นคง ประชาชนรู้เห็นการทำงานของ

<sup>๕</sup>กฤษฎกรธน์ โลวัชรินทร์ และคณะ, “การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๖๓ : การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๔).

<sup>๖</sup>พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณฺณภาโส), “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

นักการเมืองท้องถิ่น จึงนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ จึงเป็นเรื่องที่ดี ช่วยให้การซื้อสิทธิขายเสียงเพราะประชาชนคิดอย่างรอบคอบรอบด้านแล้ว เพราะท้องถิ่นต้องการนักการเมืองดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหานรินทร์ สุรบุญโณ (เอนพันธ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองที่มีความสำคัญ คือสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดี ในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยการเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความสัตย์สุจริต มีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง กล่าวตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ กล่าวตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา ๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ โดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา และการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การมีเหตุผล และส่งเสริมสนับสนุนการใช้เหตุผลในการบริหารงาน ๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ โดยการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกา มารยาทของสังคม การเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างครอบคลุม คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ” นักการเมืองดีเป็นที่พึ่งของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหาวิษณุ จิรวทฒนเมธี (เจริญพล)** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก<sup>๗</sup> ที่ผ่านมามีประชาชนเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นคนไหนเป็นเช่นไร ดังงานวิจัยของ**พิเชษฐ์ โปตาพล และปรมัตต์ โปตาพล** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ กาลัญญุต (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญุต (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญุต (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ<sup>๘</sup> ซึ่งการตัดสินใจเลือกตั้ง

<sup>๗</sup>พระมหานรินทร์ สุรบุญโณ (เอนพันธ์), “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

<sup>๘</sup>พระมหาวิษณุ จิรวทฒนเมธี (เจริญพล), “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

<sup>๙</sup>พิเชษฐ์ โปตาพล และ ปรมัตต์ โปตาพล, “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด”, **วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๓-๙๔.





เหมาะสม พบว่า ได้ใช้ดุลยพินิจในการใช้เวลาให้เหมาะสม ระหว่างประชาธิปไตย กับพุทธศาสนาที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันในหลายมิติ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาใน การเอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อที่ (๖) การรู้จักชุมชน รู้จักระเบียบในสังคม พบว่า ได้ปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักและเคารพระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และรู้ถึงจารีตขนบธรรมเนียมของชุมชน และข้อที่ (๗) การรู้จักบุคคล หรือการรู้จักอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ของผู้อื่น พบว่า ได้มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจพื้นเพใจคอ เข้าใจอารมณ์ของคนในชุมชน มีการยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและของผู้อื่นเรียนรู้การการดำเนินชีวิตร่วมกัน<sup>๑๑</sup>

### ๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองแก่ประชาชน

๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายจัดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครในเบื้องต้นแก่ประชาชน

๓. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทันโดยภาพรวมทางการเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายมีแบบแผนในการตัดสินใจโดยให้ประชาชนคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

#### ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครแต่ละคนให้ประชาชนได้พิจารณา

๔. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทันโดยภาพรวมทางการเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรชี้แจงข้อดีข้อเสียของการไปใช้สิทธิให้ประชาชนใช้ประกอบการตัดสินใจการตัดสินใจเลือกตั้ง

<sup>๑๑</sup>ปรมต วรรณบวร, “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, *คชภูมินพนธ์พุทธศาสตร์คชภูมินพนธ์* สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

**๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป**

- ๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามบริบทของสังคมนั้นๆ
- ๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมเพื่อส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักการเมืองท้องถิ่น
- ๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างพฤติกรรมความเป็นกลางของประชาชนต่อการเมืองระดับท้องถิ่น





## บรรณานุกรม

### ๑. ภาษาไทย

#### ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

#### ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

##### (๑) หนังสือ :

จรูญ สุภาพ. การเมือง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

จันทนา สุทธิจารีย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับ

ประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๔๔.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพินเนส พรินติ้ง  
เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

จิตยา สุวรรณชัย. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ออเรียนเทิลสโกล่า, ๒๕๓๙.

ดิน ปรัชญพลฤทธิ์. การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,  
๒๕๔๖.

ทองย้อย แสงสินชัย. สัมปฤทธิธรรม ๗ ประการ คุณสมบัติของคนดี ๗ ประการ. กรุงเทพมหานคร : โรง  
พิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐.

ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และ อนุสรณ์ ลิ่มมณี. พฤติกรรมการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์  
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. วัฒนธรรมการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๒๓.

\_\_\_\_\_. “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการ  
พัฒนาทางการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

\_\_\_\_\_. พุทธศาสนากับสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโคมคิมทอง,  
๒๕๓๒.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตภาโณ). นิเทศธรรม. กรุงเทพมหานคร : เอมีเทรดดิ้ง, ๒๕๓๖.

เมธา สุตบรรทัด. ประชาธิปไตยและหน้าที่ผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์, ๒๕๑๗.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑”.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๖๘ ก (๑๒ กันยายน ๒๕๖๑) : ๕๓.

วัชรชาติ ไชยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๑.

วรทัศน์ อินทรคัมพร. การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

วิทยา สุจริตนารักษ์. ท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

สตีเฟน ธนาธิโชติ. พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism). กรุงเทพมหานคร : อักษรโสมณ, ๒๕๕๐.

สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒโน). ธรรมประดับใจ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๑๙.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙.

\_\_\_\_\_. การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๓.

สิทธิพันธ์ พุทธหน. ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

สุขุม นวลสกุล. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหารสถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

อนุสรณ์ ลิ้มมณี และ ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. พฤติกรรมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. ๑ ทศวรรษแห่งประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่, ๒๕๔๕.

อภิชาติ สถิตนิรามัย. รัฐธรรมนูญการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน. เชียงใหม่ : แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.

อรรถัย กักพล. คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : จรัญสิทธิการพิมพ์, ๒๕๕๒.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

### (๒) บทความ :

จินตนา กะตากุล. “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ (สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๕-๒๔.

เชาวณะ ไตรมาศ. “รัฐธรรมนูญใหม่ของไทยกับข้อเสนอในการสร้างความสามารถทางการเมืองการปกครองของประเทศ”. **วารสารคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒๔ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๑๔-๑๕๐.

ฐานิตา เฉลิมช่วง. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วารสารชุมชนวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๘๒-๙๘.

ปาลิรัตน์ การดี. “แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยด้านการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (e-JODIL)**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๓๐-๔๔.

พิเชษฐ์ โปตาพล และ ปรมัตถ์ โปตาพล. “การประยุกต์ใช้หลักสับปรีธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วารสารศรีล้านช้างบริหารศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๓-๙๔.

มานพ เข้มเมือง. “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์”. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖) : ๑๐๘.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และ นพพล อัครชาติ. “สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๔ : กรณีศึกษาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร”. **วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๕) : ๓๓-๔๘.

สติธร ธนานิธิโชติ. “พฤติกรรมนิยม Behaviorism และสถาบันนิยม Institutionalism”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปี ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑-๒๕.

สุรพล พรหมกุล. “พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น”. **วารสารธรรมธรรมศน์**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙) : ๑๐๓-๑๑๘.

อัญชลี วงษ์บุญงาม และ ดารณี ธัญญสิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล”. **วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กันยายน ๒๕๕๕) : ๙๙-๑๑๒.



### บรรณานุกรม (ต่อ)

เอมวดี กาฬภักดี. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอดำเนินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗”. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๑๗-๑๒๒.

#### (๓) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

กาญจนา คำจตุ. “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

จำลอง พรหมสวัสดิ์. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๑-๒๕๕๓”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔.

ทัศนีย์ เจนวิสิสุข. “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

นันทนา วรรณะภูติ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙.

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอมือง จังหวัดตราด”. ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๖.

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ญาณภาโส). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอมือง จังหวัดชุมพร”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พระมหาธีรติ ธมมโสภณ (โสภิตธรรม). “การอบรมกล่อมเกลากฎหมายและการเมืองและระดับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหานรินทร์ สุรพลโณ (เอมพันธ์). “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”. **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พระมหาวิชญ์ จิรวทฒนเมธี (เจริญพล). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พัชรา เพ็ชรจรรยา. “เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.

ศุภักษร ตระกูลศิริ. “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านซบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๓.

สนุก สิ่งมาตร. “พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด”. **ดุชนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต**. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๖.

สุกัญญาณัฐ ออบสิน. “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”. **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

เอกชัย พรนิคม. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

อนุชิต นรวลัยกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน จังหวัดนนทบุรี : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๓.

### (๔) รายงานวิจัย :

กฤษวรรธน์ โล่วิชรินทร์ และคณะ. “การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๖๓: การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น”. **รายงานการวิจัย**. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๔.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

กาญจนา พันธุ์เอี่ยม และคณะ. “ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖.

บุศรา โพธิสุข. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร ศึกษาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๖ และเลือกตั้งซ่อม พ.ศ. ๒๕๒๘”. งานวิจัยเสนอต่อโครงการศึกษานโยบายสาธารณะ. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๙.

พีระศักดิ์ หินเมืองเก่า. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗.

มยุรี ธนอมสุข. “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์”. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : วิทยาเขตกำแพงแสน, ๒๕๕๔.

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. “การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๐ : จังหวัดขอนแก่น”. รายงานการวิจัย. โดยการสนับสนุนของสถาบันพระปกเกล้า. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

### (๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. องค์ความรู้การเลือกตั้ง. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล . [https://www.ect.go.th/ect\\_th/news\\_page.php?nid=865](https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=865) [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖].

### (๖) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ :

สัมภาษณ์ พระอุดมสิทธิธนายก, รศ. ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

พระปลัดระพิน พุทธิสาร, รศ. ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

พันจ่าเอกณิมาชัย ซาเบาะ. หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

นางลักขณา โพธิ์พงษ์. ผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.



## บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ นางดารารัตน์ รักความชอบ. ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

ผศ.ดร.นรพัชร เสาธงทอง. อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นวัตกรรมการบริหารงานภาครัฐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

นายชัยณรงค์ ว่องไว. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลหนองตาคง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

นายสำรวย เห็ดตูม. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลหนองตาคง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

## ๒. ภาษาอังกฤษ

### 2. Secondary Sources:

#### (I) Books:

Anthony Downs. *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper & Row, 1957.

Grönlund. Kimmo. "How Education and Political Information Affect Turnout in Different Electoral Systems". *Paper Prepared for the 30<sup>th</sup> ECPR Joint Sessions of Workshops*. Workshop 22 "Political Participation and Information". March 22-28, 2002. Università di Torino, 2002.

Ichard G. Niemi and Herbert F. Weisberg. *Controversies in Voting Behavior*. Washington D.C.: Congressional Quarterly, 1984.

Lee J. Cronbach. *Essentials of Psychological Testing*. 4<sup>th</sup> ed. New York: Harper & Row, 1971.

Taylor. Curtis and Huseyin Yildirim. "Public Information and Electoral Bias". *Paper Provided by Duke University*. Department of Economics in its series Working Papers with number 05-11, 2005.

V.O. Key. *The Responsible Electorate: Rationality in Presidential Voting 1939-1960*.

# หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา  
ภาควิชารัฐศาสตร์







## แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง  
ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

\*\*\*\*\*

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ ๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการตอบ

แบบสอบถาม

นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

## แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**คำชี้แจง :** โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม (กรุณาตอบทุกข้อ)

**ตอนที่ ๑** แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

๒. อายุ

[ ] อายุ ๑๘-๓๐ ปี

[ ] ๓๑-๔๐ ปี

[ ] ๔๑-๕๐ ปี

[ ] ๕๑-๖๐ ปี

[ ] ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

[ ] ประถมศึกษา

[ ] มัธยมศึกษา

[ ] ปวช. ปวส. อนุปริญญา

[ ] ปริญญาตรี

[ ] สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

[ ] เกษตรกร

[ ] พนักงานบริษัทเอกชน

[ ] ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

[ ] รับจ้าง

[ ] ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

[ ] อื่นๆ ระบุ.....

๕. ระดับรายได้

[ ] ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท

[ ] ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

[ ] ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

[ ] ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ข้อ                                           | การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง<br>ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน<br>อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |   |   |   |   |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---|---|---|---|
|                                               |                                                                                                                | ๕               | ๔ | ๓ | ๒ | ๑ |
| ๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง        |                                                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๑.                                            | ท่านติดตามการเลือกตั้งท้องถิ่นและไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง                         |                 |   |   |   |   |
| ๒.                                            | ท่านได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง                                       |                 |   |   |   |   |
| ๓.                                            | ท่านเก็บข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครแต่ละคน                                                                  |                 |   |   |   |   |
| ๔.                                            | ท่านพิจารณาข่าวเปรียบเทียบกับผลที่เห็นเชิง ประจักษ์                                                            |                 |   |   |   |   |
| ๕.                                            | ท่านติดตามข่าวอย่างมีเหตุผลไม่เชื่อตามที่ได้ฟัง                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร                 |                                                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๑.                                            | ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายกลุ่มการเมืองของผู้สมัครเป็นหลัก                                  |                 |   |   |   |   |
| ๒.                                            | ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคล เป็นหลัก                                                           |                 |   |   |   |   |
| ๓.                                            | ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนโยบาย ผู้สมัครทำเพื่อส่วนรวม                                                   |                 |   |   |   |   |
| ๔.                                            | ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ                                                 |                 |   |   |   |   |
| ๕.                                            | ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงมีนโยบายที่ลงมือ ทำและเห็นผล                                                         |                 |   |   |   |   |
| ๓. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน |                                                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๑.                                            | ท่านตัดสินใจเลือกตั้งเพราะเห็นแก่ผลงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ผ่านมา                                          |                 |   |   |   |   |
| ๒.                                            | ท่านตัดสินใจเลือกตั้งเพราะตัดสินใจเลือกนักการเมืองท้องถิ่นด้วยใจที่เป็นกลาง                                    |                 |   |   |   |   |
| ๓.                                            | ท่านตัดสินใจเลือกตั้งเพราะผลงานและนโยบาย จับต้องได้จริง                                                        |                 |   |   |   |   |
| ๔.                                            | ท่านตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิ วัยวุฒิ                                       |                 |   |   |   |   |



| ข้อ | การตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง<br>ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน<br>อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |   |   |   |   |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---|---|---|---|
|     |                                                                                                                | ๕               | ๔ | ๓ | ๒ | ๑ |
| ๕.  | ท่านตัดสินใจเลือกตั้งนักรการเมืองท้องถิ่นมีความชัดเจน                                                          |                 |   |   |   |   |

ตอนที่ ๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

| ข้อ                            | การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการ ตัดสินใจ<br>ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน<br>ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |   |   |   |   |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---|---|---|---|
|                                |                                                                                                                                                       | ๕               | ๔ | ๓ | ๒ | ๑ |
| ด้านธัมมัญญาตา รู้จักเหตุ      |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                             | ท่านรู้สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้ง<br>ท้องถิ่น                                                                                            |                 |   |   |   |   |
| ๒.                             | ท่านรู้สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้ง<br>ท้องถิ่น                                                                                         |                 |   |   |   |   |
| ๓.                             | การเลือกตั้งเป็นวัฒนธรรมทางเมืองที่ต้องปฏิบัติ                                                                                                        |                 |   |   |   |   |
| ๔.                             | สื่อมวลชนทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น                                                                                                        |                 |   |   |   |   |
| ด้านอัตถัญญาตา รู้ความมุ่งหมาย |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้สังคมสงบสุข                                                                                                  |                 |   |   |   |   |
| ๒.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของ<br>ท้องถิ่นดีขึ้น                                                                                     |                 |   |   |   |   |
| ๓.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นไปรัฐธรรมนูญ<br>กำหนด                                                                                             |                 |   |   |   |   |
| ๔.                             | สื่อมวลชนให้ข้อมูลทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง<br>ท้องถิ่น                                                                                           |                 |   |   |   |   |
| ด้านอัตตัญญาตา รู้จักตน        |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะต้องการ ไปใช้<br>สิทธิตามหน้าที่                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๒.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารายได้ที่ ดีขึ้น                                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๓.                             | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะชื่นชอบ<br>นักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว                                                                          |                 |   |   |   |   |
| ๔.                             | ท่าน ไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพ ราะ สื่อมวลชน<br>ให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ                                                                       |                 |   |   |   |   |

| ข้อ                              | การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการ ตัดสินใจ<br>ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน<br>ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |   |   |   |   |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---|---|---|---|
|                                  |                                                                                                                                                       | ๕               | ๔ | ๓ | ๒ | ๑ |
| ด้านมัตตัญญูตา รู้จักประมาณ      |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะต้องการ ไปใช้<br>สิทธิตามหน้าที่                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๒.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่า การ<br>เลือกตั้งส่งผลกับเศรษฐกิจโดยรวม                                                                 |                 |   |   |   |   |
| ๓.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะแสดง ความ<br>รับผิดชอบต่อส่วนรวม                                                                                |                 |   |   |   |   |
| ๔.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพราะมีการ<br>ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ                                                                              |                 |   |   |   |   |
| ด้านกาลัญญูตา รู้จักกาลเวลา      |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ตามกติกา                                                                                                             |                 |   |   |   |   |
| ๒.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหา<br>เศรษฐกิจโดยรวม                                                                                      |                 |   |   |   |   |
| ๓.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นตามกำหนดเวลาการ<br>เลือกตั้ง                                                                                          |                 |   |   |   |   |
| ๔.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการ<br>ประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน                                                             |                 |   |   |   |   |
| ด้านปริสัญญูตา รู้จักชุมชน สังคม |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น                                                                                                                      |                 |   |   |   |   |
| ๒.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่า ทำให้<br>ค่าแรงดีขึ้น                                                                                  |                 |   |   |   |   |
| ๓.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นตามกำหนดเวลาการ<br>เลือกตั้ง                                                                                          |                 |   |   |   |   |
| ๔.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการ<br>ประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่                                                   |                 |   |   |   |   |
| ด้านบุคคลัญญูตา รู้จักบุคคล      |                                                                                                                                                       |                 |   |   |   |   |
| ๑.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะรู้จัก ผู้สมัคร                                                                                                 |                 |   |   |   |   |
| ๒.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะนโยบายของ<br>พรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน                                                                    |                 |   |   |   |   |
| ๓.                               | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าผู้ที่ตน<br>เลือกมีความเหมาะสม                                                                          |                 |   |   |   |   |

| ข้อ | การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการ ตัดสินใจ<br>ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นใน<br>ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี | ระดับการปฏิบัติ |   |   |   |   |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---|---|---|---|
|     |                                                                                                                                                       | ๕               | ๔ | ๓ | ๒ | ๑ |
| ๔.  | ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะมีการ<br>ประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้นั่นใจมากขึ้น                                                        |                 |   |   |   |   |







## แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง  
ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

\*\*\*\*\*

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... ฉายา/นามสกุล.....

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิ  
เลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑) อัมมัญญตา คือ การรู้จักเหตุ

๒) อัตถัญญตา คือ การรู้จักผล

๓) อุตตัญญตา คือ การรู้จักตน

๔) มัตตัญญตา คือ การรู้จักประมาณ

๕) กาลัญญตา คือ การรู้จักกาล

๖) ปริสสัญญตา คือ การรู้จักชุมชน

๗) ปุคคัลลัญญตา คือ การรู้จักบุคคล

ตอนที่ ๓ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

๑. ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของ  
ประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน  
ติดตามข่าวและกิจกรรมทางการเมือง ได้อย่างไร”

.....

.....

.....

๒. ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร ได้อย่างไร”

.....

.....

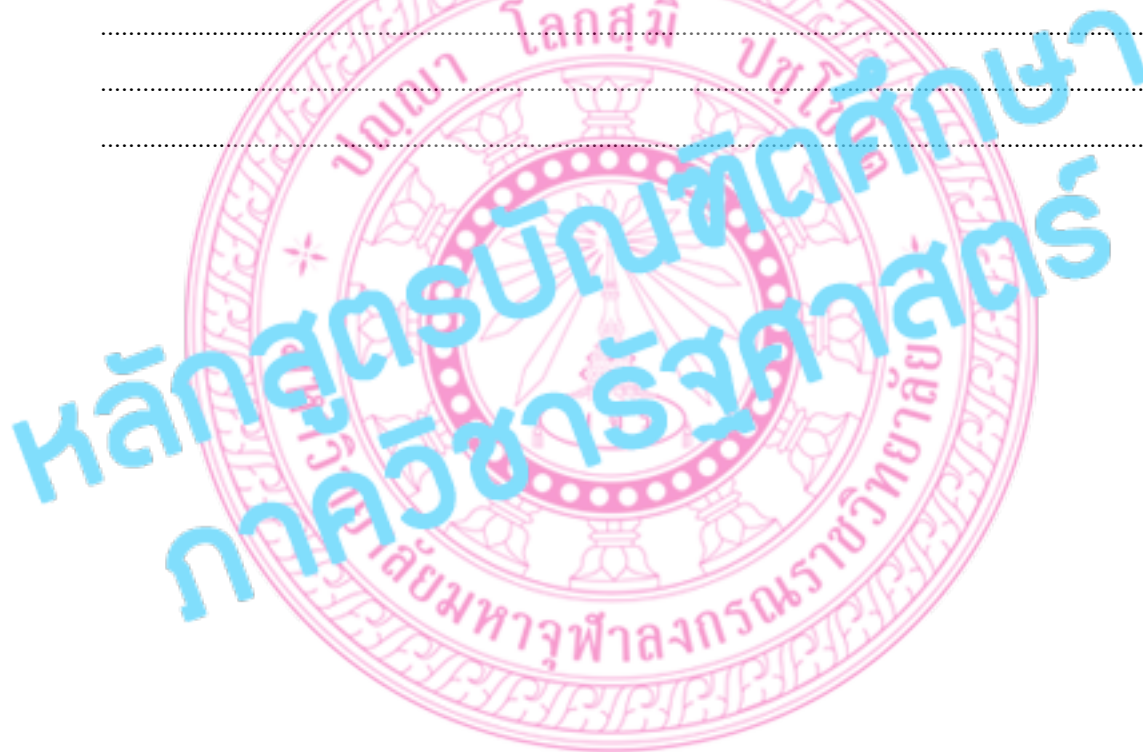
.....

๓. ประเด็นคำถามที่ว่า “การประยุกต์หลักสัปุริสธรรมกับการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน ได้อย่างไร”

.....

.....

.....





ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง  
(Index of Item Objective Congruence: IOC)



ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม  
เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง  
ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี  
ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของ  
ประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน  
จังหวัดจันทบุรี

| การตัดสินใจของประชาชนในการ<br>ไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบล<br>โป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน<br>จังหวัดจันทบุรี | ผู้เชี่ยวชาญคนที่ |    |    |    |    | สรุปและแปลผล |         |        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|----|----|----|----|--------------|---------|--------|
|                                                                                                                    | ๑                 | ๒  | ๓  | ๔  | ๕  | รวม          | ค่า IOC | แปลผล  |
| <b>๑. ด้านติดตามข่าวและกิจกรรม<br/>ทางการเมือง</b>                                                                 |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๕                                                                                                              | +๑                | +๑ | ๐  | +๑ | +๑ | ๕            | ๐.๘๐    | ใช้ได้ |
|                                                                                                                    |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| <b>๒. ด้านศึกษานโยบายของผู้สมัคร</b>                                                                               |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                                                                                              | +๑                | ๐  | +๑ | +๑ | +๑ | ๔            | ๐.๘๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๕                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
|                                                                                                                    |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| <b>๓. ด้านตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทน<br/>อย่างรู้เท่าทัน</b>                                                          |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๕                                                                                                              | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |

ตอนที่ ๔ การส่งเสริมพฤติกรรม การเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอ  
เมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

| หลักสัปปุริสธรรม ๗                    | ผู้เชี่ยวชาญคนที่ |    |    |    |    | สรุปและแปลผล |         |        |
|---------------------------------------|-------------------|----|----|----|----|--------------|---------|--------|
|                                       | ๑                 | ๒  | ๓  | ๔  | ๕  | รวม          | ค่า IOC | แปลผล  |
| <b>๑. การรู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา)</b>   |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | ๐  | ๔            | ๐.๘๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๒. การรู้จักผล (อัตถัญญตา)</b>     |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | ๐  | ๔            | ๐.๘๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๓. การรู้จักตน</b>                 |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๔. การรู้จักประมาณ (มัตตัญญตา)</b> |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๕. การรู้จักกาลเวลา (กาลัญญตา)</b> |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                                 | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |

| หลักสัปปุริสธรรม ๗                  | ผู้เชี่ยวชาญคนที่ |    |    |    |    | สรุปและแปลผล |         |        |
|-------------------------------------|-------------------|----|----|----|----|--------------|---------|--------|
|                                     | ๑                 | ๒  | ๓  | ๔  | ๕  | รวม          | ค่า IOC | แปลผล  |
| ข้อ ๓                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๖. การรู้จักชุมชน (ปรีชาญาณ)</b> |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| <b>๗. การรู้จักบุคคล (บุคคลญาณ)</b> |                   |    |    |    |    |              |         |        |
| ข้อ ๑                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๒                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๓                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |
| ข้อ ๔                               | +๑                | +๑ | +๑ | +๑ | +๑ | ๕            | ๑.๐๐    | ใช้ได้ |





นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี”

#### Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .865             | 43         |

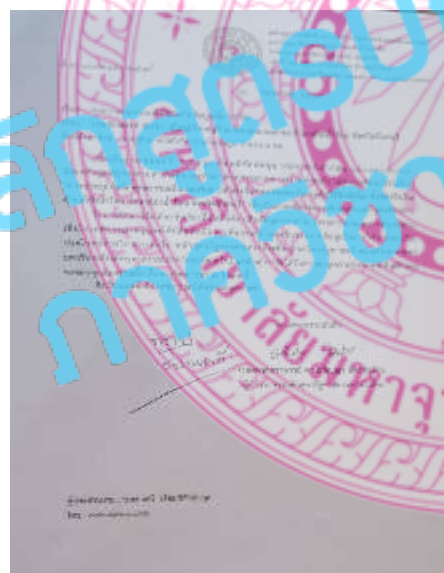
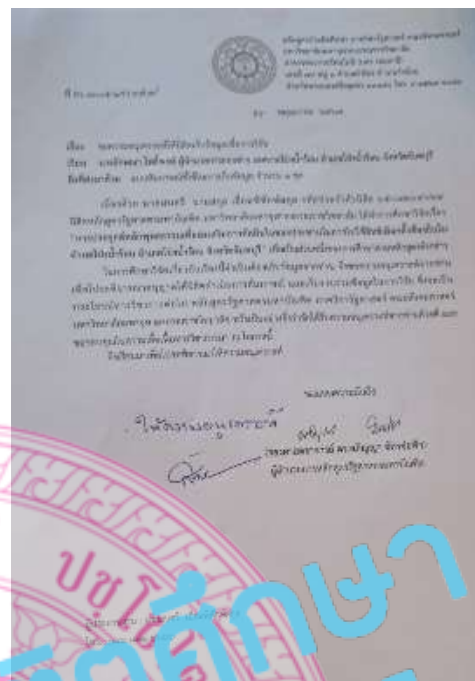
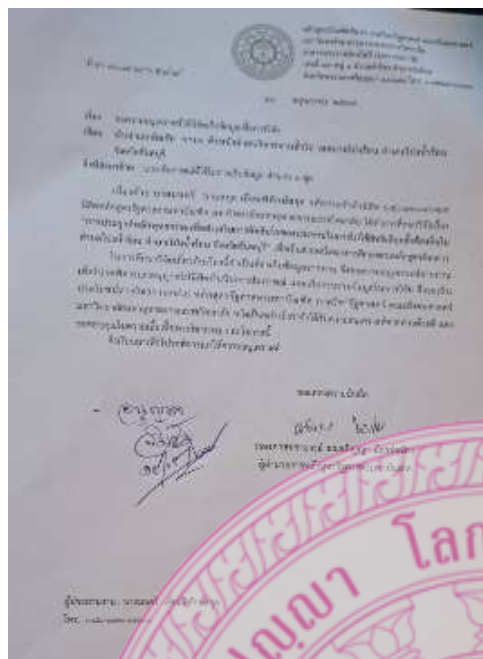
#### Item-Total Statistics

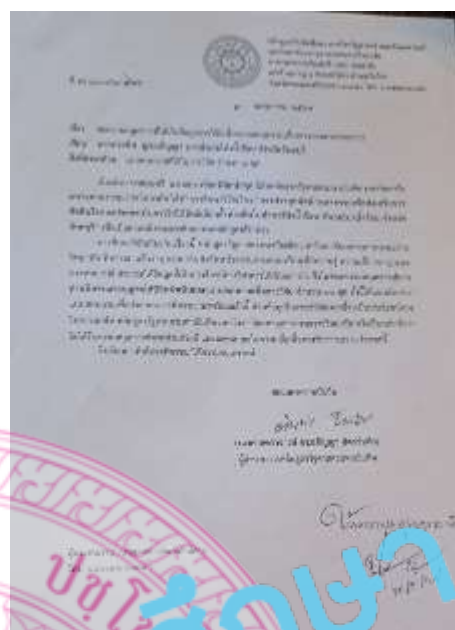
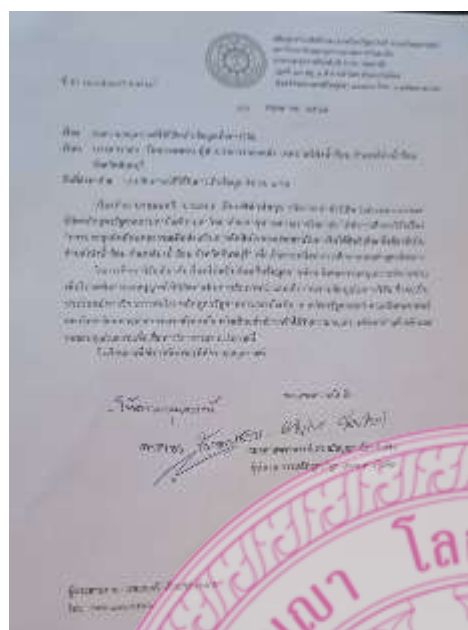
|                     | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|---------------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| ด้านที่ 1 ข้อที่ 1  | 173.9667                   | 935.344                        | .888                             | .865                             |
| ด้านที่ 1 ข้อที่ 2  | 174.1000                   | 937.266                        | .858                             | .865                             |
| ด้านที่ 1 ข้อที่ 3  | 174.1000                   | 943.886                        | .722                             | .865                             |
| ด้านที่ 1 ข้อที่ 4  | 174.2667                   | 945.789                        | .713                             | .866                             |
| ด้านที่ 1 ข้อที่ 5  | 173.7333                   | 945.582                        | .706                             | .866                             |
| ด้านที่ 2 ข้อที่ 1  | 174.0667                   | 938.478                        | .797                             | .866                             |
| ด้านที่ 2 ข้อที่ 2  | 173.9333                   | 950.754                        | .862                             | .865                             |
| ด้านที่ 2 ข้อที่ 3  | 174.0000                   | 947.517                        | .868                             | .865                             |
| ด้านที่ 2 ข้อที่ 4  | 173.8667                   | 946.326                        | .747                             | .866                             |
| ด้านที่ 2 ข้อที่ 5  | 173.9667                   | 945.068                        | .730                             | .866                             |
| ด้านที่ 3 ข้อที่ 1  | 174.2000                   | 938.717                        | .742                             | .866                             |
| ด้านที่ 3 ข้อที่ 2  | 174.4000                   | 937.283                        | .782                             | .865                             |
| ด้านที่ 3 ข้อที่ 3  | 174.2333                   | 944.116                        | .872                             | .865                             |
| ด้านที่ 3 ข้อที่ 4  | 174.2000                   | 938.717                        | .864                             | .865                             |
| ด้านที่ 3 ข้อที่ 5  | 174.1667                   | 932.420                        | .861                             | .865                             |
| หลักธรรม 1 ข้อที่ 1 | 174.2000                   | 951.683                        | .874                             | .865                             |
| หลักธรรม 1 ข้อที่ 2 | 174.2333                   | 942.944                        | .731                             | .866                             |
| หลักธรรม 1 ข้อที่ 3 | 174.1000                   | 941.266                        | .736                             | .866                             |
| หลักธรรม 1 ข้อที่ 4 | 174.0667                   | 942.340                        | .721                             | .956                             |

|                     | Scale Mean if<br>Item Deleted | Scale<br>Variance if<br>Item Deleted | Corrected<br>Item-Total<br>Correlation | Cronbach's<br>Alpha if<br>Item<br>Deleted |
|---------------------|-------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------|
| หลักธรรม 2 ข้อที่ 1 | 174.0667                      | 939.237                              | .782                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 2 ข้อที่ 2 | 174.2333                      | 944.116                              | .872                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 2 ข้อที่ 3 | 174.2000                      | 938.717                              | .864                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 2 ข้อที่ 4 | 174.1667                      | 932.420                              | .861                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 3 ข้อที่ 1 | 174.2000                      | 951.683                              | .874                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 3 ข้อที่ 2 | 173.9667                      | 935.344                              | .888                                   | .864                                      |
| หลักธรรม 3 ข้อที่ 3 | 174.1010                      | 937.266                              | .858                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 3 ข้อที่ 4 | 174.1025                      | 943.886                              | .722                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 4 ข้อที่ 1 | 174.2667                      | 945.789                              | .713                                   | .867                                      |
| หลักธรรม 4 ข้อที่ 2 | 174.0667                      | 938.478                              | .797                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 4 ข้อที่ 3 | 173.9333                      | 950.754                              | .862                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 4 ข้อที่ 4 | 174.0000                      | 947.517                              | .868                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 5 ข้อที่ 1 | 173.8667                      | 946.326                              | .747                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 5 ข้อที่ 2 | 173.9667                      | 945.068                              | .730                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 5 ข้อที่ 3 | 174.2000                      | 938.717                              | .742                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 5 ข้อที่ 4 | 174.4000                      | 937.283                              | .782                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 6 ข้อที่ 1 | 174.2333                      | 944.116                              | .872                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 6 ข้อที่ 2 | 174.2000                      | 938.717                              | .864                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 6 ข้อที่ 3 | 174.1667                      | 932.420                              | .861                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 6 ข้อที่ 4 | 174.2000                      | 951.683                              | .874                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 7 ข้อที่ 1 | 173.9333                      | 950.754                              | .862                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 7 ข้อที่ 2 | 174.0000                      | 947.517                              | .868                                   | .865                                      |
| หลักธรรม 7 ข้อที่ 3 | 173.8667                      | 946.326                              | .747                                   | .866                                      |
| หลักธรรม 7 ข้อที่ 4 | 173.9667                      | 945.068                              | .730                                   | .866                                      |

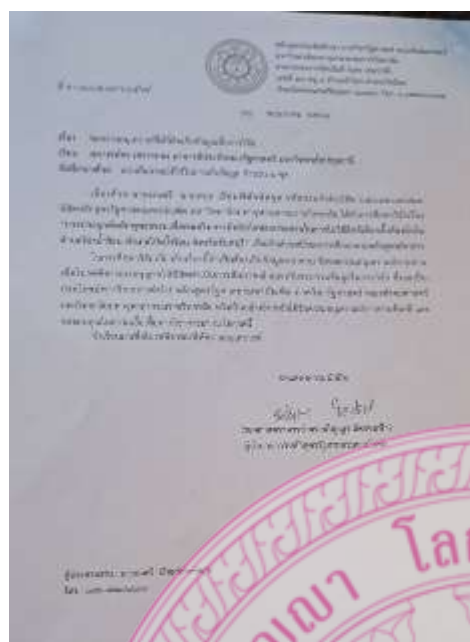












ปณณชา โลกสุมิ ปชช  
 หลักสูตรบัณฑิตศึกษา  
 ภาควิชารัฐศาสตร์



## ภาพประกอบการสัมภาษณ์







## ประวัติผู้วิจัย



- ชื่อ-สกุล(ภาษาไทย) : นายมนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๒๙ เมษายน ๒๕๓๘
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๙๙๙/๖๖๖ ซอย ๖ ต.บ้านบึง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี ๒๒๑๔๐
- ประวัติการศึกษา : บธ.บ. สื่อสารการตลาด มหาวิทยาลัยรังสิต
- ผลงานวิชาการ : มนตรี เอี่ยมพิทักษ์สกุล. “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี”. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘).
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๕
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๗
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๙๙๙/๖๖๖ ซอย ๖ ต.บ้านบึง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี ๒๒๑๔๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา  
ภาควิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี